

EMIL

**KUVATAIDE- JA
KÄSITYÖKOULU**

**Taiteen perusopetuksen kuvataiteen ja käsityön
laajan oppimäärän opetussuunnitelma
1.8.2018 alkaen**

Laki 633/1998, A 813/1998

| Valkeakoski |

**Taiteen perusopetuksen kuvataiteen ja käsityön laajan
oppimäärän opetussuunnitelma 1.8.2018 alkaen**

**Laki 633/1998, A 813/1998
Valkeakoski**

SISÄLLYSLUETTELO

Toiminta-ajatus ja arvot	5
Oppimiskäsitys	7
Toimintakulttuuri	10
Oppimisympäristö	14
Työtavat kuvataiteen ja käsityön opetuksessa	16
Opetuksen rakenne ja laajuus	18
Kuvataiteen ja käsityön opetuksen yleiset tavoitteet	21
Kuvataiteen tavoitteet ja sisällöt	26
Kuvataiteen opintokokonaisuudet tavoite- ja sisältöalueittain	28
Kuvataiteen varhaisiän opinnot	28
Kuvataiteen perusopinnot	31
Kuvataiteen syventävät opinnot	40
Käsityön tavoitteet ja sisällöt	44
Käsityön opintokokonaisuudet tavoite- ja sisältöalueittain	46
Käsityön varhaisiän opinnot	46
Käsityön perusopinnot	47
Käsityön syventävät opinnot	56
Oppimisen arviointi kuvataide- ja käsityökoulussa	59
Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	62
Kuvataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ja arvioinnin kriteerit	63
Kuvataiteen perusopintojen arvioinnin kriteerit	63
Kuvataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit	64
Käsityön laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ja arvioinnin kriteerit	65
Käsityön perusopintojen arvioinnin kriteerit	65
Käsityön laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit	66
Kuvataide- ja käsityökoulun todistukset	67
Oppimäärän yksilöllistäminen	69
Oppilaaksi ottamisen periaatteet	70
Yhteistyö	71
Toiminnan jatkuva kehittäminen	74
Liite 1 Kuvataiteen lajeja ja osa-alueita	76
Liite 2 Kuvataiteen työpajaesimerkit	80

TOIMINTA-AJATUS JA ARVOT

KOULUN NIMI JA TOIMINTA-AJATUS

Koulun nimi on Kuvataide- ja käsityökoulu Emil. Nimi viittaa kuvanveistäjä ja taiteilija Emil Wickströmiin (1864–1942), joka asui ja vaikutti Valkeakoskella. Wickström on yksi Suomen taidehistorian merkittävistä kuvanveistäjistä.

Kuvataide- ja käsityökoulu Emil on visuaalisten taiteiden oppilaitos, jossa annetaan taiteen perusopetuslain mukaista kuvataiteen ja käsityön opetusta.

Kuvataide- ja käsityökoulu Emil on yhdistävä nimi oppilaitoskokonaisuudelle, johon kuuluvat Valkeakosken kuvataidekoulu, Valkeakosken käsityökoulu sekä Valkeakoski-opiston Pälkäneen, Kangasalan ja Akaan osastojen visuaalisten taiteiden perusopetus.

Valkeakoskella kuvataiteen ja käsityön opetus perustuu Opetushallituksen 20.9.2017 vahvistamiin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin. Kuvataide- ja käsityökoulussa opiskelija voi suorittaa joko kuvataiteen laajan oppimäärän (kuvataidekoulu), käsityön laajan oppimäärän (käsityökoulu) tai molemmat opinnot. Opetus on tarkoitettu valkeakoskelaisille lapsille ja nuorille.

Pälkäneellä, Kangasalla, ja Akaassa opetus pohjautuu Opetushallituksen vahvistamiin taiteen perusopetuksen kuvataiteen ja käsityön yleisen oppimäärän perusteisiin. Opetustarjonta Kangasalla ja Pälkäneellä on kuvataide, Akaassa käsityö. Opetusta tarjotaan kunkin kunnan sisällä kyseisen kunnan lapsille ja nuorille.

Tämä opetussuunnitelma koskee Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin Valkeakoskella annettavaa laajan oppimäärän mukaista kuvataiteen ja käsityön opetusta.

TOIMINNAN TARKOITUS

Taiteen perusopetus on oma koulumuotonsa, josta säädetään laissa taiteen perusopetuksesta (633/1998).

Taiteen perusopetus tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden pitkäjänteiseen ja yksilölliset edellytykset huomioivaan oppimiseen oppilaalle itselleen merkityksellisen taiteenlajin parissa. Opetus etenee tavoitteellisesti ja vaiheittain oppilaiden iän ja edellytysten mukaisesti tarjoten riittävästi haasteita ja antaen valmiuksia hakeutua taiteenalan jatko-opintoihin.

Taiteen perusopetuksen keskeisenä tehtävänä on tukea elämyksellisesti ja kannustavasti oppilaan taidesuhteen kehittymistä sekä rohkaista häntä elinikäiseen hyvinvointia edistävään taiteen harrastamiseen ja kulttuuriseen osallisuuteen. Taiteen perusopetus rakentaa kestävästä tulevaisuudesta taiteen keinoin.

Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin opetus antaa mahdollisuuden perehtyä monipuolisesti ja laaja-alaisesti kuvailmaisuun, käsityöilmaisuun, muotoiluun, nykytaiteeseen, median kuvamaailmaan, kulttuuri- ja taidehistoriaan sekä rakennettuun ja luonnon ympäristöön. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan taiteenala myös historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja.

Emilin opetus tukee oppilaan visuaalisen ilmaisun ja ajattelun sekä esteettisen, eettisen ja ekologisen tietoisuuden kehittymistä. Opetuksen tavoitteena on laajentaa oppilaan ymmärrystä toimia tietoon ja vuorovaikutukseen pohjautuvassa monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Taideopetus antaa valmiuksia ilmaista itseään. Se välittää tietoa ja ymmärrystä visuaalisen kulttuurin ja taiteen historiasta, nykysuuntauksista ja tukee oppilaiden luovan ajattelun, maailmankuvan, visuaalisen lukutaidon ja osallisuuden kehittymistä. Opetus tukee oppilaan identiteetin rakentumista, vahvistaa ajatteluvalmiuksia, kehittää havaintokykyä, luovuutta sekä vuorovaikutustaitoja. Opintojen myötä oppilas ymmärtää visuaalisen taiteen laaja-alaisuuden ja kerroksellisuuden sekä taiteen merkityksen omassa elämässään.

Taiteen perusopetuksen koulujen tehtävä on toimia taideopetuksen ja taidekasvatuksen kehittäjänä ja edistäjänä oman taidelajinsa kentällä. Kuvataide- ja käsityökoulu luo paikallista lasten- ja nuortenkulttuuria.

Kuvataide- ja käsityökoulu Emil kehittää kuvataiteen ja käsityön opetusta ja osaamista paikallisesti sekä valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Tässäkin tehtävässä keskeistä on taidekasvatuksen keinoin vaikuttaa lasten ja nuorten osallisuuden, osaamisen ja hyvinvoinnin kasvuun.

ARVOPERUSTA

Taideopetuksen arvoperusta:

- ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- sosiaalinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävä kehitys
- taiteen ja kulttuurien moninaisuus
- vuorovaikutus, osallisuus ja vaikuttaminen
- hyvinvointi ja elämän merkityksellisyys
- ihmisen arvokkuus, ainutlaatuisuus ja kunnioitus yksilönä ja yhteisön jäsenenä
- taiteen vapaus perusoikeutena

Kuvataide- ja käsityökoulun opetus perustuu käsitykseen ihmisestä, joka ainutlaatuisena yksilönä ja yhteisön jäsenenä vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä, rakentaa maailmankuvaansa omien kokemustensa ja kulttuuriperinnön pohjalta sekä kehittää sitä edelleen vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Taiteen perusopetus arvostaa oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, vastuullista omatoimisuutta ja luovuutta. Ilmaistessaan itseään taiteen keinoin oppilas oppii arvottamaan ja arvioimaan itseään ja ympäristöään.

Taideopetus kannustaa tulkitsemaan ja pohtimaan kulttuurisesti moninaista ja moniarvoista todellisuutta taiteen keinoin. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Taideopetuksen eettiset, esteettiset ja ekologiset sisällöt ohjaavat pohtimaan, arvioimaan ja tiedostamaan itselle merkityksellisiä elämän sisältöjä ja ilmaisemaan niitä visuaalisin keinoin.

OPPIMISKÄSITYS

OPPIMISKÄSITYS EMILISSÄ

Oppilaslähtöisyys ja vuorovaikutus

Kuvataide- ja käsityökoulussa oppiminen käsitetään kokonaisvaltaisena ja vuorovaikutteisena prosessina, jossa oppilas on aktiivinen toimija. Oppimiskäsitys pohjautuu arvoon, jossa lapsi ja nuori nähdään ainutlaatuisena yksilönä, jolla on oma kokemus- ja elämysmaailmansa. Kuvataiteen ja käsityön alueilla tieto, taito ja tunne syntyvät oppilaiden omien kokemusten, moniaististen havaintojen ja oman työskentelyn kautta. Kun opetus tapahtuu ryhmässä, opitaan myös yhdessä ja muilta. Oppilaslähtöisen opetuksen ja taiteellisen toiminnan kantavana voimana on tekemisen ja luomisen ilo, jotka edesauttavat kehittämään osaamista.

Opetuksessa keskeistä on oppilaan kohtaaminen. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat oleellinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. Oppilasta ohjataan oppimaan, löytämään ratkaisuja ja ymmärtämään, että tutkiminen ja harjoittelu ovat taitojen oppimisen kannalta merkityksellistä. Oppimista tuetaan ja oppimismotivaatiota vahvistetaan.

Tutkiva oppiminen

Kuvataide- ja käsityökoulun opetuksessa tarjotaan mahdollisuuksia kokeiluun, havaintojen tekemiseen ja keksimiseen. Taideopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan ja toiminnalliseen oppimiseen sekä yksin että ryhmässä. Oppilaita kannustetaan itsenäiseen ongelmanasetteluun. Tavoitteena on, että oppilas pyrkii työskentelyssään aktiivisesti tekemään ratkaisuja, käsittelemään tietoa ja muodostamaan käsityksiä eri ilmiöistä. Opettajan tehtävänä on edistää ja kannatella erilaisten oppijoiden erilaisia oppimisprosesseja.

Oppilaita rohkaistaan oma-aloitteisuuteen, kysymysten esittämiseen ja niiden pohtimiseen sekä yksin että vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Myös opettaja on oppija ja tutkija. Hän arvioi omaa opetustaan ja oppilaiden oppimista samalla, kun oppilaat tutkivat erilaisia visuaalisia ilmiöitä, käsitteitä ja niiden välisiä suhteita. Uusi tieto ja taito rakentuvat aiemmin opitun pohjalle. Uudet kokemukset muokkaavat ja syventävät jo olemassa olevia tietoa ja taitoja.

Mielikuvituksen ja luovuuden tukeminen

Mielikuvitus on tärkeä tekijä niin taiteessa kuin leikissäkin. Kuvataide- ja käsityökoulussa mielikuvitusta kehitetään ja sille annetaan virikkeitä. Oppilaita ohjataan havainnoimaan visuaalista ympäristöä, jota käsitellään osana aineellista ja henkistä todellisuutta. Yksilön, ryhmän, opettajan, oppimisympäristön sekä taiteen maailman moniarvoisten ilmiöiden välisessä vuorovaikutuksessa tapahtuu yhtä aikaa sekä yksilöllistä että yhteisöllistä oppimista. Taiteen tekemisessä opitaan kehittelemään ja laajentamaan ajattelua, tekemään suunnitelmia ja ennakoimaan lopputuloksia. Mielikuvituksen avulla syntyvät assosiaatiot ja keksinnöt. Luovat prosessit kehittävät oppilaan kykyä järkeillä, ratkaista ongelmia, kykyä tehdä vertailuja ja itsenäisiä päätöksiä. Lisäksi ajattelu ja erilaisten yhteyksien ymmärtäminen kehittyvät aktiivisen näkemisen ja havainnoimisen harjoittelun myötä.

Visuaalisissa taiteissa ajatukset, tieto, tunteet, havainnot, toiveet ja muistot saatetaan näkyvään muotoon erilaisten materiaalien ja tekniikoiden avulla. Vähitellen tässä prosessissa kehittyvät visuaalisen ilmaisun taidot.

Sekä taiteen opettaminen että taiteen tekeminen ovat luonteeltaan uutta luovaa. Taiteen tekeminen edellyttää vapaata ilmapiiriä, jossa uskalletaan kokeilla ja leikitellä ja välillä epäonnistuaakin. Taiteellisessa tekemisessä on oleellista, että samaankaan tehtävään ei ole olemassa yhtä oikeaa tai ratkaisua, vaan erilaiset ratkaisut ovat tekemisessä rikkaus. Uutta luovassa ilmapiirissä eri oppilaiden erilaiset ideat ja ratkaisut ovat lähtökohtaisesti yhtä arvokkaita.

Ryhmässä tavoitellaan avointa ja turvallista oppimisilmapiiriä, jossa oppilaan ei tarvitse jännittää tai pelätä epäonnistumista ja jossa osataan arvostaa omaa ja muiden tekemistä ja teoksia. Yhdessä oppimista tuetaan myös harjoittelemalla vertaisoppimista.

Oppimisen syventyminen

Oppimisen tarkoitus on, että osaaminen syvenee ja laajenee opintojen edetessä. Työskentelyssä tavoitellaan jo saavutettujen taitojen vahvistamista, syventämistä, soveltamista ja uuden luomista. Tavoitteena on, että oppilas oppii myös analysoimaan, pohtimaan ja arvioimaan omaa oppimistaan. Oppiminen on myös henkistä työtä. Taiteellisessa oppimisprosessissa ohjaavan palautteen anto on merkityksellistä. Palautetta annetaan siitä, miten työskentely alkaa, miten se etenee ja valmiista työstä. Oppimisprosessin ohjaamisessa vaikuttavat erilaiset esteettiset näkemykset, erilaiset oppimisen asenteet, käsitykset taiteellisen työskentelyn laadusta, tehtävän tavoitteista sekä oppilaan yksilölliset oppimisen haasteet.

Oppimisessa on merkityksellistä, että oppilas oppii asettamaan itselleen tavoitteita ja ottamaan niistä vastuuta. Oppilasta ohjataan laadukkaiden teosten luomiseen. Oppilastuntemus, erilaiset taidekäsitykset ja opettajan taiteellinen ja pedagoginen osaaminen ovat opettajan työkaluja, kun hän ohjaa oppilasta saavuttamaan erilaisia tavoitteita kannustavan palautteen avulla.

Hyvinvointi ja oppimisen ilo

Oppiminen ja taiteen tekeminen saavat aikaan iloa, tyydytystä ja henkistä hyvinvointia. Kun oppilas kokee onnistuvansa, se vahvistaa hänen motivaatiotaan ja oppimisen kokemus tuottaa tyytyväisyyttä. Kun taas koetaan vastoinkäymisiä tai epäonnistumisia, opettajan ohjaava tuki on tärkeä osa oppimisprosessia. Toisinaan oppiminen vaatii suuria ponnisteluja, vaivannäköä ja aikaa, mutta kuvataide- ja käsityökoulussa opitaan, että se kannattaa. Taidekasvatuksen keinoin pyritään vaikuttamaan kehittyvien lasten ja nuorten identiteettiin myönteisellä tavalla ja tukemaan myös tunne-elämän kehittymistä. Ryhmässä oppiminen kehittää yhteisöllisyyttä, muiden huomioon ottamisen kykyä, vuorovaikutustaitoja, erilaisuuden ymmärtämistä ja kykyä olla rohkeasti oma itsensä. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Tavoitteena on, että lapsille ja nuorille muodostuu opintojen edetessä hyvä taidesuhde ja että hänen kulttuurinen osallisuuden kokemuksensa kasvaa.

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Taidekasvatuksessa arvostetaan taiteen merkitystä oppimisen ja tietämisen lähteenä ja välineenä. Taiteiden ja tieteiden välinen vuoropuhelu on läsnä myös oppimisessa. Sekä kuvataiteen että käsityön oppimisprosesseihin kytkeytyy monialaista oppimista eri taiteiden ja tieteiden osa-alueilta.

OPPIMISKÄSITYS JA AIKA

Taiteellisessa oppimisprosessissa ajan käsitteellä on suuri merkitys.

Opetus on jaksotettu opintokertoihin, opintokokonaisuuksiin ja opintovuosiin, joista muodostuu opintojen polku – jokaisen oppilaan henkilökohtainen oppimisen historia.

Kuvataiteen ja käsityön laajan oppimäärän tavoitteet ja sisällöt rytmitetään opintoryhmien, oppilaiden ja heidän ikänsä luomien edellytysten mukaan. Opettaja tulkitsee opetussuunnitelmaa ja rytmittää oppiainesta siten, että ideoiden kehittelyyn, tutkimiseen, havainnointiin ja oppilastöiden valmiiksi saattamiseen on riittävästi aikaa. Oppiminen luovan prosessin ja ryhmän vuorovaikutuksen avulla vie aikaa. Luova työ onnistuu parhaiten kiireettömässä ilmapiirissä, jossa opettajalla on aikaa kuunnella oppilaitaan. Kuvataide- ja käsityöopetuksessa työskennellään pitkäjänteisesti ja kuhunkin tehtävään syventyen.

Opetuksessa huomioidaan myös materiaalien ja tekniikoiden vaatima aika. Savi kuivuu oman aikansa erilaisissa kosteusoloissa. Paperimassan on vetäydyttävä aikansa, vesivärin ja laastin kuivuttava, maalauspaperin kostuttava ja toisinaan valmis teos vaatii useita työvaiheita ja paljon aikaa vaiheiden välillä. Jotkut tekniikat ovat nopeita ja toiset hitaita. Prosesseja ei juurikaan voi nopeuttaa tai muuttaa lopputuloksen kärsimättä. Kuvataide- ja käsityöopetuksen avulla opitaan myös käsittelemään aikaa, ennakoimaan ja katsomaan taaksepäin, olemaan kärsivällisiä ja tarpeen vaatiessa salamannopeita.

Kuvataiteen ja käsityön parissa työskentely on prosessinomaista. Vaikka samantapainen tehtävä tehtäisiin uudelleen joskus myöhemmin, se ei koskaan ole toistettavissa täsmälleen samalla tavalla, ja sen avulla voidaan oppia erilaisia asioita eri aikoina. Monet opetukseen liittyvät tapahtumat ovat ainutkertaisia, esimerkiksi mahdollisuus tutustua kiinnostavaan näyttelyyn. Silloin on osattava tarttua hetkeen, koska juuri tämä mahdollisuus ei ehkä koskaan toistu.

Lapset elävät nykyhetkessä omaa subjektiivista aikaansa. Lapsi kokee opintokerran ajan eri tavalla kuin aikuinen – Lapsen kokema aikakäsitys on erilainen kuin aikuisen. Opettaja hahmottaa kokonaisia opintovuosia kerrallaan ja rakentaa loogisesti etenevää oppiaineiden kokonaisuutta, jonka oppilas todennäköisesti tajuaa vasta myöhemmin. Tiettyihin asioihin palataan uudestaan eri vuosina opintojen edetessä. Tekniikoita hiotaan ja opiskellaan uusia näkökulmia asioihin, joihin ensi kertaa tutustuttiin varhaisiän taidekasvatuksen vaiheessa. Taideopetuksessa on myös syklinen aikakäsitys.

Kuvataiteen ja käsityön oppiaine sisältää itsessään aikaa käsittelevää aineistoa. Opetuksessa on mukana mennyt aika, kun tarkastellaan kuvataiteen ja muotoilun historiaa tai ihmisen kulttuurihistoriaa yleensä. Opettajat ja oppilaat elävät nykyajassa tulkiten ajan merkkejä ja reagoiden ajankohtaisiin kulttuuriin ilmiöihin. Tulevaisuuteen kurkotellaan, kun yritetään kuvittelun ja päättelyn keinoin luoda käsitystä tulevasta maailmasta.

TOIMINTAKULTTUURI

Toimintakulttuuri on ajan myötä muotoutuva yhteisön tapa toimia.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan koulun toimintakulttuuri muodostuu normien tulkinasta, vakiintuneista ja uusista käytännöistä sekä toimintatavoista, joissa vaikuttavat niin tiedostetut kuin tiedostamattomatkin tekijät.

Kuvataide- ja käsityökoulun toimintakulttuuria muokkaavat useat eri osatekijät:

- Kuvataide- ja käsityökoulun perustehtävää ohjaavat laki taiteen perusopetuksesta sekä Opetushallituksen ja opetuksen järjestäjän (Valkeakosken kaupunki) säädökset, ohjeet ja toimintatavoitteet, jotka vaikuttavat koulun hallintoon, toimintaan ja työyhteisöön.
- Kuvataide- ja käsityökoulun toimintakulttuuriin vaikuttavat koulun pitkät perinteet sekä jatkuva aktiivinen kehittämistyö. Toimintakulttuurin muodostumiseen ovat vaikuttaneet opetussuunnitelmien perusteissa olevat arvot, tavoitteet ja sisällöt, taiteen traditiot, taideopetuksen ominaispiirteet, pedagogiikka sekä henkilökunnan ammattiosaaminen ja muuttuvat toimintaympäristöt.
- Emilin toimintakulttuuria muokkaa myös monitasoinen vuorovaikutus erilaisten yhteistyöverkostojen, asiakkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Toimintakulttuurin kannalta keskeistä on, miten koulun toimintaa johdetaan, suunnitellaan, toteutetaan, arvioidaan ja kehitetään. Koulun johtamisen tehtävänä on tukea toimintakulttuurin kehittämistä ja luoda rakenteet säännölliselle keskustelulle ja kehittämistyölle. Toimintakulttuurin kehittämiseen osallistuu koko yhteisö: esimies, henkilöstö, asiakkaat ja yhteistyötahot.

Koulun toiminnan kehittämisestä opetussuunnitelmassa on oma kappaleensa: **Toiminnan jatkuva kehittäminen.**

TAIDEOPETUSTA EDISTÄVÄ TOIMINTAKULTTUURI

Kuvataide- ja käsityökoulun toiminnallisia tavoitteita määritellään esimerkiksi koulun omassa toimintaohjelmassa.

Kuvataide- ja käsityökoulussa tavoitellaan toimintakulttuuria, joka edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen laadukkaan opetuksen toteuttamista. Kuvataide- ja käsityökoulun tavoitteena on luoda oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, jonka lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus yhdessä toimimisesta ja avoimesta vuorovaikutuksesta.

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia osatekijöitä ovat:

Oppiva ja luova yhteisö

- Oppivassa ja luovassa yhteisössä jaetaan osaamista, ammattitaitoa, ideoita sekä tuetaan yhdessä asetettujen päämäärien toteutumista.
- Yhteisön jäsenet arvioivat säännöllisesti omaa työtään ja kehittävät sitä. Tavoitteena on laadukas opetus ja toimivat käytänteet.
- Toimintakulttuurissa korostuu luovuutta ja innovatiivisuutta tukeva vuorovaikutus. Yhteisössä annetaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta. Keskusteleva toimintakulttuuri kasvattaa yhteisöllisyyttä ja sitoutumista.
- Yhteisössä arvostetaan työhön sitoutumista, pitkäjänteistä harjoittelua, oppimisen moninaisuutta ja työn loppuunsaattamista. Kannustavassa ilmapiirissä myös epäonnistumisen kautta oppiminen on arvokasta.

Monipuoliset työskentelytavat

- Erilaiset työtavat rikastavat taideopetuksen toimintakulttuuria. Opetuksessa hyödynnetään erilaisia työskentely- ja oppimisympäristöjä.
- Koulussa on mahdollista kehittää uusia työtapoja, toimintamalleja ja opetussisältöjä sekä hyödyntää modernia teknologiaa. Opetuksessa huomioidaan lasten ja nuorten kokemukset ja kiinnostuksen kohteet ottamalla huomioon sukupuolen, kasvun, kehityksen ja oppimisen erot.

Vuorovaikutus, osallisuus ja vaikuttaminen

- Toimintakulttuurin lähtökohtana on yhdessä tekeminen ja kokemus osallisuudesta.
- Yhteisössä jaetaan vastuuta ja sitoudutaan yhteisiin tavoitteisiin. Oppilaita ohjataan osallistumaan omaa oppimistaan koskevaan suunnitteluun ja ottamaan kasvavasti vastuuta opinnoistaan.
- Työyhteisö on verkostoitunut ja osallistuu toimintaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä. Koulussa tehdään yhteistyötä eri tavoin koulun sisällä ja erilaisten sidosryhmien kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Yhteisön toiminnan vaikuttavuus ulottuu myös sen ulkopuolelle.
- Taideopetuksessa opetellaan sosiaalista ja visuaalista vuorovaikutusta sekä ymmärretään taiteen mahdollisuudet vaikuttajana, arvojen ja ajatusten välittäjänä.

Hyvinvointi ja turvallinen työskentely-ympäristö

- Kuvataide- ja käsityökoulussa oppimis- ja työskentely-ympäristöksi käsitetään fyysinen, sosiaalinen ja henkinen ympäristö sekä kuvamedia. Turvallisessa ja innostavassa oppimisympäristössä oppilas saa tukea kasvuun lapsesta nuoreksi.
- Toiminnassa huomioidaan työturvallisuusnäkökulmat kuten turvalliset tilat, välineet ja työtavat.
- Toiminnassa kunnioitetaan taiteen perusopetuksen arvoja tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta ja yhdenvertaisuudesta.
- Yhteisön toiminta tukee hyvinvointia, ja myös myötätuntoa muita kohtaan. Lapsen kasvua tuetaan taiteen keinoin vahvistamalla itseilmaisua, itsetuntoa sekä kykyä käyttää mielikuvitusta.

Tulevaisuuteen suuntautuminen

- Yhteisön toiminta edistää sosiaalista, kulttuurista ja ekologista kestävästä kehitystä sekä taiteen ja kulttuurien monimuotoisuutta.
- Kuvataide- ja käsityökoulun toimintakulttuurissa pidetään tärkeänä kiinnostusta lasten ja nuorten maailmaa kohtaan. Taideopetus rakentaa lapsen ja nuoren laaja-alaista osaamista, ohjaa taiteen tekemiseen ja siitä nauttimiseen. Yhteisö tukee lapsen ja nuoren kasvua oman elämänsä ja yhteisön vaikuttajaksi.
- Opetuksen kehittämisessä pyritään huomioimaan tulevaisuuden osaamisen tarpeet. Tulevaisuuden rakentamiseen suuntaudutaan innovatiivisesti ja luovasti.

Sujuvat arjen toimintakäytänteet

- Arjen toimintakulttuurissa on toimivat käytänteet ja rakenteet, joita arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä.
- Työyhteisössä perustehtävät, vastuut ja pelisäännöt ovat selkeitä. Yhteisön jäsenet ovat tietoisia toimintaa koskevista säädöksistä, ohjeista ja käytänteistä. Yhteisössä varmistetaan hyvä tiedonkulku.
- Jokainen työyhteisön jäsen edistää omalta osaltaan toimintakulttuurin ja opetustoiminnan kehittämistyötä.
- Toiminta on tavoitteellista. Toimintaa suunnitellaan lukuvuosittain ja pidemmällä aikavälillä. Toiminnassa pyritään ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen.

OPETUSJÄRJESTELYT OSANA TOIMINTAKULTTUURIA

Kuvataide- ja käsityökoulussa on koulun toiminnasta vastaava rehtori, riittävä määrä päätoimisia opettajia, tuntiopettajia sekä muuta tarvittavaa henkilökuntaa (laki taiteen perusopetuksesta 9 §). Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella. Koulu noudattaa lasten ja nuorten taidekoulujen työehtosopimuksen mukaisia työehtoja.

Kuvataide- ja käsityökoulussa opetustoimintaa on 34-36 työviikkoa vuodessa. Opetus järjestetään pääasiassa arkipäivisin iltapäivisin ja iltaisin, mutta toimintaa voi olla myös viikonloppuisin, ja muina aikoina. Koulun järjestämään toimintaan kuuluu oppituntien lisäksi lyhytkursseja, näyttelyitä, retkiä, opintomatkoja, projekteja, tapahtumia, koulutusta sekä muuta taidekasvatuksellista toimintaa.

Opetus tarjotaan ryhmäopetuksena. Ryhmäkoossa huomioidaan opetustilojen koko, materiaalien ja välineiden käytettävyys, oppilaiden ikä ja erityistarpeet sekä pedagogiset perusteet, kuten monipuolisten työtapojen ja yksilöllisen opetuksen mahdollisuudet.

Kuvataide- ja käsityökoulun opinnot etenevät opetussuunnitelman mukaisesti varhaisiän opinnoista perusopintoihin ja perusopinnoista syventäviin opintoihin. Opetus on vuodesta toiseen jatkuvaa ja oppilas siirtyy opintokokonaisuudesta seuraavaan, kunnes saa laajan oppimäärän päättötodistuksen. Osassa opintoja on vaihtoehtoisia opintoja. Lisäksi osa opinnoista voidaan järjestää pedagogisina kokeiluina, tai opetusryhmissä, joissa painotetaan jotain taiteen osa-alueita. Koko lukuvuoden kestävästä erikoisryhmistä tiedotetaan erikseen oppilashaun yhteydessä.

Kuvataide- ja käsityökoulun opintokokonaisuudet ovat laaja-alaisia, mikä mahdollistaa opetuksen joustavuuden ja pitkäjänteisen työskentelyn. Kuvataide- ja käsityökoulu kehittää jatkuvasti opetusmenetelmiä sekä opetusjärjestelyjä, joilla opintokokonaisuudet toteutetaan.

Oppilaitoksen opetusjärjestelyistä vastaa koulun rehtori yhdessä opettajakunnan kanssa. Koulun laajemmat opetusteemat ja sisällöt suunnitellaan yhteistyönä. Kukin opettaja on vastuussa ryhmiensä opetuksen sisällöistä ja opetussuunnitelman toteuttamisesta omassa opetuksessaan. Näyttelyt rakennetaan opettajien yhteistyönä. Toiminnan suunnittelu ja organisointi edellyttävät henkilökunnan kokous-, työryhmä- ja seminaaritoimintaa sekä aikaa ja tilaa opettajien opetuksen suunnittelulle ja opetusvalmisteluille.

Opetus pyritään järjestämään resursseilla, jotka takaavat opetuksen korkean tason ja monipuolisen opetussuunnitelman toteuttamisen.

OPPIMISYMPÄRISTÖ

KUVATAIDE- JA KÄSITYÖKOULUN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Oppimisympäristö tarkoittaa fyysistä, henkistä ja sosiaalista tilaa, jossa oppiminen tapahtuu. Monipuolisten oppimisympäristöjen kuten erilaisten tilojen, paikkojen, yhteisöjen ja käytänteiden tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen.

Oppimisympäristö taideopetuksessa käsitetään laajasti. Ympäristöä on kaikki se, mikä meitä ympäröi, rakennettu ja luonnonympäristö kokonaisuudessaan, mikro- ja makrokosmokset, sosiaalinen ympäristö ja esine- ja mediaympäristö. Luokkatilan lisäksi oppilaiden oma elinpiiri ja ympäröivä yhteisö ovat oppimisympäristöjä. Ihmisen kokemuksessa ympäristö on täynnä tapahtumia, muutoksia ja näkyviä tai näkymättömiä prosesseja. Kokemusmaailmassa ympäristön käsite on läheisesti yhteydessä ajan käsitteeseen. Olemassaolo esittyy ajassa ja ympäristössä.

Oppimis- ja toimintaympäristöjen monipuolisuus rikastuttaa ja tukee erilaisia taideopetuksen opetusmenetelmiä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka inspiroivat havaintojen tekemiseen ja elämyksiin sekä tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Fyysinen oppimisympäristö

Kuvataide- ja käsityökoulun fyysisen oppimisympäristön tulee olla kuvataiteellista ja käsityötaiteellista toimintaa ja sen vaatimuksia vastaava. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Toimitilojen tulee mahdollistaa opetussuunnitelman mukaisen laadukkaan opetuksen järjestämisen sekä tukea opetustoiminnan tavoitteellista kehittämistyötä.

Hyvä oppimisympäristö luo edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppimisympäristössä toimitaan ryhmässä, mutta tilaa tulee olla myös omaan rauhaan ja yksin työskentelyyn.

Kuvataiteen ja käsityön opetuksessa käytetään hyvin monenlaisia välineitä ja materiaaleja, joiden säilyttämiseen ja käsittelyyn tarvitaan riittävästi tilaa. Erilaiset opetusmenetelmät ja opetettavat tekniikat vaativat erikoistiloja, joissa työturvallisuusnäkökulmien huomioiminen on tärkeää. Esimerkiksi mediaopetus tarvitsee aivan toisenlaisen luokkatilan ja varustuksen kuin keramiikan opetus tai piirustus ja maalaus. Tekstiili- ja puutöiden tekemisen erilaisuus on niin ikään huomioitava tilaratkaisuissa. Lisäksi, jotta erilaisia opetusmetodeja voitaisiin käyttää, opetustilojen tulee olla muunneltavissa erilaisia työtapoja vaativiin työskentelymenetelmiin. Eri työvaiheissa olevien oppilastöiden säilytystilojen tulee myös olla asialliset vaatimukset täyttäviä. Riittävät, asianmukaiset tilat ovat työturvallisuuden tae.

Kuvataide- ja käsityökoulussa käytetään opetussuunnitelman tavoitteiden ja sisältöjen mukaisia materiaaleja ja työvälineitä. Niiden laatuun ja tarkoituksenmukaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Opetuksen tavoitteena on keskittyä työvälineiden ja materiaalien valinnoissa laadukkaisiin perustarvikkeisiin. Työvälineiden ja materiaalien valinnassa otetaan huomioon työ-, tuote- ja ympäristöturvallisuus. Taideopiskelussa kiinnitetään huomiota myös opiskeluympäristön esteettisiin ja visuaalisiin virikkeisiin.

Koulun ja luokkatilan lisäksi luonto ja rakennettu ympäristö sekä virtuaalinen ympäristö kuuluvat oppimisen fyysiseen ympäristöön. Oppimisympäristöinä hyödynnetään myös aktiivisesti erilaisia näyttely- ja kulttuurikohteita, kuten taidemuseoita ja erilaisia tapahtumaympäristöjä.

Konkreettinen ja läsnä oleva ympäristö tarjoaa oppimisprosessille erinomaiset puitteet. Ympäristö ja taide tarjoavat loputtomasti virikkeitä ja elämyksiä taidekasvatukseen. Luonnon tutkiminen tarjoaa kasvua eheyttäviä kokemuksia.

Valkeakoskella on paljon erilaista luonnonympäristöä: vesimaisemaa, metsiä, kulttuurimaisemaa peltoineen, kylineen ja kartanoineen. Esimerkiksi esihistorialliset muinaisjäännökset ja rautakautinen Rapolan linnavuori Sääksmäellä ovat olennainen osa koulun oppimisympäristöä.

Mediaympäristön jatkuva kehittyminen luo uusia ulottuvuuksia taideopetukselle. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä verkkoympäristöjä hyödynnetään opiskelussa ja ne ovat osa fyysistä oppimisympäristöä.

Henkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö

Oppimisympäristöön vaikuttavat pedagogia, opetuskäytännöt ja -menetelmät, sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutus. Opiskeluympäristössä vaikuttavat oppilaitoksen edustamat ja oppilaiden oppimistilanteeseen mukanaan tuomat opitut perinteet, arvot ja asenteet, kokemukset sekä esteettiset ja moraaliset käsitykset. Ryhmätilanteissa on läsnä erilaisia oppilaita, joilla kaikilla on oma henkinen oppimisympäristönsä, vireystilansa ja motivaationsa.

Kuvataiteen ja käsityön opetuksessa ryhmän oppimisilmapiiri pyritään luomaan oppilaan kasvua ja luovuutta tukevaksi. Hyvä oppimisen ilmapiiri on avoin, turvallinen ja kannustava ja edellyttää oppilaan aitoa kohtaamista sekä kasvatuksellisesti välittävää vuorovaikutusta. Taideopetuksessa opettajat kiinnittävät erityistä huomiota taitoonsa kohdata oppilas. Erilaisia persoonallisuuksia ymmärtävä ilmapiiri vahvistaa oppilaiden itsetuntoa ja auttaa heitä elämäntaidoissa.

Oppimisympäristössä tapahtuu yhteistyötä oppilaiden vanhempien kanssa palautteen, arvioinnin ja toiminnan kehittämiseksi. Kuvataide- ja käsityökoulun erilaiset yhteistyöhankkeet muiden toimijoiden, organisaatioiden ja verkostojen kanssa tuovat osallistavan ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

TYÖTAVAT KUVATAITEEN JA KÄSITYÖN OPETUKSESSA

Kuvataiteen ja käsityön opetussisältöjen ja -menetelmien kehittäminen on opettajien työtä. Taideopettajan työ on olemukseltaan tutkivaa ja luovaa aivan kuten taiteilijan työkin. Opettaja tulkitsee koulun opetussuunnitelmaa ja soveltaa sitä omille opintoryhmilleen. Opettaja toimii yhteistyössä muiden opettajien ja koulun rehtorin kanssa. He ovat työryhmä, joka yhteisen suunnittelun, keskustelun, pohtimisen ja arvioinnin avulla myös uudistaa paitsi opetusmenetelmiä myös opetussuunnitelmaa. Oleellista kehittämistyössä on osaamisen ja asiantuntijuuden jakaminen.

Taideopettamisen voi nähdä myös ryhmätyönä. Kuvataide- ja käsityökoulussa monet opetusaiheet ja -kokonaisuudet syntyvät opettajien yhteistyön ja vuorovaikutuksen tuloksena.

Rehtorin ja opettajien työhön kuuluu ajan, yhteiskunnan, taideilmiöiden sekä lasten ja nuorten kiinnostuksen kohteiden aktiivinen seuraaminen. Opetus on uutta luovaa, ja taidekasvatukselliset haasteet pyritään huomioimaan opetuksessa ja koulun kehittämisessä.

Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä kulttuuripalveluja sekä erilaisia verkostoja ja toimijoita.

Kuvataide- ja käsityökoulussa käytetään monenlaisia työtapoja:

- toiminnallinen ja tutkiva oppiminen, harjoitukset, luonnokset
- elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen, erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen (esimerkiksi retket, taidenäyttelykäynnit, vierailut)
- pitkäjänteinen teemallinen työskentely erilaisten sisältöjen parissa
- yhteisöllisyyttä ja osallisuutta kasvattavat työtavat esim. projektityöskentely, näyttely- ja tapahtumatoiminta
- yksilö- ja ryhmätyöskentely
- periodimainen työskentely
- havainnollistava opetus
- taiteen vastaanottamisen harjoitukset kuten taidekuvien ja taideteosten äärellä oleminen
- yhteisötaiteelliset menetelmät ja yhteistyö sidosryhmien kanssa
- improvisaatio ja sattuman hyödyntäminen
- itse- ja vertaisarviointi, dokumentaatio

Kuvataide- ja käsityökoulussa erilaiset työskentely- ja lähestymistavat tukevat toisiaan ja kietoutuvat toisiinsa. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monipuolisten materiaalien ja työtapojen avulla löytää persoonallinen tapa ilmaista itseään. Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin.

Opetuksessa huomioidaan tekemisen ja oppimisen prosessimaisuus. Opettajan rooli on ohjata ja tukea oppilasta itseohjautuvuuteen ja jo opitun soveltamiseen, oppilaan valmiudet ja lähtö-

kohdat huomioiden. Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen.

Työtapoja valitessaan opettaja ottaa huomioon oppilaiden ikäryhmän. Kaiken ikäisten oppilaiden on tärkeää saada omia kokemuksia ja elämyksiä erilaisista taiteen ja kulttuurin ilmiöistä ja käsitteistä. Oppilaan konkreettiset kokemukset ovat perustana kuvallisen ajattelun kehittymiselle.

Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kasvua ja oppimistavoitteisiin pääsyä. Erilaiset työtavat voivat harjaannuttaa esimerkiksi keskittymiskykyä, pitkäjänteisyyttä, herkkyyttä, eläytymiskykyä, oma-aloitteisuutta, vastuuta, itseluottamusta sekä sosiaalisia taitoja sen lisäksi, että opetellaan jotakin kuvataiteen tai käsityön taitoa.

Kuvataiteen ja käsityön opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon, että oppimisprosessiin sisältyy usein tilanteita ja tehtäviä, joissa oppilaat harjoittavat havainto- ja ongelmanratkaisukykyään sekä opittujen asioiden soveltamista. Opettajalta vaaditaan tilanneherkkyyttä ja hetkiin tarttumisen taitoa luovien prosessien ohjaamisessa. Olennaista on herättää ja ylläpitää oppilaissa uteliaisuutta ja rohkaista heitä itsenäiseen ajatteluun. Opetustilanteet suunnitellaan sellaisiksi, että oppilaat voivat mahdollisimman paljon toimia aktiivisesti.

Opetuksen teemoja, opetusmenetelmiä ja tehtävien aiheita valittaessa otetaan huomioon oppilaiden kokemuspiiri, se maailma, jossa lapset ja nuoret elävät omaa arkipäiväänsä. Opetuksessa korostuu vuorovaikutus, joka mahdollistaa myös ilmiöiden laajan ja avoimen tarkastelun. Tärkeää on myös oppia arvostamaan ryhmän muita jäseniä sekä omaa ja muiden oppimista.

Kuvataide- ja käsityökoulussa opettamisen ja oppimisen prosessi ovat yhtä tärkeitä kuin työskentelyn kuluessa syntyvä konkreettinen lopputulos: kuva tai teos.

OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

OPPIMÄÄRÄN LAAJUUS

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopinnoton laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia.

Kuvataide- ja käsityökoulussa oppilas voi opiskella vaihtoehtoisesti:

1. kuvataiteen opiskelijana (oppilaspaikka kuvataidekoulussa) 1300 ot
2. käsityön opiskelijana (oppilaspaikka käsityökoulussa) 1300 ot
3. sekä kuvataiteen että käsityön opiskelijana (oppilaspaikka sekä kuvataidekoulussa että käsityökoulussa) 1300 ot + 1300 ot

OPINTOJEN RAKENNE

Kuvataide- ja käsityökoulun opinnot muodostuvat taiteenalan varhaisiän opinnoista, perusopinnoista ja syventävistä opinnoista.

VARHAISIÄN OPINNOT ELI VALMENTAVAT OPINNOT

Alle kouluikäisten opetus on tarkoitettu 5–6-vuotialle. Oppilas voi opiskella varhaisiän opinnoissa 1–2 lukuvuotta. Työskentely on leikinomaista tutustumista kuvataiteeseen/käsityöhön.

PERUSOPINNOT

Laajan oppimäärän perusopinnoton laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja ne suoritetaan kahdeksassa vuodessa. Kuvataiteen / käsityön perusopinnot on tarkoitettu 7–14-vuotiaille. Perusopinnot voi aloittaa 7-vuotiaana tai niihin voi tulla mukaan myös myöhemmin. Aluksi opintokerrat ovat 2,0 oppituntia viikossa ja pitenevät sitten 2,5–3,5 oppituntiin viikossa. Opintoihin voi kuulua lukujärjestyksen mukaisten oppituntien lisäksi tai niitä korvaten esimerkiksi opintoretkeä tai tapahtumia. Osa opinnoista voidaan järjestää esimerkiksi erikoiskursseina. Perusopinnoton tarkoituksena on kuvataiteen ja/tai käsityön keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen.

Perusopinnot koostuvat kolmesta opintokokonaisuudesta.

- Kuvataidekoulussa opintokokonaisuudet 1 ja 2 ovat kaikille yhteisiä opintoja. Opintokokonaisuudessa 3 tutustutaan ensimmäisenä vuonna työpajoihin, minkä jälkeen oppilas valitsee itselleen työpajan, jossa jatkaa opintojaan seuraavat kaksi lukuvuotta. Työpajavaihtoehtoista ilmoitetaan vuosittain erikseen. Työpajavaihtoehtoja voivat olla esimerkiksi piirustus-maalaukset, mediataide ja kolmiulotteinen kuvailmaisuus.
- Käsityökoulussa opintokokonaisuudet 1–3 ovat kaikille yhteisiä opintoja.

Perusopintojen päätteeksi oppilas saa laajan oppimäärän perusopintojen päättötodistuksen.

SYVENTÄVÄT OPINNOT

Syventävien opintojen laskennallinen laajuus on 500 tuntia ja kesto kolme vuotta. Tässä vaiheessa oppilaat ovat 14–18-vuotiaita ja opintokerran pituus on 4,0 tuntia viikossa.

Syventävät opinnot on oma opintokokonaisuutensa. Syventävien opintojen tarkoituksena on opintomahdollisuuksien laajentaminen tai painottaminen. Oppilaat valitsevat itselleen taideala-kohtaisia työpajoja, joissa perehdytään syvemmin valittuun taiteen alueeseen. Työpajavaihtoehtoista tiedotetaan vuosittain.

Syventäviin opintoihin sisältyy oppilaan tekemä lopputyö ja opintoretkiä. Osa opinnoista voidaan järjestää erikoiskursseina tai projekteina.

Syventävien opintojen päätteeksi oppilas saa todistuksen koko kuvataiteen / käsityön laajan oppimäärän suorittamisesta.

OPINTOJEN RAKENNE TAULUKKONA

Opetuksen rakennekaaviossa esitetyt viikkotuntimäärät voivat vaihdella sen mukaan, miten opetus lukuvuoden aikana järjestetään. Vuosiopetuksen määrä on laskennallinen, ja se voi koostua lukujärjestyksessä olevan opetuksen lisäksi myös muunlaisista opetusjärjestelyistä.

Kuvataiteen ja käsityön laajan oppimäärän opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet määritellään erikseen opetussuunnitelman kohdissa

- Kuvataiteen opintokokonaisuudet tavoite- ja sisältöalueittain
- Käsityön opintokokonaisuudet tavoite- ja sisältöalueittain

LAAJA OPPIMÄÄRÄ 1300

SYVENTÄVÄT OPINNOT (500 ot)

Laajan oppimäärän päättötodistus
KUVATAIDE TAI KÄSITYÖ

Lopputyö osana syventäviä opintoja

Opintokokonaisuus 4
Laskennallinen laajuus 500

(408 ot opetusta, 55 ot itsenäistä työtä/
+ opintoretket/projektit/lyhytkurssit)

3. opintovuosi
4,0 ot /vko= 136 ot vuosi/valittu työpaja

2. opintovuosi
4 ot/vko= 136 ot/vuosi/valittu työpaja

1. opintovuosi
4 ot/vko = 136 ot/vuosi/valittu työpaja

PERUSOPINNOT (800 ot)

Perusopintojen päättötodistus
KUVATAIDE TAI/JA KÄSITYÖ

KUVATAIDE Perusopinnot

Opintokokonaisuus 3
Laskennallinen laajuus 370

8 lk. 3,5 ot/vko = 119 ot/
vuosi /valittu työpaja

7 lk. 3,5 ot/vko = 119 ot/
vuosi/ valittu työpaja

6 lk. 3,0 ot/vko =
työpajoihin tutustumis-
vuosi 102 ot/vuosi

Opintokokonaisuus 2
Laskennallinen laajuus 275

5 lk. 3,0 ot/vko =
102 ot/vuosi

4 lk. 2,5 ot/vko =
85 ot/vuosi

3 lk. 2,5 ot/vko =
85 ot/vuosi

Opintokokonaisuus 1
Laskennallinen laajuus 155

2. lk 2,5 ot/vko =
85 ot/vuosi

1. lk 2,0 ot/vko =
68 ot/vuosi

KÄSITYÖ Perusopinnot

Opintokokonaisuus 3
Laskennallinen laajuus 260

8 lk. 3,5 ot/vko =
119 ot/vuosi

7 lk. 3,5 ot/vko =
119 ot /vuosi

Opintokokonaisuus 2
Laskennallinen laajuus 385

6 lk. 3,0 ot/vko =
102 ot/vuosi

5 lk. 3,0 ot/vko =
102 ot/vuosi

4 lk. 2,5 ot/vko =
85 ot/vuosi

3 lk. 2,5 ot/vko =
85 ot/vuosi

Opintokokonaisuus 1
Laskennallinen laajuus 155

2. lk 2,5 ot/vko =
85 ot/vuosi

1. lk 2,0 ot/vko =
68 ot/vuosi

VARHAISIÄN OPINNOT (50–140 ot)

KUVATAIDE TAI KÄSITYÖ Alle kouluikäisten valmentava opetus
1,5h–2,0 ot/vko = 50–70 ot /vuosi
kesto 1–2 lukuvuotta

KUVATAITEEN JA KÄSITYÖN OPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

Kuvataiteen ja käsityön osaamisen päämäärätietoinen kehittäminen ja luovan ajattelun vahvistaminen.

Edellytysten luominen oppilaalle merkityksellisen taiteenalan elinikäiselle harrastamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle.

Hyvinvoinnin ja elämän merkityksellisyyden edistäminen sekä oppilaan kasvun tukeminen taiteen avulla.

Taiteen hyödyntäminen yhteistyön, vuorovaikutuksen, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Opetuksen yleisiä tavoitteita:

Kulttuurisesti moninaisen todellisuuden tarkastelu taiteen keinoin, monilukutaidon ja moniaistisen ympäristötietoisuuden kehittäminen.

Taiteenalan tutkiminen historiallisena, yhteiskunnallisena ja ajankohtaisena ilmiönä sekä taiteiden ja tieteiden välisyyden tarkastelu.

Taiteesta nauttiminen ja oppimisen ilo. Taiteen tekeminen, kokeminen ja taide itsessään on merkityksellistä.

KUVATAITEEN JA KÄSITYÖN OPETUKSEN YHTEISIÄ TAVOITTEITA JA SISÄLTÖJÄ

Kuvataide- ja käsityökoulun opetuksen tavoitteita ja sisältöjä yhdistävät ja läpäisevät laaja-alainen ympäristötaidekasvatus, kestävä kehityksen periaatteet sekä visuaalisten taiteiden monimuotoisuus.

LAAJA-ALAINEN YMPÄRISTÖTAIDEKASVATUS

Laaja-alainen ympäristötaidekasvatus vahvistaa moniaistista ympäristötietoutta, ymmärrystä rakennetun ja luonnonympäristön muuttumisesta, kestävästä kehityksestä, kulttuurisesta moninaisuudesta sekä osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista lähiympäristössä. Opetus tukee omakohtaisen suhteen syntymistä rakennettuun ja luonnonympäristöön sekä kuvaympäristöön.

Kuvataide- ja käsityökoulussa ympäristötaidekasvatuksen opetusmenetelminä kehitetään elämyksellisiä ja yhteisöllisiä opetustapoja, jotka vahvistavat visuaalista ympäristön havainnointia sekä osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Opetuksessa hyödynnetään modernia teknologiaa ja viestintää, kehitetään monilukutaitoa sekä taiteella vaikuttamisen keinoja.

Opetuksen tavoitteena on, että oppilaat oppivat toimimaan yhdessä paremman ympäristön puolesta ja tuntevat vastuuta ympäristön hyvinvoinnista. Luonto- ja ympäristösuhdetta sekä havaintokykyä kehitetään monipuolisin tehtävin ja ohjataan oppilasta tutkivaan oppimiseen. Opetuksessa hyödynnetään monenlaisia oppimisympäristöjä ja tehdään opintoretkeä. Erilaisissa tehtävissä ja projekteissa vaikutetaan lähiympäristön esteettisyyteen ja tehdään muun muassa ympäristötaideteoksia. Lapsia ja nuoria tuetaan tekemään taideteoksia julkisiin tiloihin ja ympäristöihin. Kaupunkitaide ja ympäristötaideprojektit kuuluvat osaksi opetuksen kehittämistä.

Ympäristötaidekasvatukseen kuuluvat luonnollisena osana rakennetun ja luonnonympäristön aihealueet, mutta myös erilaiset sosiaaliset ympäristöt, yhteisötaide, mediaympäristöt kuten sosiaalinen media, viihde ja mainonta.

Ympäristötaidekasvatuksen sisältöinä voidaan käsitellä esimerkiksi luontoaiheita, ekologisia kysymyksiä, muotoilua ja esinesuunnittelua, tilasuunnittelua, arkkitehtuuria, rakennusperintöä, maisemansuunnittelua ja puutarhataidetta vaihtelevin kuvataiteen ja käsityön tehtävin. Opetuksen tavoitteena on tutustuttaa lapset ja nuoret luonnon ilmiöihin, ympäristösuunnitteluun sekä ympäristötaiteeseen nykytaiteen lajina. Ympäristön kovalukutaitoa kehitetään keskustelemalla taideteosten sisällöistä, viesteistä, tulkinnasta ja taiteen välittämästä arvomaailmasta.

Kuvataide- ja käsityökoulussa tutustutaan nykytaiteeseen ja globaaleihin ilmiöihin. Nykytaide tekee näkyväksi ympäristön arvoja ja tilaa. Taide on myös vaikuttamisen väline. Kuvallisten tehtävien avulla opetellaan tekemään omia ajatuksia visuaalisesti näkyviksi. Tavoitteena on visuaalisen kuvaympäristön ymmärtäminen ja lasten ja nuorten kokemuksien ja ilmaisukeinojen rikastuttaminen. Kuvataide- ja käsityökoulussa lapset ja nuoret selvittävät taiteen keinoin ympäristön ilmiöitä.

Kuvataide- ja käsityökoulun opetussisältöihin kuuluu uusien medioiden opetuksen kehittäminen ja käyttäminen. Medioiden maailma on merkittävä osa oppilaiden visuaalista ympäristöä, ja siinä toimiminen vaatii ymmärrystä kuvamaailman vaikutusmahdollisuuksista.

Mediakasvatus ohjaa lapsia ja nuoria toimimaan mediaympäristössä luovasti, kriittisesti ja sosiaalisesti. Verkkoympäristön käyttöä turvallisenä ja eettisenä oppimisympäristönä rakennetaan noudattamalla yhteisiä sääntöjä ja toimintamalleja.

Medialukutaidon ja laajemmin monilukuataidon edistäminen on visuaalisten taiteiden opetusta läpäisevä tehtävä. Medialukutaitoon kuuluvat esimerkiksi tuottamiseen ja tulkintaan liittyvät näkökulmat sekä tietämys erilaisista median ilmiöistä. Siihen liittyvät läheisesti myös median käyttötaidot, tiedonhakutaidot, kriittisyys, viestintä- ja vuorovaikutustaidot, osallisuus, vaikuttaminen sekä elämänhallinta.

VISUAALISET TAITEET JA KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävän kehityksen periaatteet läpäisevät Kuvataide- ja käsityökoulun opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja toimintakulttuuria.

Kulttuurinen kestävä kehitys

Taiteen perusopetuksen opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taidekasvatus vahvistaa oppilaiden identiteetin rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä. Opintojen tavoitteena on, että oppilas oppii arvottamaan ja arvioimaan itseään ja ympäristöään sekä rakentamaan maailmankuvaansa omien kokemustensa ja kulttuuriperinnön pohjalta sekä kehittämään sitä edelleen. Oppilas hankkii tietoa oman ja muiden kulttuurien taiteista, niiden historiasta, nykisyysydestä ja yhteiskunnallisesta tehtävästä sekä oppii ymmärtämään kulttuuriperinnön ja taiteiden eri alojen keskinäistä vuorovaikutusta. Opetussisältöjen myötä opitaan tuntemaan muiden kulttuurien edustajien taidemaailmaa ja elämäntapaa. Oma taidesuhde ja eri taidekäsitysten ja kulttuurien ymmärtäminen ovat kulttuurisen kestävyuden perusta.

Taidekasvatuksen tehtävänä on reagoida kulttuuriseen muutokseen ja tuottaa uutta kulttuuria, joka peilaa suhdettamme kansainvälisyyteen. Kuvataiteen ja käsityön opetuksessa monikulttuurisuutta on lähestytty etenkin taide- ja kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta. Taidehistoriaan perehdytään monipuolisesti erilaisten tehtävien kautta. Yksi tärkeä osa opetusta on käydä eri kulttuureja esittelevissä taidenäyttelyissä ja -tapahtumissa sekä hyödyntää kansainvälistä mediaympäristöä osana oppimista. Taidenäyttelyiden teemoja hyödynnetään kuvataide- ja käsityön opetuksessa.

Oman paikkakunnan kulttuuria luodaan järjestämällä oppilastyönäyttelyitä, toteuttamalla projekteja ja muita tapahtumia. Koulun oman näyttelytoiminnan mahdollisuutena on esitellä oppilastöiden ilmentämää omaa kulttuuriamme sekä lasten ja nuorten käsityksiä muista kulttuureista Suomessa ja ulkomailla.

Kuvataide- ja käsityökoulu kasvattaa kulttuurin tekijöitä, harrastajia ja kokijoita.

Ekologinen kestävä kehitys

Taideopetuksen tavoitteena on havaintokyvyn kehittyminen ja hyvän luonto- ja ympäristösuhteen muodostaminen. Tämä toimii pohjana ekologisen kestävä kehityksen ajattelulle. Opetuksen tavoitteena on, että oppilaat voivat ekologisissa kysymyksissä omalla toiminnallaan vaikuttaa oman lähiympäristönsä arvoihin ja ilmapiiriin.

Oppilaita ohjataan taiteen avulla määrittelemään suhdettaan luontoon ja kulttuuriin sekä tuntemaan vastuuta luonnon ja elinympäristön kauneudesta, monimuotoisuudesta ja viihtyvyydestä. Oppilaat tutustuvat taiteen tuntemuksen kautta myös siihen, miten taiteessa käsitellään ekologistia arvoja.

Kuvataide- ja käsityökoulussa pyritään käyttämään ekologistia ja ympäristöystävällisiä materiaaleja.

Taideopetuksessa harjoitellaan materiaalien ja työskentelyvälineiden käyttämistä tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja kestävä kehityksen mukaisesti. Erilaisten materiaalien käsittelyssä tulevat tutuksi monet kuvataiteen ja kädentaiteiden perinteet. Materiaalien käytössä ohjataan luovuuteen, kekseliäisyyteen ja uusiin tapoihin käyttäen jo vanhastaan tuttuja materiaaleja. Opetuksessa hyödynnetään myös kiertotalouden materiaaleja. Oppilasta ohjataan yhdistämään visuaalisia, käyttötarkoituksen mukaisia, ekologistia, taloudellisia ja teknologisia ominaisuuksia taide-teoksiin ja käsityötuotteisiin.

Toiminnassa muistetaan energiatehokkuus ja toiminnan käytännöllisyys ja oppilaita opastetaan työvälineiden huollossa ja jätteiden lajittelussa. Työvälineiden ja erilaisten materiaalien oikea käyttö on myös osa työturvallisuutta.

Oppilasta ohjataan luomaan laadukkaita teoksia sekä kehittämään kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja. Laadukkaasti tehty työ on kestävämpi vaihtoehto kuin monta huolimattomasti tehtyä. Jos työ aluksi epäonnistuu, se ei tarkoita sitä, että se heitettäisiin pois, vaan sen jatkamiselle voidaan löytää uusia ratkaisuja. Työtä tehdessä pohditaan, miksi se tehdään ja millä tavalla.

Sosiaalinen kestävä kehitys

Kuvataiteen ja käsityön opetus tukee oppilaan henkistä kasvua ja persoonallisuuden eheyttä. Ryhmässä toimiminen kehittää oppilaan kykyä työskennellä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilasta ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan yhdenvertaisuutta sekä työskentelemään vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön, työ- ja kulttuurielämän kanssa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan taitoja toimia tietoon, taitoon ja vuorovaikutukseen pohjautuvassa yhteiskunnassa.

Taidekasvatus tukee oppilaan kehittymistä arvostelukykyiseksi ja ajattelevaksi ihmiseksi. Taiteellinen työskentely harjoittaa oma-aloitteisuutta, sosiaalisia taitoja ja vastuun kantamista omasta työskentelystään. Taide tuottaa hyvinvointia ja se toimii tunnemaailman kehityksen tukena.

Sosiaalisen kestävä kehityksen tavoitteena taidekasvatuksessa on eriarvoisuuden vähentäminen, oppilaiden monipuolisen kasvun tukeminen, identiteetin ja onnistumisen kokemusten vahvistaminen sekä vuorovaikutteinen, toisia kunnioittava vastuullinen toimintatapa.

Ryhmäopetustilanteissa, taiteen tekemisen äärellä, käsitellään erilaisia arvoja, maailmankuvia, asenteita ja mielipiteitä. Taidekasvatuksen keskeisiä tavoitteita on, että oppilas oppii arvostamaan erilaisuutta. Taiteentuntemuksen myötä oivalletaan, miten taide voi toimia vuorovaikutusvälineenä erilaisissa kulttuurisissa, yhteiskunnallisissa ja inhimillisissä asioissa. Omaan ja muiden maiden kulttuureihin tutustuminen tukee ekososiaalisen sivistyksen kasvua.

VISUAALISTEN TAITEIDEN MONIMUOTOISUUS

Visuaalisten taiteiden opetuksessa on tunnusomaista opetussisältöjen integroituminen toinen toisiinsa.

Kuvataide- ja käsityökoulussa eri visuaalisten taiteiden osa-alueista pyritään löytämään yhteisiä ja integroituvia osa-alueita sekä tutkitaan kuvataiteen, arkkitehtuurin, mediataiteiden ja käsityön rajapintaa, yhteisiä mahdollisuuksia luovalla tavalla.

Kuvataide- ja käsityökoulun opetuksen luonteeseen kuuluu erilaisten tekniikoiden ja opetussisältöjen yhdisteleminen ja soveltaminen. Opetuksessa hyödynnetään perinteisten taideopetuksen menetelmien lisäksi kokeellisuutta esimerkiksi materiaalien, tekniikoiden ja työmenetelmien valinnoissa.

KUVATAIDE

KUVATAITEEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

KUVATAITEEN YLEISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Kuvataiteen laajan oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä.

Kuvataideopetuksen keskiössä on oppilaan oma kuvallinen työskentely ja hänen kuvailmaisullisten taitojensa kokonaisvaltainen kehittäminen. Opinnot ajan aikana oppilaille tarjotaan monipuolisesti erilaisia kuvantekemisen tapoja ja välineitä itsensä ilmaisemiseen ja luovaan työskentelyyn.

Kuvataiteen opinnoissa oppilaita kannustetaan moniaististen havaintojen tekoon ja tutkivaan ja kokeilevaan oppimiseen. Oppilas tutkii ja tulkitsee maailmaa – sen näkyviä ja näkymättömiä ilmiöitä ja oppii ilmaisemaan havaintojaan, elämyksiään, tunteitaan, ajatuksiaan, mielipiteitään ja näkemyksiään visuaalisin keinoin. Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista. Kuvallisen työskentelyn prosessissa opetellaan käyttämään visuaalisen ilmaisun keinoja itselle merkityksellisten asioiden ilmaisussa ja tulkinnassa.

Kuvataiteen opetukseen integroituu monia erilaisia tavoitteita ja sisältöjä, jotka kehittävät kuvataiteen tekemistä ja taiteen ymmärrystä. Opinnoissa harjoitellaan paitsi taitoa ilmaista asioita, myös taitoa vastaanottaa ja tulkita kuvia. Opetus on luon-

teeltaan uutta luovaa ja sen tavoitteena on välittää laaja-alaista kuvataiteen tuntemusta omakohtaista tekemistä painottaen. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen taiteen jatkuvaa muuttumista ja avoimia rajoja. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Oppilaan taidekäsitteet muodostuu hänen kokemusmaailmansa karttumisen myötä. Siksi monipuolisten ja erilaisten taidekokemusten tarjoaminen oppilaille on tärkeää.

Kuvataideopinnoissa tutustutaan monipuolisesti kuvataiteen eri lajeihin, menetelmiin ja tekniikoihin.

Esimerkkejä kuvataiteen lajeista ja osa-alueista, joita on avattu tarkemmin **liitteessä 1**: piirustus, maalaus, taidegrafiikka, kuvanveisto, arkkitehtuuri, graafinen suunnittelu, kuvitus, sarjakuva, keramiikka, nykytaide, käsitetaide, ympäristötaide, street art, kaupunkitaide, performanssi, installaatiot, yhteisötaide, valokuva, elokuva, video, animaatio, mediataide

Kuvataiteen eri lajit ja menetelmät muuttuvat jatkuvasti ja kuvataiteeseen, etenkin nykytaiteeseen syntyy perinteisten menetelmien rinnalle myös kokonaan uusia osa-alueita. Kuvataiteen opetukselle on ominaista, että opetuksessa kokeillaan ja kehitetään erilaisia kuvataiteen tekemisen menetelmiä ja tutkitaan luovasti eri kuvataiteen lajien rajapintoja.

Kuvataiteen lajit, menetelmät ja tekniikat ovat vain yksi lähestymistapa kuvataiteen opetuksen tavoitteisiin ja sisältöihin. Niiden lisäksi taideopetukseen sisältyy monipuolista visuaalisen ympäristön, kulttuurin ja taidemaailman ilmiöiden tarkastelua. Kaikkea opetusta läpäisee taidehistoriaan, nykytaiteeseen sekä taiteen eri ilmiöihin ja käsitteisiin tutustuminen. Opetuksessa luodaan yhteyksiä oppilaan oman kuvailmaisun, kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille.

Opintojen edetessä oppilas harjaantuu tulkitsemaan, arvioimaan ja arvottamaan kuvallisia ilmiöitä eri näkökulmista. Yksilöllisen työskentelyn lisäksi opetus ohjaa oppilaita yhteisöllisen ja osallistavan taiteen tekemiseen. Samalla opitaan myös, että taide itsessään on merkityksellistä niin yksilölle kuin laajemmin yhteiskunnallekin. Oppilaita kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta, omasta ilmaisustaan sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

KUVATAITEEN OPETUKSEN TAVOITE- JA SISÄLTÖ-ALUEET

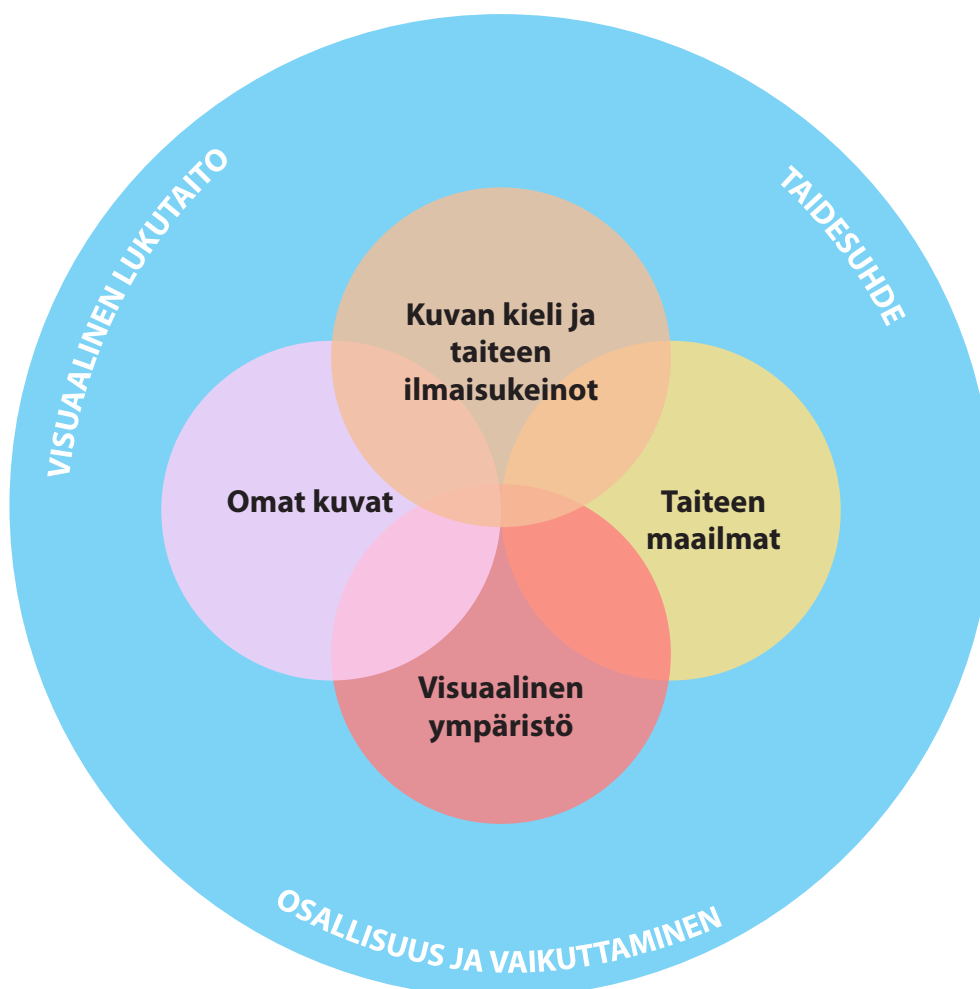
Kuvataideopetuksessa nähdään laajasti kolme tavoitealuetta ja neljä sisältöaluetta, joita käsitellään kokonaisvaltaisesti toisiinsa integroituneina. Opetus koostuu erilaisten tavoitteiden ja sisältöjen kohtaamisista.

Kuvataideopetuksen tavoitealueet:

- TAIDESUHDE
- VISUAALINEN LUKUTAITO
- OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Kuvataideopetuksen sisältöalueet:

- KUVAN KIELI JA TAITEEN ILMAISUKEINOT
- OMAT KUVAT
- TAITEEN MAAILMAT
- VISUAALINEN YMPÄRISTÖ

KUVATAITEEN OPINTOKOKONAISUUDET

TAVOITE- JA SISÄLTÖALUEITTAIN

Kuvataiteen opinnot on jaettu varhaisiän opintoihin, perusopintoihin sekä syventäviin opintoihin, jotka on edelleen jaettu opintokokonaisuuksiin seuraavasti:

- Varhaisiän opinnot:
Valmentavien opintojen opintokokonaisuus
- Perusopinnot:
Opintokokonaisuudet 1, 2 ja 3
- Syventävät opinnot:
Opintokokonaisuus 4

Kukin opintokokonaisuus on opetussuunnitelmassa kuvattu kuvataiteen tavoite- ja sisältöalueittain.

Opintokokonaisuuksien tavoite- ja sisältöalueet antavat pohjan opetuksen suunnittelulle, kehittämiselle ja toteutukselle. Laajat opintokokonaisuudet mahdollistavat opetuksen joustavuuden ja tukevat kuvataiteelle ominaista kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Kuvataideopetuksessa toteutettavat opetusaiheet ja tehtäväkokonaisuudet vaihtelevat hyödyntäen opetushenkilöstön erityisosaamisalueita, koulun yhteisiä opetusteemoja, vaihtuvia projekteja ja hankkeita.

KUVATAITEEN VARHAISIÄN OPINNOT

Valmentavat opinnot ovat silta kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintojen polulle. Opetuksen tarkoitus on tukea hyvän taidesuhteen syntymistä, antaa valmiuksia kuvailmaisuun sekä innostaa kuvataiteen opintoihin.

Valmentavissa opinnoissa hyödynnetään lapsen luontaista uteliaisuutta. Oppimiseen luodaan turvallinen oppimisympäristö, joka kannustaa leikkiin ja mielikuvituksen käyttöön. Opetuksessa kannustetaan oppilasta aktiiviseen, omakohtaiseen tutkimiseen ja kokeilemiseen. Kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havain-

tojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Opetuksessa hyödynnetään monitaiteellisia lähestymistapoja. Erilaisin tehtävin kehitetään oppilaan moniaistista havaintokykyä ja hienomotorisia taitoja, opetellaan kuvallisen kielen perusteita ja muodostetaan vähitellen käsitystä siitä, mitä on taide. Ryhmässä opetellaan kertomaan omista ajatuksista ja havainnoista kuvin. Oppilasta rohkaistaan kuvalliseen itseilmaisuun ja sitä ohjataan yhä vivahteikkaampaan suuntaan harjoittelemalla monipuolisesti erilaisia kuvan tekemisen tekniikoita. Lisäksi tutustutaan elämyksellisesti taidokuvaan ja kuvakulttuuriin.

KUVATAITEEN VALMENTAVIEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUS = VARHAISIÄN OPINNOT

Laskennallinen laajuus 50–70ot/vuosi
Kesto 1–2 lukuvuotta
Noin 5–6-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhte

Opetus

- tukee lapsen taidesuhteen muodostumista.
- tutustuttaa oppilasta kuvataiteen perusteisiin ja mahdollistaa erilaisten kuvailmaisun tapojen kokeilun ja harjoittelun.
- korostaa elämyksellistä suhdetta taiteeseen ja rohkaisee kuvalliseen ilmaisuun.
- innostaa nauttimaan kuvataiteesta.
- tutustuttaa oppilasta erilaisiin kuvataiteessa käytettäviin materiaaleihin ja työvälineisiin, niiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön sekä ohjaa työturvallisuuteen.
- ohjaa oppimaan moniaistisesti tutkien, havainnoiden ja kokeillen.
- tukee motoristen taitojen ja käden ja silmän yhteistyön kehittymistä kuvallisten tehtävien avulla.
- hyödyntää lapsen mielikuvitusta ja elämismailmaa kuvataiteellisissa tehtävissä ja kannustaa tuomaan omista kuvissa esiin omia ajatuksia, tunteita, kokemuksia ja elämyksiä.
- ohjaa toimimaan ryhmässä muut huomioiden sekä arvostamaan omia ja toisten teoksia.
- hyödyntää vaihtelevia työskentelytapoja ja virikkeellisiä oppimisympäristöjä, jotka tukevat kuvallista oppimista ja oivalluksia.
- ohjaa jäsentämään omaa työskentelyä ja ottamaan vastaan palauteta omasta työskentelystä. Annettu palaute tukee oppilaan vuorovaikutustaitojen, identiteetin ja itseluottamuksen kehittymistä.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- hyödyntää lapsen luontaista tapaa tutkia ja tehdä havaintoja omasta lähiympäristöstä ja kuvallisesta kulttuurista.
- tutustuttaa elämyksellisesti erilaisiin taideteoksiin ja kuvakulttuureihin.
- innostaa tarkastelemaan rakennettua ja luonnonympäristöä sekä kuvaympäristöjä.
- ohjaa tarkastelemaan kuvan kielen peruskäsitteitä.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- vahvistaa ryhmässä toimimisen vuorovaikutustaitoja ja tukee oppilaan osallisuutta.
- tukee omien ajatusten ja ideoiden kuvallista ilmaisemista ja kuvilla vaikuttamista.
- kannustaa kertomaan ja tarinoimaan omista ja muiden teoksista ja myös kuuntelemaan muiden kertomuksia kuvista ja havainnoista.
- tarjoaa mahdollisuuden esitellä omia teoksia taidenäyttelyssä.
- tutustuttaa oppilasta kestävän kehityksen arvoihin lapsen omaan elämis- ja kokemusmaailmaan liittyen.

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opintokokonaisuudessa tutustutaan elämyksellisesti ja leikinomaisesti kuvataiteen perusteisiin, erilaisiin kuvailmaisun muotoihin ja kuvataiteen työskentelytapoihin. Kuvailmaisun peruskäsitteistä tutkitaan esimerkiksi väriä, muotoa, valoa ja varjoa. Opinnoissa tutustutaan kuvataiteen materiaaleihin, harjoitellaan välineiden nimiä, käyttöä ja huoltoa sekä opitaan huolehtimaan työturvallisuudesta. Motorisia taitoja harjoitellaan käyttämällä

vaihtelevia työtapoja ja välineitä.

Kuvallisen ilmaisun menetelmistä tutustutaan esimerkiksi erilaisiin piirustus- ja maalaustekniikoihin, painomenetelmiin, valokuvan tai mediataiteiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin sekä harjoitellaan kolmiulotteisen työskentelyn perusteita. Erilaisten tehtävänäntöjen tarkoitus on kannustaa oppilasta aktiiviseen, omakohtaiseen ja moniaistiseen kokeilemiseen ja ilmaisullisten mahdollisuuksien tutkimiseen.

Kuvantekemisessä työskennellään lapsen omasta kokemusmaailmasta, kuvakulttuurista ja taiteesta nousevien aiheiden parissa. Opetuksessa hyödynnetään monitaiteellisuutta ja tarjotaan lapselle taide-elämyksiä. Virikkeitä työskentelyyn voivat olla esimerkiksi sadut, tarinat, leikki, musiikki, erilaiset esineet, havainnot, kokemukset, liike, elämykset ja kuvat, materiaalit tai suoraan taiteen käsitteistä nousevat aiheet kuten värin tutkiminen. Tehtävännänoissa harjoitellaan leikinomaisesti, oppilaiden valmiudet huomioiden havainnointia, erilaisten kuvallisten tehtävien suunnittelua ja toteutusta.

Keskeistä opinnossa on lapsilähtöisyys, monipuolinen kokeileminen ja perustaitojen vahvistaminen. Opetuksen teemat ja kuvailmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet.

Valmentavien opintojen aikana opetallaan ryhmässä olemista, vuorovaikutustaitoja sekä itsenäisesti ja yhdessä tekemistä.

Omat kuvat

Opinnossa tehdään eri tavoin kuvia lapsille tärkeistä ja merkityksellisistä aiheista sekä tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista ja elämänpöiristä nousevia näkökulmia.

Opintojen aikana harjoitellaan ilmaisemaan omia ajatuksia, mielikuvia, muistoja, unelmia, tunteita ja tietoa kuvallisesti, erilaisin tehtävin.

Ryhmässä opetallaan arvostamaan omia ja muiden teoksia sekä niiden syntyprosesseja. Omien kuvien synnyssä tuetaan lapsen kuvailmaisua ja itsetunnon kehittymistä jatkuvan palautteen ja vuorovaikutuksen avulla. Omista kuvista opetallaan kertomaan myös muille. Oppilaat osallistuvat Kuvataide- ja käsityökoulun oppilastyönäyttelyihin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutustutaan taiteen historiaan tai erilaisiin kulttuureihin lapsia kiinnostavista aihepiireistä käsin ja omaan kuvantekemiseen liittyen. Taidekuviin ja taidehistoriaan tutustutaan elämyksellisesti kuviin eläytyen, harjoitellen kuvan äärellä olemista ja kuvan vastaanottamisen taitoa.

Mahdollisuuksien mukaan vierailaan taidenäyttelyissä tai muissa kulttuurikohteissa.

Visuaalinen ympäristö

Lähiympäristöä opetallaan havainnoimaan ja tutkimaan moniaistisesti. Opetuksessa pyritään tarjoamaan elämyksiä vuorovaikutteisen ympäristösuhteen muodostumiselle leikkien ja tutkien. Esimerkiksi paikan ja tilan kokemista voidaan tutkia leikin, tarujen ja tekemisen kautta.

Opetallaan tarkastelemaan visuaalista ympäristöä. Tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä. Harjoitellaan tutkimaan ja tulkitsemaan kuvan sisältöä esimerkiksi opettelemalla erottamaan kuvista erilaisia merkityksiä.

KUVATAITEEN PERUSOPINNOT

Kuvataiteen perusopintojen (800 ot) tarkoituksena on tutustuttaa oppilas kuvataiteen perusteisiin. Opintojen tavoitteena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista kuvataidekulttuurin aktiivisena toimijana, harrastajana, tekijänä ja kokijana.

Perusopinnoissa erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti tutkien ja kokeillen. Oppilaiden omaan kokemusmaailmaan kiinnittyvä lähestymistapa luo pohjaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle.

Oppilaita kannustetaan havainnoimaan, tarkastelemaan, tutkimaan ja tulkitsemaan erilaisia luonnon, rakennetun ympäristön, kulttuurin ja ihmisenä olemisen ilmiöitä ja löytämään kuvataiteen keinoja asioiden ilmaisemiseen ja omien näkökulmien esittämiseen.

Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Opinnot kehittävät tavoitteellisesti ja monipuolisesti oppilaiden osaamista kuvataiteen eri osa-alueilla. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin kuvataiteen sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin ja kehittää pitkäjänteisesti osaamistaan. Keskeistä opinnoissa on oppilaiden oma kuvailmaisuus ja kuvallinen tekeminen.

Opintojen edetessä kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria opitaan tarkastelemaan eri näkökulmista kuten tekijän, kokijan, eri aikakausien ja kulttuurien lähtökohdista. Opetuksessa innostetaan pohtimaan myös taiteiden ja tieteiden välisiä yhteyksiä. Opetus rohkaisee käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä.

Oppilaita kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta ja arvostamaan niin omaa kuin muiden taiteellista työtä.

KUVATAITEEN OPINTOKOKONAISUUS 1

Laskennallinen laajuus 155 ot
Kesto kaksi lukuvuotta
Noiin 7–8-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhde

Opetus

- tarjoaa taidekokemuksia ja tutustuttaa elämyk-

- sellisesti oppilasta kuvataiteen maailmaan.
- rohkaisee itseilmaisuun, luovuuteen ja nauttimaan kuvataiteen tekemistä.
- tutustuttaa monipuolisesti erilaisiin kuvantekemisen tapoihin ja menetelmiin ja vahvistaa kuvallisten työskentelytaitojen perusteita.
- ohjaa oppilasta käyttämään tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvataiteen välineitä ja materiaaleja.
- kannustaa tutkivaan ja kokeilevaan oppimiseen sekä omien ratkaisujen tekemiseen.
- innostaa oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksia ja itselle tärkeitä asioita kuvallisesti.
- tukee tavoitteellista ja pitkäjänteistä työskent-

telyä monivaiheisilla tehtävillä, jotka vahvistavat oppilaan kuvailmaisun kehittymistä sekä luovaa ongelmanratkaisukykyä.

- tukee oppilaan itsetuntemuksen ja taidesuhteen kehittymistä työskentelyprosessien eri vaiheissa rakentavan palautteen keinoin.
- ohjaa reflektomaan omaa työskentelyä sekä arvostamaan omia ja muiden teoksia.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- hyödyntää ja tukee lapsen luontaista tapaa tutkia moniaistisesti ympäristöään ja tehdä erilaisia havaintoja oman ilmaisun lähtökohdaksi.
- ohjaa ymmärtämään visuaalisen kuvakielen keskeistä käsitteistöä.
- innostaa tarkastelemaan rakennettua ja luonnonympäristöä sekä erilaisia visuaalisen ympäristön kuvia.
- ohjaa tutustumaan elämyksellisesti taide- ja kulttuurihistorian teoksiin, aikakausiin, suunnitelmisiin ja ilmiöihin oman kuvailmaisun kautta.
- ohjaa sanallistamaan taideteoksia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta.
- kannustaa keskustelemaan omista ja muiden havainnoista.
- ohjaa ymmärtämään taiteen moniarvoisuutta ja monimuotoisuutta sekä erilaisia tulkintoja todellisuudesta.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

tukee oppilaan osallisuutta ryhmässä ja ohjaa työskentely- ja vuorovaikutustaitojen vahvistumiseen. rohkaisee sanallistamaan ja arvioimaan omaa ja muiden tekemiä teoksia.

kehittää kriittistä kuvanlukutaitoa ja kykyä tulkita erilaisia kuvia sekä faktan ja fiktion eroa.

rohkaisee ottamaan kantaa itselle merkityksellisten asioiden puolesta.

innostaa tutustumaan taidenäyttelyihin.

antaa mahdollisuuden tuoda omia töitä esille näyttelyissä. (esiintyminen, julkisuus)

ohjaa kestävän kehityksen perusarvojen ymmärtä-

miseen lapsen elämämaailmasta käsin.

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opintokokonaisuudessa opetellaan kuvataiteen perusteita ja tuetaan hyvän taidesuhteen rakentamista.

Opinnoissa tutustutaan monipuolisesti tutkivalla tavalla erilaisiin kuvataiteen lajeihin, menetelmiin, kuvataiteen ilmaisukeinoihin ja työvälineisiin. Lisäksi tutkitaan erilaisia materiaaleja ja opitaan käyttämään niitä monipuolisesti ja luovalla tavalla. Keskeistä opinnoissa on elämyksellisyys, kuvailmaisun valmiuksien monipuolinen kehittäminen ja luovuuden tukeminen.

Kuvataiteen lajeista tutustutaan esimerkiksi piirustuksen, maalauksen, grafiikan ja median menetelmiin. Kolmiulotteiseen kuvailmaisuun tutustutaan esimerkiksi kuvanveiston, arkkitehtuurin, keramiikan tai ympäristötaiteen lähestymistavasta käsin ja harjoitellaan rakentamaan teoksia kolmiulotteisin keinoin. Näiden tai muiden kuvataiteen menetelmien myötä tutustutaan samalla kuvataiteen keskeisiin peruskäsitteisiin kuten esimerkiksi väriin, valoon, varjoon, pintaan, rytmiiin ja muotoon.

Kuvataideopinnot innostavat oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksia, mielikuvia, muistoja, kokemuksia, unelmia, tunteita ja tietoa kuvallisesti. Lapsen omaa kuvailmaisuutta, kuvallista kerrontaa ja työskentelytaitoja tuetaan ja laajennetaan monipuolisten virikkeiden ja erilaisten tehtävänantojen myötä.

Annetut tehtävät kehittävät silmän ja käden yhteistyötä, aistiherkkyyttä sekä taiteellisen työskentelyprosessin ymmärtämistä. Vähitellen opetellaan tavoitteellista työskentelyä. Tehtävänannoissa harjoitellaan leikinomaisesti, oppilaiden valmiudet huomioiden havainnointia, erilaisten kuvallisten tehtävien suunnittelua ja toteutusta sekä oman työskentelyn arviointia.

Työskentelyprosesseissa opetellaan kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja sekä opetellaan sietämään myös epäonnistumis-

ta. Ryhmässä työskennellessä opitaan näkemään, että kuvataiteen opinnoissa samankin tehtävän ratkaisut voivat olla hyvin erilaisia. Oppilaan omien taitojen kehittymistä tuetaan kannustavalla palauteella sekä vertaisoppimisen kautta. Vähitellen opetellaan arvioimaan omaa työskentelyä osana oppimista. Oppilasta rohkaistaan tekemään teoksiaan omia ratkaisuja ja tunnistamaan innoituksen lähteitään.

Työskentely on ryhmässä tapahtuvaa. Ryhmässä harjoitellaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja ja opetellaan arvostamaan omia ja muiden teoksia. Opinnoissa tehdään sekä itsenäisiä teoksia että yhteisöllisiä teoksia ryhmässä.

Osana opintoja opetellaan huoltamaan työvälineitä ja kiinnittämään huomiota työturvallisuuteen.

Tässä opintokokonaisuudessa vahvistetaan osallisuutta osallistumalla näyttelyihin ja tapahtumiin.

Opetuksen teemat ja kuvailmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet.

Omat kuvat

Kuvataideopinnot rohkaisevat oppilasta tuomaan omiin kuviin itselle tärkeitä sisältöjä. Omien kuvien aiheet nousevat oppilaiden havainnoista, arjen kokemuksista, mielikuvituksesta sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista.

Omissa kuvissa opetellaan hyödyntämään lähiympäristön havaintoja ja virikkeitä sekä lapsen elämaailmasta nousevia aiheita. Opitaan löytämään, oivaltamaan ja valikoimaan luonnon ja rakennetun ympäristön innoituksen lähteitä ja yhdistelemään niitä. Oppilasta kannustetaan käyttämään kavalisia vaikuttamisen keinoja ja esittämään kuvissa omia näkemyksiä ja ratkaisuja.

Taiteen maailmoin tutustuminen laajentaa omien kuvien kuvailmaisua sekä taidekäsitystä. Samalla opetellaan arvostamaan erilaisia kuvien tulkintoja ja näkemyksiä.

Opetus ohjaa pohtimaan omien kuvien merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Vähitellen tutustutaan myös itse- ja

vertaisarviointiin osana oppimisprosessia sekä opetellaan tarkastelemaan omia ja toisten teoksia ja kertomaan niistä.

Oppilastöitä esitellään oppilastöiden näyttelyssä.

Taiteen maailmat

Kuvataiteen maailmaan, visuaaliseen kulttuuriin ja taiteiden välisyyteen tutustutaan monimuotoisin virikkein elämyksellisesti, tutkien ja itse tekemällä.

Opetuksessa tarkastellaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Niihin voidaan tutustua esimerkiksi satujen, tarinoiden, kuvamateriaalin, populaarikulttuurin ja näyttelyiden avulla.

Taidehistoriaan tutustutaan esimerkiksi teoskuvia katselemalla ja niistä keskustelemalla. Kuvan vastaanottamista ja kuvien äärellä olemista harjoitellaan esimerkiksi eläytymällä teosten tekijöiden tapaan nähdä. Itse tekemällä ja kokeilemalla eläytetään teosten tekemisen prosesseihin.

Opinnoissa tutkitaan kuvallisten tehtävien avulla erilaisia kulttuureita ja niiden kuva-aiheita. Taidehistorian ja eri kuvakulttuurien aiheita hyödynnetään erilaisten kuvallisten tehtävien lähtökohtana. Tehtävien tarkoituksena on laajentaa oppilaan taidekäsitystä sekä ymmärtää taiteen ja kulttuurin monimuotoisuutta.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa hyödynnetään ja tuetaan lapsen luontaista tapaa tutkia ympäristöään.

Luonto ja rakennettu ympäristö, esineympäristö ja mediaympäristö tarjoavat runsaasti havainnoinnin ja tutkimisen kohteita, joita hyödynnetään opetuksessa. Erilaisin tehtävin kehitetään lapsen ympäristöherkkyyttä:

Oppilasta kannustetaan havaintojen tekemisen sekä oman ympäristön ja erilaisten ilmiöiden tutkimiseen, mikä myös tukee elämyksellisen ja vuorovaikutteisen suhteen syntymistä omaan lähiympäristöön. Leikin, tarujen ja tekemisen kautta harjoitellaan paikan ja tilan moniaistista ja esteettistä kokemista.

Monipuoliset havainnot ja niiden pohdinta kehittävät visuaalista lukutaitoa ja auttavat erottelemaan visuaalista kulttuuria.

Opintojen aikana harjoitellaan tutkimaan ja tulkitsemaan teoksen sisältöä ja muotoa. Visuaalisen ympäristön kuvia tarkastelemalla ja itse tekemällä tutustutaan kuvan kielen peruskäsitteisiin ja opetellaan tulkitsemaan kuvia ja niiden merkityksiä.

Opetellaan esimerkiksi kuvittelemaan ja pohtimaan toden ja mielikuvituksen rajoja ja laajentamaan siten kuvailmaisun aiheita ja taidekäsitteiden perustaa.

Merkityksellistä on myös opetella hyväksymään erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä.

KUVATAITEEN OPINTOKOKONAISUUS 2

Laskennallinen laajuus 275 ot
Kesto kolme lukuvuotta
Noin 9–11-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhde

Opetus

- rohkaisee tutkimaan monipuolisesti erilaisia kuvataiteen ilmaisukeinoja ja työskentelytapoja ja innostaa nauttimaan kuvataiteesta.
- laajentaa oppilaan taidekäsitteistä erilaisten kuvataiteen tehtävien, elämysten, kokemusten ja keskustelun avulla.
- ohjaa kuvataiteen materiaalien ja välineiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön.
- innostaa käyttämään mielikuvitusta, kokemuksia, havaintoja, taide-elämyksiä ja ajatuksia omien kuvien tekemisen pohjana.
- tukee pitkäjänteistä ja tavoitteellista työskentelyä sekä kuvailmaisun taitojen vahvistumista ja laajenemista.
- kannustaa oppilasta tunnistamaan omia kuvataiteen innostuksen lähteitään ja vahvistaa tekemisen iloa.
- harjoittaa ja tukee taiteellisen prosessin ja erilaisten työskentelyvaiheiden ymmärtämistä.
- kannustaa oppilasta tekemään omia ratkaisuja, asettamaan tavoitteita sekä ohjaa luovan on-

gelmanratkaisukyvyyn kehittymistä. Tukee keksimistä, uskallusta ja itseluottamusta.

- ohjaa arvostamaan omia ja muiden teoksia.
- Opetuksen vuorovaikutus ja palaute tukevat oppilaan oppimisprosesseja ja identiteetin kasvua. Opetus ohjaa itse- ja vertaisarviointiin ja oppimisen reflektointiin.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- perehdyttää oppilasta erilaisiin kuvataiteen muotoihin ja keskeisiin kuvan kielen käsitteiden ymmärtämiseen.
- tukee omakohtaisen suhteen syntymistä rakennettuun, luonnonympäristöön ja kuvaympäristöön.
- kannustaa moniaistiseen ympäristön havainnointiin, tulkitsemaan visuaalista kulttuuria ja ympäristöjä sekä keskustelemaan havainnoista ja näkemyksistä.
- ohjaa arvostamaan luontoa ja sen moninaisuutta ja pohtimaan sen ilmenemismuotoja kuvakulttuurissa.
- rohkaisee oppilasta sanallistamaan visuaalista ilmaisuun ja perustelemaan näkemyksiään.
- tutustuttaa taidehistoriaan ja eri kulttuureihin sekä ohjaa ymmärtämään taiteen ja kulttuurin monimuotoisuutta ja moniarvoisuutta.
- kehittää kuvanlukutaitoa tarkastelemalla taideosten sisältöä, tulkintaa ja taiteen välittämää arvomaailmaa.
- kannustaa ymmärtämään erilaisia tulkintoja

todellisuudesta.

- innostaa taiteen tarkasteluun ja taiteen kokeamiseen.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- ohjaa oppilasta ympäristötietoisuuteen ja pohtimaan kestäväen kehityksen arvoja.
- käyttää elämyksellisiä ja yhteisöllisiä työtapoja, jotka tukevat osallisuutta ja yhteisöön kuulumista.
- ohjaa tunnistamaan ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja. Rohkaisee vaikuttamaan omaan elinympäristöön kuvataiteen keinoin.
- tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden osallistua omilla tai yhteisillä teoksillaan näyttelyihin tai muihin taidetapahtumiin ja kannustaa tuomaan omia töitä esille näyttelyissä. (esiintyminen, julkisuus)
- kannustaa kertomaan omia mielipiteitä ja näkemyksiä taideteoksista ja muusta kuvakulttuurista.
- rohkaisee oppilasta toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä.

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Oppinnoissa vahvistetaan ja laajennetaan erilaisten kuvataiteen lajien, ilmaisukeinojen, työtapojen ja menetelmien tuntemusta. Samalla perehdytään edelleen kuvataiteen välineiden ja materiaalien käyttöön erilaisissa kuvataiteen tekniikoissa ja ilmaisutavoissa.

Oppilasta kannustetaan tutkimaan ja kokeilemaan kuvataiteen eri osa-alueiden mahdollisuuksia omassa ilmaisussaan.

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Kuvallisessa tekemisessä tutkitaan kuvataiteen peruskäsitteitä ja ilmaisumuotoja. Annetut tehtävät kehittävät kuvallista

ilmaisua, sommittelutaitoja ja kuvan rakenteiden ymmärtämistä.

Eri kuvataiteen lajeihin ja osa-alueisiin tutustutaan monipuolisesti. Piirustuksen, maalauksen ja grafiikan tuntemusta laajennetaan ja monipuolistetaan. Opetuksessa perehdytään kolmiulotteisen ilmaisen kuten keramiikan ja kuvanveiston työtapoihin erilaisia lähestymistapoja käyttäen sekä rakenteiden tutkimista ja materiaalituntemusta laajentaen. Opinnoissa tutustutaan median ilmaisukeinoihin sekä ympäristötaiteen ja arkkitehtuurin perusteisiin sekä niiden keskeisiin käsitteisiin. Näiden lisäksi opetuksessa voidaan käyttää monia muita taiteen ilmaisukeinoja ja menetelmiä ja niiden yhdistelmiä. Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Opetus tukee eri kuvailmaisun muotojen rajapintojen tutkimista ja uusia menetelmiä luovaa tekemistä.

Opettajan jatkuva palaute ja opetuskeskustelut ohjaavat oppimisprosesseja ja auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista.

Monipuoliset kuvalliset tehtävät vahvistavat taiteen tuntemusta ja kuvataiteen perustaitoja, joita myös syvennetään. Työskentelyn prosessimaisuus tukee havaintojen, tutkimisen ja harjoittelun merkityksen oivaltamista.

Oppilasta ohjataan kiinnostavien tehtävänasettelujen myötä ongelmanratkaisuun. Tehtävät opettavat ideoimaan, tekemään ilmaisullisia valintoja, asettamaan tavoitteita ja työskentelemään niitä kohti.

Kuvantekemisen prosessissa opetellaan käyttämään tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja, joilla opetellaan antamaan kuvallinen muoto ajatuksille, tunteille, mielikuville ja havainnoille. Samalla harjoitellaan kykyä pohtia kuvien merkityksellisyyttä.

Monivaiheiset tehtävät ohjaavat pitkäjänteiseen työskentelyyn ja laadukkaan lopputuloksen tavoitteluun. Myös työskentelyn dokumentaatiotaitoja harjoitellaan.

Opinnoissa tehdään sekä itsenäisiä teoksia että yhteisöllisiä teoksia ryhmässä. Arviointitaitoja, kuten itse- ja vertaisarviointia harjoitellaan osana oppimisprosessia. Ryhmässä opetellaan kertomaan ja keskustelamaan omista ja toisten teoksista.

Kuvataiteen opintoihin integroituu taiteiden ja tieteiden välisyyttä: kuvallisiin aiheisiin tai lähestymistapoihin voi sisältyä eri taiteen- ja tieteidenalojen näkökulmia ja sisältöjä.

Opetuksen teemat ja kuvailmaiselliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet.

Omat kuvat

Opetuksessa huomioidaan lasten ja nuorten kuvakulttuuri osana laajempaa kulttuuria. Omien kuvien sisällöt nousevat oppilaita kiinnostavista asioista, ajankohtaisista ilmiöistä ja nuoriso- ja populaarikulttuurista. Oppilasta ohjataan etsimään hänelle merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä lähiympäristöstä, median kuvakulttuurista, internetistä ja laajasti taiteen kentältä.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilas osallistuu yhteisen kuvakulttuurin luomiseen tuomalla omia teoksia esille näyttelyihin ja osallistumalla tapahtumiin. Samalla harjoitellaan osallisuutta ja vaikuttamista.

Taiteen maailmat

Taiteen maailmoin ja taiteen muotoihin tutustutaan taidehistorian välityksellä sekä mahdollisuuksien mukaan näyttelyvierailuiden tai kulttuurikohdevierailujen myötä.

Taiteen tulkinnan taitoa ja kuvan sanallistamista kehitetään tarkastelemalla kuvataiteen historian ja nykypäivän taideteoksia ja taiteen lajeja. Opetuksessa tutkitaan ja havainnoidaan erilaisia kulttuureita, taidehistorian suuntauksia ja median ilmiöitä sekä pohditaan eri kulttuurien osallisuutta ja vaikuttamisen keinoja ympäristössä.

Taidehistorian kuva-aineistoa hyödynnetään kovalisessä työskentelyssä elämyksellisesti.

Opetus ohjaa taiteen monimuotoisuuden arvos- tamiseen ja laajentaa taidekäsitystä. Opetellaan ymmärtämän teosten merkityksiä osana aikaansa ja harjoitellaan tulkitsemaan taidetta sekä katso- jan, tekijän että teoksen näkökulmista.

Opinnoissa tarkastellaan myös nykytaiteen toi- mintatapoja, pohditaan taiteen kulttuurisidonnai- suutta sekä käsitellään taiteen erilaisia tehtäviä ja merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdolli- suuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan.

Visuaalinen ympäristö

Oppilasta ohjataan rakennetun, luonnonympäris- tön ja kuvaympäristöjen moniaistiseen tutkimi- seen, havainnointiin sekä tiedonhakuun. Arkki- tehtuurikasvatuksessa erilaisia tiloja ja paikkoja, esimerkiksi kaupunkiympäristöä tutkitaan erilaisin lähestymistavoin. Opetuksessa hyödynnetään lasten luontaista kiinnostusta luontoaiheita ja luonnonilmiöiden tutkimista kohtaan. Ympäristön tutkimisen ja erilaisten tehtävänantojen myötä opitaan myös löytämään ja oivaltamaan kuvallisen työskentelyn innoituksen lähteitä. Oppimisympä- ristöinä hyödynnetään luokkatilan lisäksi autenttis- ta ympäristöä sekä virtuaaliympäristöjä.

Opintojen aikana opetellaan tulkitsemaan visu- aalista kulttuuria ja ympäristöjä itse tekemällä ja havainnoimalla. Samalla harjoitellaan erottele- maan visuaalista kulttuuria, visuaalisia ympäristöjä ja visuaalista kieltä sekä pyritään oivaltamaan visuaalisuuden merkitystä ympäristössä.

Opintokokonaisuudessa kannustetaan ymmärtä- mään erilaisia tulkintoja näkyvästä todellisuudesta. Työskentelyssä oppilasta ohjataan ymmärtämään subjektiivista ja objektiivista suhdetta tekemiseen ja teoksiin sekä pohtimaan näköisyyden tavoitte- lun merkitystä taiteessa.

Opinnoissa pohditaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

KUVATAITEEN OPINTOKOKONAISUUS 3

Laskennallinen laajuus 370 ot
Kesto kolme lukuvuotta
Noin 12–14-vuotiaat

Opintokokonaisuuden ensimmäisenä vuonna oppilaat tutustuvat kuvataideopintojen työpajavaihtoehtoihin, minkä jälkeen opinnot jatkuvat valitun taiteenlajin työpajoissa.

Valitun taiteenlajin työpajoissa vahvistetaan oppilaan kuvailmaisua ja syvennetään suhdetta kuvataiteeseen. Työpajoissa oppilaalla on mahdollisuus kehittää työskentelyään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti itseään kiinnostavalla kuvataiteen alueella. Kuvataide- ja käsityökoulu tiedottaa valittavina olevista työpajoista erikseen vuosittain. Esimerkkejä työpajavaihtoehtoista on liitteessä 2.

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhde

Opetus

- vahvistaa oppilaan omakohtaista suhdetta taiteeseen ja tukee tekemisen iloa.
- laajentaa ja syventää oppilaan kuvantekemisen ilmaisukeinojen, tekniikoiden, välineiden ja materiaaleihin tuntemusta.
- kannustaa oppilasta tunnistamaan innoituksen lähteitään ja perehtymään syvemmin hänelle merkitykselliseen taiteeseen ja ilmaisutapoihin.
- tukee pitkäjänteistä ja yhä tavoitteellisempaa työskentelyä. Opetus rohkaisee oppilasta asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen ja tekemään omia ratkaisuja. Opetus tukee luovaa ongelmanratkaisukykyä taiteellisessa työskentelyssä.
- rohkaisee kokeilemaan ja tutkimaan erilaisia kuvataiteen ilmaisu- ja työskentelytapoja valitussa taiteenalassa ja soveltamaan niitä omaan kuvailmaisuuksiin.

- innostaa hyödyntämään mielikuvitusta, omia kokemuksia, taiteita, tieteitä, elämyksiä, havaintoja, ajatuksia ja itselle tärkeitä aihepiirejä omassa kuvailmaisussa.
- laajentaa oppilaan taidekäsitystä erilaisten kuvataiteen tehtävien, elämysten, kokemusten, keskustelun ja vuorovaikutuksen avulla.
- kannustaa tutkimaan visuaalisten taiteiden välisiä rajapintoja ja hyödyntämään visuaalisen työskentelyn mahdollisuuksia taiteiden ja tieteiden välillä.
- kehittää oppilaan kykyä itse- ja vertaisarviointiin sekä oppimisen reflektointiin ja dokumentointiin. Opetuksen vuorovaikutus ja palaute tukevat oppilaan oppimisprosesseja ja identiteetin kasvua.
- rohkaisee oppilasta sanallistamaan visuaalista ilmaisuaan ja ajatteluaan sekä arvioimaan teoksiaan suhteessa kuvataiteen ilmiöihin ja kuvalliseen kulttuuriin.
- ohjaa arvostamaan omia ja muiden teoksia sekä erilaisia tulkintoja ja näkemyksiä taideteoksista ja muusta kuvakulttuurista.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- syventää kuvan kielen käsitteiden, kuvallisten muuttujien, visuaalisen kuvamaailman ja erilaisten kuvakulttuurien ymmärtämistä.
- kehittää havaintokykyä.
- kehittää kuvanlukutaitoa ja ohjaa pohtimaan taideteosten sisältöjä, tulkintoja ja taiteen välittämää arvomaailmaa. Ohjaa kriittisen kuvasuhteen muodostamiseen kuvien viestien eri tasoja ja merkityksiä tarkastelemalla.
- kannustaa pohtimaan erilaisia tulkintoja todellisuudesta ja ohjaa oppilasta tutkimaan visuaalista kuvamaailmaa eri näkökulmista kuten eri aikakausien, erilaisten kulttuurien sekä teoksen, tekijän ja vastaanottajan näkökulmista.
- tutustuttaa oppilasta taiteen maailmisiin näyttelyvierailuiden ja taidehistorian kautta.
- innostaa oppilasta soveltamaan kuvailmaisuaan tietämystä taidehistoriasta ja erilaisista

kuvallisista kulttuureista sekä tulkitsemaan taidehistoriaa omassa kuvailmaisussa.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- ohjaa oppilasta ympäristötietoisuuteen sekä kestäväen kehityksen ja arvojen pohdintaan.
- ohjaa ymmärtämään taiteen ja kulttuurin monimuotoisuutta ja moniarvoisuutta.
- kannustaa oppilasta pohtimaan ja arvioimaan omakohtaista suhdettaan rakennettuun ympäristöön, luonnonympäristöön ja kuvaympäristöön.
- vahvistaa oppilaan tietoisuutta osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksista lähiympäristössä.
- rohkaisee oppilasta vaikuttamaan omaan elinympäristöön taiteen keinoin ja ottamaan kantaa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin.
- ohjaa havainnoimaan, miten yhteiskunnalliset asiat vaikuttavat visuaalisen kuvamaailman merkityksiin.
- kannustaa oppilasta keskustelemaan visuaalisesta kulttuurista ja ympäristöstä tekemistään havainnoistaan, näkemyksistään ja tulkinnoistaan.
- rohkaisee oppilasta toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä.
- ohjaa oppilasta tekijänoikeuskysymyksissä sekä internetin käyttäjänä omien teosten julkaisussa.
- tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden osallistua omilla tai yhteisillä teoksillaan tai näyttelyihin tai muihin taidetapahtumiin.
- ohjaa oppilasta ymmärtämään kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen yhteiskunnassa ja omassa elämässään.

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista oman kuvallisen työskentelyn kautta sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista, ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista

erilaisin kuvallisin tehtävin.

Kuvataideopintojen tehtäväsällöt tulevat taiteesta, taidehistoriasta, erilaista kuvakulttuureista sekä oppilaan omista kuvamaailmoista, joita tutkimalla syvennetään oppilaan taidesuhdetta ja kuvataiteen tuntemusta. Keskeistä niissä on oppilaan oma taiteellinen tekeminen sekä oppilaan oman ilmaisutavan ja kuvakielen etsiminen ja laajentaminen.

Opinnoissa laajennetaan erilaisten kuvataiteen välineiden ja materiaalien ilmaisullisten mahdollisuuksien tuntemusta. Edelleen tutkitaan kuvataiteen menetelmiä ja erilaisia tekniikoita.

Kuvailmaisussa syvennetään työpajakohtaisesti piirustuksen, maalauksen, grafiikan, median ja kolmiulotteisen työskentelyn osaamista tehtävin, jotka vahvistavat perustaitoja. Näiden lisäksi opetuksessa voidaan käyttää monia muita taiteen ilmaisukeinoja ja soveltavia menetelmiä ja niiden yhdistelmiä. Opetus tukee eri kuvataiteen lajien rajapintojen tutkimista, ylittämistä ja uusia menetelmiä luovaa tekemistä. Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään taiteellisessa ilmaisussa ja kuvien esittämisessä mahdollisuuksien mukaan.

Opinnoissa suunnitellaan ja toteutetaan suurempia tehtäväkokonaisuuksia. Samalla opetellaan omaa, vapaampaa työskentelyä ja opitaan valitsemaan materiaaleja ja tekniikoita työn sisällön ja tarkoituksen mukaan. Uusia menetelmiä kehitetään tarpeen mukaan yhdessä tutkien. Oppilasta tuetaan ja ohjataan tietosiin omiin valintoihin ja taiteellisiin ratkaisuihin sekä itseä kiinnostavan työpajan ja ilmaisumuotojen valintaan.

Valitussa työpajassa opetellaan asettamaan tavoitteita omalle työskentelylle ja etsimään syvemmin oman ilmaisun tapoja.

Työskentelyprosessissa opetellaan tutkimaan teosten laatua, merkitystä ja teknistä toteutusta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Prosessissa kiinnitetään huomiota suunnitteluun, tutkivaan tekemiseen, ongelmanratkaisuun ja työn viimeistelyyn.

Osana oppimisprosesseja kehitetään taitoa itse- ja vertaisarviointiin. Syvennetään taitoa dokumentoi-

da työskentelyä ja kertoa omasta työprosessista. Opettajan jatkuva palaute tukee työskentelyä ja työpajavalintaprosessia.

Opetuksen teemat ja kuvailmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet. Opinnoissa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan erilaisia projekteja.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Kuvailmaisussa keskeistä on tekemisen omakohtaisuus ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa omilla teoksillaan kuvakulttuuriin. Omien kuvien tekemisessä painotetaan tutkivaa kuvailmaisullisten valintojen tekemistä sekä erilaisten lähestymistapojen kokeilua. Oppilasta rohkaistaan tuomaan kuvissa esiin omia mielipiteitä, tunteita, ajatuksia ja luottamaan omaan kuvalliseen ja sanalliseen tulkintaan ja ilmaisuun. Oppilaita myös rohkaistaan julkaisemaan omaa kuva-aineistoaan internetin mahdollisuuksia hyödyntäen ja tekijänoikeudet huomioiden.

Tehtävissä huomioidaan nuorten kuvakulttuurin aiheita ja ajankohtaisia ilmiöitä. Oppilasta ohjataan pohtimaan, miten omat kuvat ovat vuorovaikutuksessa muun visuaalisen maailman kanssa.

Opinnoissa keskustellaan omista ja toisten teoksista ja tutkitaan median ilmiöitä osana nuorisokulttuuria ja viihdettä. Samalla oppilasta ohjataan kasvamaan aktiiviseksi kriittiseksi ja vastuulliseksi mediakäyttäjäksi.

Taiteen maailmat

Oppilaan taidekäsitystä laajennetaan vahvistamalla taiteen tuntemusta ja tutkimalla taidehistoriaa, nykyaikaisen taiteen toimintatapoja sekä erilaisia kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa pohditaan, mitä on taide ja millaisia kuvataiteen muotoja on. Taiteen tarkastelua lähestytään eri näkökulmista ja pohditaan esimerkiksi taiteen tehtävää, kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia

merkityksiä ja erilaisia taidekäsityksiä.

Opinnoissa tarkastellaan, miten taide heijastaa omaa aikaansa ja tutkitaan, millaisia arvoja ja tapahtumia teosten taustalla on. Lisäksi pohditaan taiteen ja eri kulttuurien osallisuutta ja vaikuttamisen keinoja ympäristössä.

Taiteen tuntemus lisää ymmärrystä taiteen ja eri kulttuurien monimuotoisuudesta ja moniarvoisuudesta.

Kuvantulkinnassa opitaan yhä tietoisemmin tunnistamaan eri kulttuurien ja aikakausien arvoja ja kuvien merkityksiä. Taiteen tuntemusta sovelletaan myös omaan tekemiseen.

Eri aikakausien kuvataiteen teoksia ja ilmiöitä tarkastellaan myös kuvallisesti, itse tekemällä. Taidehistorian aiheita käytetään oman kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Opintoihin kuuluu opintoretkeä erilaisiin taidenäyttelyihin tai muihin kulttuurikohteisiin. Niiden tarkoituksena on ohjata oppilaita kokemaan taide-elämyksiä sekä tarkastelemaan ajankohtaisia taiteen ilmiöitä.

Taidenäyttelykäynnit laajentavat oppimisympäristöä ja opintoretkiltä saatuja kokemuksia hyödynnetään opetuksessa.

Visuaalinen ympäristö

Opintokokonaisuudessa tutkitaan luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Samalla harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista. Opinnot vahvistavat estetiikan tajua ja ohjaavat oppilasta tulemaan yhä tietoisemmaksi erilaisista tavoista tarkastella ja tulkita kuvia.

Visuaaliseen kulttuuriin tutustutaan monipuolisesti sekä havainnoimalla että tekemällä itse kuvia. Samalla opetellaan tarkastelemaan ja vertailemaan taidemaailman ilmiöitä ja keskustelemaan niistä. Pohditaan kuvien merkityksiä ja tarkastellaan, miten kuvat ja erilaiset ympäristöt heijastavat nähtyä maailmaa ja aikansa ilmiöitä. Opinnoissa kehite-

tään herkkyyttä etsiä ja löytää erilaisia näkemisen tapoja ja vahvistetaan edelleen oppilaan valmiuksia tehdä tietoisia havaintoja ympäristöstään, median ilmiöistä ja kuvallisesta kulttuurista.

Kuvakulttuurien tuntemusta hyödynnetään myös omassa kuvailmaisussa. Opetus kannustaa käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussa.

Ympäristö hahmotetaan aistimusten, mielikuvien, muistojen, toiminnan, osallisuuden ja vaikuttamisen tilana. Arkkitehtuuria tarkastellaan tilan taiteena. Opinnoissa tutkitaan kuvallisesti, miten ympäristön, ihmisen ja ajan ilmiöiden vuorovaikutus

heijastuu yhteiskunnassa ja painotetaan ihmisen vastuuta ympäristön hyvinvoinnista.

Edelleen kehitetään oppilaan valmiuksia pohtia, tutkia ja arvioida kuvaympäristöä ja siihen vaikuttamista. Tiedostetaan esimerkiksi piirustuksen, maalauksen, mediataiteen, kuvanveiston, keramiikan ja performanssin mahdollisuudet ympäristötaiteen ja kaupunkitaiteen toteutuksessa sekä hyödynnetään mahdollisuuksia tuottaa kuvasisältöjä virtuaaliseen ympäristöön, kuten esimerkiksi sosiaaliseen mediaan. Samalla pohditaan, miten kuvia tulisi käyttää vastuullisesti sosiaalisessa mediassa ja laajemmin internetissä.

KUVATAITEEN SYVENTÄVÄT OPINNOT

Kuvataiteen syventävien opintojen (500 ot) tarkoituksena on laajentaa ja vahvistaa oppilaan kuvataiteellista ajattelua ja ilmaisua. Oppilas työskentelee valitsemassaan työpajassa omien tavoitteidensa suuntaisesti ja syventymällä hänelle merkitykselliseen kuvataiteen alaan. Työpajaopinnot vahvistavat pitkäjänteistä oppimista.

Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja yhteiskuntaan. Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen

keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin dokumentoinnista ja kirjallisesta osuudesta, jossa oppilas arvioi omaa työtään. Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

KUVATAITEEN OPINTOKOKONAISUUS 4 = SYVENTÄVÄT OPINNOT

Laskennallinen laajuus 500 ot
Kesto kolme lukuvuotta
Noiin 15–18-vuotiaat

Syventävien opintojen opintokokonaisuus toteutetaan oppilaan valitseman taiteenalan työpajoissa. Lopputyö kuuluu osaksi syventäviä opintoja. Kuvataide- ja käsityökoulu Emil tiedottaa työpajavaihtoehtoista vuosittain. Työpajatarjonta voi vaihdella. Esimerkkejä työpajoista ja niiden sisällöistä on liitteessä 2.

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhde

Opetus

- vahvistaa oppilaan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja kuvantekemiseen.
- syventää edelleen oppilaan omaa kuvailmaisua ja rohkaisee oppilasta työskentelemään hänelle merkityksellisten sisältöjen, teemoja ja ilmaisukeinojen parissa.
- laajentaa oppilaan taidekäsitystä syventämällä oppilaan tietämystä erilaisista visuaalisen kulttuurin ilmiöistä.
- ohjaa oppilasta näkemään oman taiteellisen työskentelynsä osana laajenpaa visuaalista kulttuuria.
- tukee oppilaan kykyä soveltaa ja liittää omaa työskentelyään taiteen tekemisen traditioihin ja nykyaikaiseen ja kannustaa erilaisten taiteen maailmojen inspiroivaan käyttöön visuaalisessa ilmaisussa.
- rohkaisee oppilaita hyödyntämään kuvailmaisussa taiteiden ja tieteiden välistä rajamaastoa sekä
- erilaisten materiaalien ja teknologioiden käyttöä osana omaa kuvailmaisua.
- kehittää kykyä suunnitella ja toteuttaa omia teoskokonaisuuksia.
- rohkaisee oppilasta asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan ja toteuttamaan teoksia ja teoskokonaisuuksia yhä itsenäisemmin.
- tukee oppilaan identiteetin rakentumista kuvallisen työskentelyn, kuvien tulkinnan, itsearviointin ja jatkuvan palautteen menetelmin.
- tukee oppilasta osaamisen kehittämisessä.
- ohjaa oppilasta lopputyön tekemisessä sekä
- tukee oppilasta oppimisen ja oman kuvailmaisun reflektoinnissa, dokumentoinnissa ja itse- ja vertaisarvioinnissa.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- laajentaa oppilaan valmiuksia tehdä moni-

aistisia ja tietoisia havaintoja ympäristöstään, visuaalisen maailman ilmiöistä ja kuvallisesta kulttuurista.

- tukee kriittisen kuvasuhteen syntymistä.
- syventää oppilaan ymmärrystä kuvan kielestä, kuvallisista muuttujista ja kuvallisen kerronnan keinoista.
- syventää kuvien erilaisten merkityksen ja esteetiikan pohdintaa.
- rohkaisee oppilasta keskustelemaan ja tulkitsemaan kuvista, merkeistä ja niiden muodostamista piiloviesteistä ja syventää oppilaan kykyä hahmottaa visuaalisen kulttuurin viestien eri tasoja ja merkityksiä.
- vahvistaa oppilaan taitoa tulkita taide- ja käyttökuvia tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä taidetta ja visuaalista kulttuuria ajallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä (historia, nykyhetki, tulevaisuus).
- ohjaa pohtimaan ja arvioimaan kuvien käytön historiaa ja nykisyysyyttä.
- syventää taiteen ja kulttuurin monimuotoisuuden ja moniarvoisuuden ymmärtämistä.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- kannustaa oppilasta tuomaan teoksissaan esiin omia näkemyksiään ja hänelle merkityksellisiä sisältöjä ja arvoja.
- lisää ymmärrystä taiteen mahdollisuuksista itseilmaisun ja vaikuttamisen keinona.
- kannustaa oppilasta osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja yhteiskuntaan.
- syventää taitoja ja mahdollisuuksia tehdä osallistavaa ja kantaottavaa kuvailmaisua.
- ohjaa oppilasta kriittiseen ajatteluun sekä tutkimaan omaa elinympäristöään eettisesti, esteettisesti ja ekologisesti visuaalisen taiteen keinoin.
- syventää ymmärrystä visuaalisen kulttuurin vaikutuskeinoista (mainokset, sosiaalinen media, rakennettu ympäristö, kaupunkitila ja kulutushyödykkeet).
- tukee oppilaan mahdollisuuksia toimia monitaiteellisesti ja moniaistisesti yhdessä erilaisissa ryhmissä, ympäristöissä ja yhteisöissä.

- kannustaa oppilasta tuomaan omaa taidettaan osaksi omaa elinympäristöään sekä laajempaa julkista ympäristöä.
- ohjaa ja rohkaisee oppilasta sanallistamaan teoksiaan ja kertomaan teoksen työskentelyprosessista ja sisällöstä muille.
- tukee oppilasta lopputyönäyttelyn esillepanossa.

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Syventävien opintojen aikana oppilas harjoittelee valitsemansa taiteenalan työpajassa itsenäistä ja vapaampaa työskentelyä. Opetuksen sisältöjä valitaan visuaalisen ympäristön muuttuvista ilmiöistä ja oppilaalle itselleen merkityksellisistä aiheista.

Opinnoissa kokeillaan uusia ja syvennetään jo aiemmin tuttuja kuvailmaisullisia mahdollisuuksia oppilaan valitsemalla taiteenalalla. Oppilasta rohkaistaan käyttämään ja soveltamaan omassa kuvailmaisussaan monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia välineitä ja materiaaleja. Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään taiteellisessa ilmaisussa mahdollisuuksien mukaan. Syventävissä opinnoissa etsitään, vahvistetaan ja syvennetään oppilaan omaa ilmaisua ja hänen kuvamaailmaansa sekä kehitetään kykyä suunnitella ja toteuttaa omia teoskokonaisuuksia.

Opetuksessa kannustetaan oppilasta itsenäiseen työskentelyyn, omien tavoitteiden asettamiseen ja oppimisen reflektointiin. Oppilas tekee itsenäisiä aihe-, tekniikka- ja materiaalivalintoja sekä syventää ja soveltaa jo aiemmin opittuja asioita. Oppilasta tuetaan kuvallisen ilmaisun ratkaisuihin ja pitkäjänteisessä harjoittelussa sekä kannustetaan tutkivaan työskentelyyn.

Opinnoissa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Syventävien opintojensa aikana oppilas dokumentoi asettamiaan tavoitteita, työskentelyä, kuvailmaisua, itsearviointia, oman oppimisensa edis-

tymistä ja saavuttamaansa osaamista. Oppilaan kokoaman dokumentaation avulla tuetaan oppilaan syventävien opintojen tavoitteellista etene- mistä.

Osana syventäviä opintoja oppilas valmistaa lopputyön, jossa hän valitsee itselleen merkityksellisen ilmaisutavan, sisällön ja teeman. Lopputyö koostuu itsenäisestä taiteellisesta osuudesta, työskentelyprosessin dokumentoinnista ja kirjallisesta osuudesta, jossa oppilas arvio omaa työtään. Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan ja hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Syventävien opintojen oppituntien lisäksi lopputyöhön kuuluu 55 tuntia itsenäistä työskentelyä.

Oppilaan kuvailmaisun tuntemuksen syventämistä vahvistetaan esimerkiksi opetuskeskusteluilla. Palautekeskustelut, itsearviointi ja vertaisarviointi tukevat oppimisen reflektointia ja ohjaavat oppilaan ja ryhmän oppimista.

Lopputyönäyttelyssä oppilas esittelee työnsä ja osallistuu lopputöiden vertaisarviointiin.

Opetuksen teemat ja kuvailmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, näyttelykäynnit, ajan- kohtaiset ilmiöt, projektit ja hankkeet.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Kulttuuritarjonnan, taidehistorian ja nykytaiteen ilmiöitä hyödynnetään laajemmin myös oman työskentelyn pohjana.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Työskentelyssä voidaan hyödyntää esimerkiksi nuorisokulttuurin aiheita, ajankohtaisia median ja yhteiskunnan ilmiöitä, eri aikakausien kuvia ja taidekuvia. Opetuksen lähtökohtana on taide, taiteen maailmat ja oppilaan omat kiinnostuksen kohteet.

Lopputyössään oppilas soveltaa jo oppimaansa ja dokumentoi oppimisprosessiaan kirjallisesti ja kuvallisesti sekä pohtii oman ilmaisun ja kuvamaailmansa sijoittumista taidehistorian tai visuaalisen kuvamaailman eri konteksteihin.

Taiteen maailmat

Työpajaopinnoissa tutustutaan syvemmin taiteen kentän eri ilmiöihin, taidehistoriaan ja nykytaiteeseen, taidefilosofiaan ja estetiikkaan ja keskustellaan niistä.

Opinnoissa tutkitaan taiteen maailmoja, kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista. Samalla harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista esimerkiksi taidekuvia tai kuvamediaa tutkimalla. Opintojen aikana keskustellaan kuvien merkityksestä ja tutkitaan oppilastöitä yksilöllisesti sekä ryhmässä. Oppilasta kannustetaan tutkimaan myös itse taide erilaisen lähdeaineiston (kirjat, internet, media, näyttelyt) avulla ja tutustumaan esimerkiksi taiteilijaelämäkertoihin.

Syventävissä opinnoissa tutkitaan laajemmin taidehistorian eri aikakausia ja suuntauksia, eri kulttuureita, visuaalisten taiteiden lajeja sekä yksittäisiä taiteilijoita ja kuvataiteen teoksia. Taiteen filosofiasta pohditaan esimerkiksi taiteen määritelmää, taidekäsitteitä sekä taiteen tulkintoja. Opinnoissa syvennytään nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Edelleen tutkitaan kuvataiteen erilaisia muotoja (esimerkiksi, mitä on yhteisötaide, kaupunkitaide, biotaide, katoava taide jne.) sekä ajankohtaisia taiteen ilmiöitä.

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön ja tekijänoikeuskysymyksiin.

Opintokokonaisuus sisältää opintoretkiä ja näyttelyvierailuita, joita hyödynnetään tiedon, taidon ja omakohtaisen kokemuksen syventämiseen taiteesta.

Opintojen myötä oppilas ymmärtää entistä laajemmin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen yhteiskunnassa ja omassa elämässään.

Visuaalinen ympäristö

Opinnoissa tarkastellaan erilaisten rakennettujen ympäristöjen, luonnon ympäristöjen ja virtuaalisten ympäristöjen visuaalisuutta. Opetuksessa tutkitaan kuvataidetta, arkkitehtuuria, muotoilua, taidekäsitteitä, mediaa, valokuvaa, elokuvaa, erilaisia alakulttuureita ja visuaalisen kulttuurin uusia ilmiöitä.

Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Kuvia ja niiden merkityksiä opetellaan tarkastelemaan eri näkökulmista, esimerkiksi semiotiikan, ikonologian, formalismin tai syntaktisen kuva-analyysin lähestymistavoin ja harjoitellaan tekemään kuva-analyysia.

Oppilasta ohjataan kriittisen ajattelun syventämiseen sekä tarjotaan mahdollisuuksia uusien tulkintojen tekemiseen.

Visuaalista ympäristöä tarkasteltaessa pohditaan ajan ja paikkojen merkitystä ympäristössä ja tutkitaan, miten kulttuurisen merkitykset syntyvät ja miten kuvat luovat merkityksiä. Pohditaan kuvien käyttöä erilaisissa aiheyhteyksissä, kuten esimerkiksi tieteessä, tutkimuksessa tai viihteessä.

Oppilas vaikuttaa visuaaliseen ympäristönsä osallistumalla esimerkiksi erilaisiin projekteihin ja teemallisiin kokonaisuuksiin yhdessä muiden oppilaiden ja yhteistyöverkostojen kanssa. Oppilaan teoksia on esillä Kuvataide- ja käsityökoulun näyttelyissä ja oppilas osallistuu itse lopputöiden näyttelyn rakentamiseen.

KÄSITYÖ

KÄSITYÖN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

KÄSITYÖN YLEISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Käsityön laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan käsityön, muotoilun ja teknologian osaamista.

Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa sekä vahvistetaan oppilaan tiede-, taide- ja kulttuurisuhteen muodostumista sekä aktiiviseksi toimijaksi kasvamista. Opetuksessa tuodaan näkyväksi käsityön, taiteiden ja tieteiden välisyys sekä ohjataan oppilaita niiden soveltamiseen käsityössä. Päämääränä on innostaa oppilasta oivalluksiin, mielikuvitukseen ja tekemisen iloon.

Opetuksessa rohkaistaan oppilaita havainnoimaan ja tulkitsemaan ilmiöitä sekä tutkimaan, visioimaan, käsitteellistämään, innovoimaan ja rakentamaan uutta. Opinnot harjaannuttavatkin ja opintojen edetessä syventävät oppilaan käsityötaitoja ideoinnissa, tavoitteellisessa suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa, joiden avulla syntyy ratkaisuja, tuotteita, teoksia ja palveluja elinympäristön haasteisiin.

Käsityölle taiteenalana on leimallista ymmärtävä ja laaja-alainen materiaalinen ja immateriaalinen tekeminen. Käsityöilmaisussa hyödynnetään erilaisia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä, kysymys on havaitun ja koetun tulkitsemisesta sekä näihin tulkintoihin sopivien ilmaisukeinojen löytämisestä. Tyypillistä ovat avoimet ja monimutkaiset suunnitteluongelmat, joihin ei ole oikeita tai vääriä ratkaisuja. Samoista lähtökohdista voidaan päätyä hyvin

erilaisiin ratkaisuihin. Oppiminen käsityössä on tekemällä ja kokeilemalla oppimista, siinä innostetaan oppilasta kokeiluihin, aloitteellisuuteen, näkökulman vaihtoon ja omien ideoiden jakamiseen.

Oppilaan omaa suhdetta käsityöhön ja kulttuurista osallisuutta syvennetään kannustamalla häntä havainnoimaan, pohtimaan ja tulkitsemaan esineitä, ympäristöä ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä tarjoamalla hänelle välineitä itsensä ilmaisemiseen ja kannanottamiseen käsityöllisin keinoin.

Muotoilu käsityössä on kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvaa toimintaa, ideoiden ja asioiden kehittämistä. Muotoilussa tuotteen muodon ja materiaalin lisäksi huomioidaan myös käytettävyys, toiminnallisuus, kestävä kehitys sekä vastuullinen kuluttaminen ja hyvinvoinnin aspektit. Muotoilukasvatus kannustaa itsenäiseen ja rohkeaan ajatteluun, ajatusten vaihtoon sekä virheiden hyödyntämiseen, toiminnassa painottuvat ongelmanratkaisun ja visuaalisuuden lisäksi myös merkityksien rakentaminen.

Teknologia osana käsityötä käsitetään tekemisen ja ilmaisun välineenä, johon kuuluu kaikki ihmisen tuottama lähtien pienestä esineestä aina monimutkaisimpaan tuotteeseen. Se on osa tämän päivän arkea, johon sisältyvät mm. asumukset, vaatteet, liikkumisvälineet, kodinkoneet, leikkikalut ja niin edelleen.

Oppilas havainnoi, tutkii ja rakentaa esineitä tai asioita erilaisilla välineillä ja materiaaleilla pohtien erilaisia toimintaperiaatteita ja soveltaen matemaattisluonnontieteellistä tietoa. Häntä ohjataan

ymmärtämään, käyttämään, arvioimaan ja kehittämään teknologisia sovelluksia sekä näkemään tekniikan mukanaan tuomia muutoksia yhteiskunnassamme. Oppilasta ohjataan soveltamaan itsenäisesti oppimaansa eri ympäristöissä.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä kulttuuri-, taide- ja elinkeinoelämän kanssa sekä tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä suomalaista kulttuuriperintöä, kulttuurin moninaisuutta ja globaaleja kysymyksiä sekä tuottamaan tämän päivän kulttuuriympäristöä. Opinnot kannustavat oppilasta pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta.

Oppilasta ohjataan tunnistamaan oman toiminnan ja käsityöläisyyden merkityksiä sekä ymmärtämään elinympäristön laadun ja käsityöllisen toiminnan merkitys hyvinvoinnille.

Käsityötä opiskellessa myös arjen selviytymistaidot ja kätevyys lisääntyvät.

KÄSITYÖN OPETUKSEN TAVOITE- JA SISÄLTÖALUEET

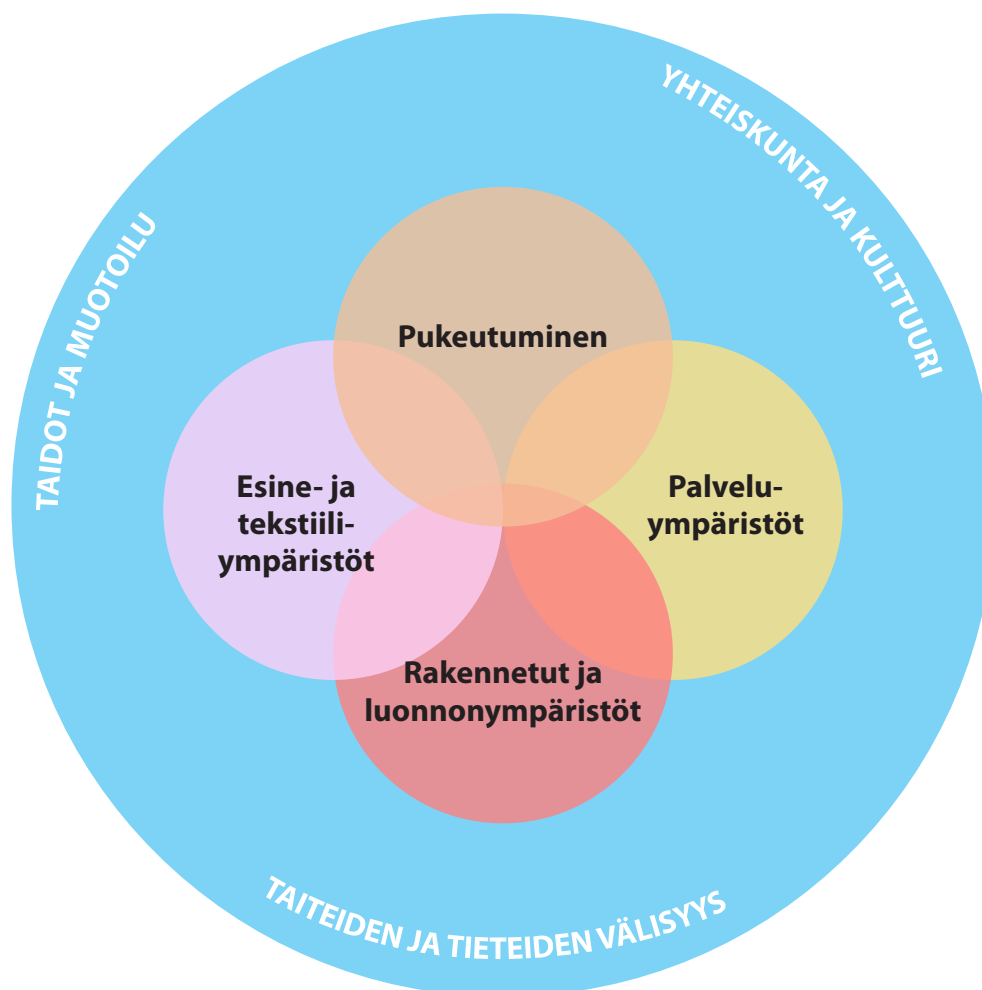
Käsityön opetuksessa nähdään laajasti kolme tavoitealuetta ja neljä sisältöaluetta, joita käsitellään kokonaisvaltaisesti toisiinsa integroituneina. Opetus koostuu erilaisten tavoitteiden ja sisältöjen kohtaamisista.

Käsityön tavoitealueet:

- TAIDOT JA MUOTOILU
- YHTEISKUNTA JA KULTTUURI
- TAITEIDEN JA TIETEIDEN VÄLISYYS

Käsityön sisältöalueet:

- PUKEUTUMINEN
- ESINE- JA TEKSTIILIYMPÄRISTÖT
- PALVELUYMPÄRISTÖT
- RAKENNETUT JA LUONNONYMPÄRISTÖT

KÄSITYÖN OPINTOKOKONAISUUDET TAVOITE- JA SISÄLTÖ- ALUEITTAIN

Käsityön opinnot on jaettu varhaisiän opintoihin, perusopintoihin sekä syventäviin opintoihin, jotka on edelleen jaettu opintokokonaisuuksiin seuraavasti:

- Varhaisiän opinnot:
Valmentavien opintojen opintokokonaisuus
- Perusopinnot:
Opintokokonaisuudet 1,2 ja 3
- Syventävät opinnot:
Opintokokonaisuus 4

Kukin opintokokonaisuus on opetussuunnitelmassa kuvattu käsityön tavoite- ja sisältöalueittain.

Opintokokonaisuuksien tavoite- ja sisältöalueet antavat pohjan opetuksen suunnittelulle, kehittämiselle ja toteutukselle. Laajat opintokokonaisuudet mahdollistavat opetuksen joustavuuden ja tukevat käsityölle ominaista kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Opetuksessa toteutettavat tehtäväkokonaisuudet vaihtelevat vuosittain hyödyntäen opetushenkilöstön erityisosaamisalueita, koulun yhteisiä opetusteemoja, vaihtuvia projekteja ja hankkeita.

KÄSITYÖN VARHAISIÄN OPINNOT

Varhaisiän käsityökasvatuksen opinnoissa lapsi ottaa ensiaskeleita käsityön maailmaan ja saa pohjaa myöhemmille opinnoille. Tavoitteena on tukea oppilaan kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä elämysten kautta. Opinnoissa harjoitellaan käsityön ilmaisua, muotoilua ja teknologiaa luovan leikin ja kokeilun ollessa oppimisessa keskeisesti mukana.

Opintokokonaisuuden tavoitteena on tutustua käsityökulttuuriin, aloittaa kädentaitojen harjoittelu

sekä saada kosketus käsityön moninasiin materiaaleihin, tekniikoihin ja välineisiin. Opetuksessa johdatetaan oppilasta itseilmaisun kehittämisen tielle sekä avataan ensi näkemyksiä käsityön, taiteiden ja tieteiden suhteista.

Opetuksen taustalla olevina tavoitealueina ovat kolme toisiinsa lomittuvaa näkökulmaa: taidot ja muotoilu, yhteiskunta ja kulttuuri sekä taiteiden ja tieteiden välisyys.

KÄSITYÖN VALMENTAVIEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUS = VARHAISIÄN OPINNOT

Laajuus 50–70 ot/vuosi
Kesto 1–2 lukuvuotta
Noin 5–6-vuotiaat

TAVOITTEET

- Luoda oppilaalle hetkiä, mahdollisuuksia ja tilanteita harjoitella elinympäristön havainnoin-

- tia kokemuksellisesti ja elämyksellisesti.
- Ohjata ja innostaa oppilasta tutustumaan, kokeilemaan ja harjoittelemaan kädentaitoja.
- Antaa oppilaalle tilaisuuksia kokea kulttuurin ja taiteen ilmiöitä.
- Kannustaa oppilasta harjoittelemaan työskentelytaitoja yksin ja yhdessä.
- Kehittää oppilaan kykyjä ajattelu- ja vuorovaikutustaidoissa.
- Vahvistaa oppilaan myönteisen minäkuvan kasvua.

SISÄLTÖ

Opetuksessa tutustutaan oppilaan elinympäristöön elämyksellisesti kokien. Oppilasta innoste-

KÄSITYÖN PERUSOPINNOT

Käsityön opintojen (800 ot) tehtävänä on vahvistaa käsityön, muotoilun ja teknologian osaamista. Opetuksen tavoitteena on taiteenalan keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opintojen tavoitteena on tukea oppilaan oman ilmaisun kehittymistä, käsityö-, muotoilu-, tiede-, taide- ja kulttuurisuhteen muodostumista sekä aktiiviseksi toimijaksi kasvamista. Päämääränä on ymmärtävä ja laaja-alainen materiaallinen ja immateriaalinen tekeminen. Oppilasta

taan havainnoimaan leikkien, ihmetellen ja tutkien. Opetuksessa kokeillaan ja harjoitellaan kädentaitoja erilaisin tekniikoin ja materiaalein. Oppilasta opastetaan työvälineiden turvalliseen käyttöön.

Opetuksessa tuodaan esiin kulttuurin ja taiteen näkökulmia oppilaan omissa tai ryhmän yhteisissä tehtävissä. Omakohtaisia kokemuksia, mielikuvitusta ja leikin maailmoja käytetään opiskelun perustana. Opetuksessa tutustutaan moniaistisesti ja lapsen omasta elämismaailmasta käsin pukeutumisen ilmiöihin. Lähiympäristön esine- ja tekstiiliympäristöjä sekä rakennettuja ja luonnonympäristöjä havainnoidaan ja tutkitaan omien käsityötehtävien innoittajina.

ohjataan tutkivaan, elämykselliseen ja monipuoliseen materiaalien ja tekniikoiden käyttöön sekä soveltamaan itsenäisesti oppimaansa eri ympäristöissä.

Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan käsitystä itsestä aktiivisena, osaavana ja luovana toimijana.

KÄSITYÖN OPINTOKOKONAISUUS 1

Laskennallinen laajuus 155 ot
Kesto kaksi lukuvuotta
Noiin 7–8-vuotiaat

TAVOITTEET

Opintokokonaisuuden tavoitteena on käsityökulttuuriin tutustuttaminen, kädentaitojen harjoittelu sekä käsityön materiaalien ja välineiden tarkoituksenmukaisen käytön opettelu. Opetuksen tavoitteena on innostaa oppilasta hahmottamaan käsityökulttuurin kenttää, tukea oppilaan itseilmaisun kehittymistä sekä avata ensinäkemyksiä käsityön, taiteiden ja tieteiden suhteista.

Tavoitealue taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- tutustuttaa oppilasta erilaisiin materiaaleihin ja käsityötekniikoihin.
- ohjata oppilasta käyttämään työvälineitä tarkoituksenmukaisesti ja työturvallisuus huomioiden.
- innostaa kokeilemaan uusia taitoja ja sovelta-
maan niitä omassa ilmaisussa.
- kannustaa havainnoimaan omassa elinympä-
ristössä olevia käsityöhön liittyviä asioita.

Tavoitealue yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- tuoda esiin oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tul-
kintoja käsityöstä ympäristöstä ja kulttuurista.
- kehittää oppilaan kykyä ymmärtää hänen
omissa käsityötehtävissään tekemiensä valin-
tojen vaikutuksia elinympäristöön.
- tutustuttaa oppilasta konkreettisella tavalla kä-
sityökulttuurin käsitteeseen.
- ohjata oppilas tarkastelemaan käsityöyrittä-
jyyttä.

Tavoitealue taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan omassa tehtä-
vissään, miten käsityö liittyy eri taiteen aloihin.
- luoda mahdollisuuksia taiteisiin tutustumiselle.
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan käsityön
olemusta monitaiteisena ja –tieteisenä ilmiö-
nä.
- harjoittaa oppilaan luovan ongelmanratkaisun
taitoja.
- ohjata pohtimaan käsityötä kestävän kehityk-
sen ja kiertotalouden näkökulmista.
- innostaa oppilasta kokeilemaan, testaamaan ja
havainnoimaan käsityötä ja tieteitä yhdistäviä
ilmiöitä.

SISÄLTÖ

Opintokokonaisuudessa tutustutaan monipuoli-
sesti käsityön maailmaan. Käsityön tietoja ja taitoja
harjoitellaan tuottaen elinympäristöön ja pukeutu-
miseen liittyviä tuotteita, teoksia, rakennelmia tai
palveluita. Kädentaidot ja niihin liittyvät ajattelu-
taidot kehittyvät harjoittelemalla käsityöilmaisua
yksin ja yhdessä. Itselle tehtyjen tuotteiden lisäksi
voidaan tuottaa muille hyvinvointiin, elämyksiin tai
viihtyvyyteen liittyviä asioita.

Työskennellessä perehdytään konkreettisella taval-
la erilaisiin materiaaleihin. Tutustutaan tehtävissä
tarvittaviin työvälineisiin ja opetellaan käyttämään
niitä tarkoituksenmukaisesti työturvallisuus hu-
mioiden. Oppilasta ohjataan perustekniikoiden
harjoittelussa. Materiaali- ja työväline-tuntemuksen
yhteydessä nostetaan esiin käytännönläheisiä kes-
tävän kehityksen periaatteita. Opintokokonaisuus-
den aikana aloitetaan oppilaan arviointitaitojen
harjoittelua ohjaten häntä itse- ja vertaisarviointiin.

Opetuksessa tutustutaan käsityökulttuuriin lähtien
liikkeelle oppilaan omasta elämästä: perheestä,
kaveripiiristä, kouluympäristöstä tai asuinpaikas-
ta. Tutustutaan niihin muodin ilmiöihin, jotka ovat
oppilaan omaa kokemusmaailmaa. Tarkastellaan
tuttujen esineiden ja tuotteiden olemassaoloa eri
aikoina. Pohditaan käsityötä erilaisissa oppilaan
elämänpiiriin kuuluvissa elämyksellisissä tilanteis-
sa. Tutkitaan elinympäristön tiloja, rakennuksia,
paikkoja ja rakennelmia. Opetuksessa luodaan olo-
suhteita tai mahdollisuuksia käsityö- ja taide-elä-
myksille ja innostetaan oppilasta hyödyntämään
taiteen inspiroivuutta omassa käsityötehtävissä.

Tieteiden ja teknologian integroitumista käsityö-
hön avataan konkreettisen tekemisen yhteydessä,
esimerkiksi miten tekniikoiden tai työvälineiden
käyttö liittyy teknologiaan. Opetuksessa oppilas-
ta kannustetaan kokeilemaan ja testaamaan itse
muun muassa materiaalien käyttäytymistä tai tek-
niikan työvaihetta.

Opetuksessa innostetaan nauttimaan käsitöistä
huomioimalla oppilaan oma elämis- ja elämysmaa-
ilma sekä taitotaso. Korostetaan itse tekemisen ja
oppimisen iloa ja tuotoksista nauttimista.

Pukeutuminen

Pukeutumiseen kuuluvat esimerkiksi vaateista, asusteista, koristautumista tai vaatetuksen yksityiskohtia koskevat tehtävät. Oppilasta kannustetaan havainnoimaan pukeutumiseen kytkeytyviä asioita hänen omassa arjessaan.

Opetuksessa oppilasta ohjataan suunnittelemaan ja valmistamaan pukeutumiseen liittyviä tuotteita ja havaitsemaan, että hän voi vaikuttaa omaan pukeutumisoljaisuunsa tai keksiä kuvitteellista muotia. Tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa huomioidaan käsityöhön vaikuttavia asioita esimerkiksi fysiologian tai käytettävyyden näkökulmia.

Esine- ja tekstiiliympäristöt

Opetuksessa esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan arjen toiminnan, muotoilun ja eri kulttuurien näkökulmista. Esine- ja tekstiiliympäristöihin kuuluu monenlaisia erilaisia koriste- tai käyttöesineitä. Oppilasta kannustetaan havainnoimaan esineisiin ja tekstiileihin liittyviä asioita omassa elinympäristössään. Häntä rohkaistaan kehittämään havainnointikykyä antamalla positiivista palautetta löydöstään, jotka liittyvät esimerkiksi materiaalin olemukseen tai tuotteiden käyttöön.

Opetuksessa tuetaan oppilasta huomaamaan, kuinka hän erilaisin käsitöin voi vaikuttaa elinympäristössään esimerkiksi viihtyisyyteen tai käytännöllisyyteen.

Palveluympäristöt

Käsityön palveluympäristöjä ovat esimerkiksi erilaiset tapahtumat, palvelut tai vuorovaikutustilanteet, joissa käsityö tai sen tekeminen on keskeisessä osassa. Palveluympäristöjä tarkastellaan kokemuksellisuuden, hyvinvoinnin tai yrittäjyyden näkökulmista. Palveluympäristöihin liittyvissä tehtävissä voidaan esimerkiksi osallistua omalla panoksella kotipaikkakunnalla järjestettävään tapahtumaan, tehdä yhteistyötä eri viiteryhmiin kanssa tai luoda ryhmänä tai yhteisöllisesti uutta julkiseen tilaan. Tehtävä voi myös lomittua yhdessä tekemiseen, esimerkiksi ryhmässä toisen auttaminen tai opitun taidon opettaminen toiselle on käsityöllistä vuorovaikutusta.

Rakennetut ja luonnonympäristöt

Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan moniaistisesti ja kokemuksellisesti viihtyvyyden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmista ja tutkitaan niissä käsityön vaikutusta esimerkiksi tilan tunnelmissa, rakenteissa, pinnoissa ja yksityiskohdissa. Oppilasta kannustetaan havainnoimaan sisä- ja ulkotiloihin, rakennelmiin ja luontoon liittyviä asioita omassa elinympäristössään. Rakennettujen tilojen ja luonnonympäristöjen tutkiminen voi olla sadun kerronnan tapaan kuvitteellista tai paikan päällä elämyksellisyyttä ja leikkiä hyödyntävää toimintaa. Tilojen, rakennelmien ja ympäristöjen hahmottamista oppilas voi harjoitella myös esimerkiksi rakentelemalla todellisuus pohjaisen tai kuvitteellisen paikan pienoismittakaavassa.

KÄSITYÖN OPINTOKOKONAISUUS 2

Laskennallinen laajuus 385 ot
Kesto neljä lukuvuotta
Noim 9–12-vuotiaat

TAVOITTEET

Opintokokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa

oppilaan kädentaitoja sekä laajentaa ja syventää erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja työvälineiden tarkoituksenmukaisen käytön osaamista. Opetuksella tuetaan oppilaan kasvua ja itsetuntemuksen kehittymistä. Häntä kannustetaan aktiiviseksi käsityökulttuuriin osallistujaksi sekä innostetaan yhteisölliseen kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun hyödyntäen taiteisiin ja tieteisiin liittyviä ilmiöitä.

Tavoitealue taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta vahvistamaan kädentaitojen osaamistaan.
- tukea oppilasta laajentamaan ja syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan.
- kehittää oppilaan kykyä hahmottaa ja ymmärtää käsityötä prosessina.
- kannustaa oppilasta hyödyntämään uusia tietoja ja taitoja itseilmaisussaan.
- innostaa oppilasta moniaistiseen ympäristön havainnointiin.
- ohjata oppilasta löytämään havainnoistaan innostuksen lähteitä työskentelynsä ja erilaisten haasteiden ratkaisemiseen.
- rohkaista oppilasta nauttimaan käsityöprosessista ja sen vaiheista.
- kannustaa oppilasta arvostamaan omaa ja toisten käsityötä sekä sen tuloksia.

Tavoitealue yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja hahmottamaan omaa osaansa käsityökulttuurin toimijana.
- kannustaa oppilasta pohtimaan omien valintojen vaikutuksia käsityötuotteen laatuun, elinkaareen ja ympäristöön.
- tutustuttaa oppilasta käsityöyrittäjyyden moninaisuuteen.
- vahvistaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä.

Tavoitealue taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta huomioimaan, että käsityössä käydään taiteiden ja tieteiden välistä vuoropuhelua
- kannustaa oppilasta hyödyntämään taiteen herättämiä ajatuksia omassa käsityöilmaisussaan.
- innostaa oppilasta havaitsemaan tieteiden yhteys käsityöhön ja soveltamaan tietoutta

- omaan työskentelyynsä
- ohjata oppilasta ymmärtämään kestävä kehityksen sekä kiertotalouden näkökulmia omassa toiminnassaan.
- kehittää oppilaan kykyä yhteisölliseen kekseliäisyyteen sekä visioimaan uutta ja ennennäkemätöntä.

SISÄLTÖ

Opintokokonaisuudessa laajennetaan ja syvennetään käsityön tietoja ja taitoja luomalla tuotteita, teoksia ja palveluita itselle ja toisille.

Oppilasta tuetaan kehittämään kädentaitojaan sekä muotoiluun ja teknologiaan liittyviä ajattelutaitojaan harjoittelemalla käsityöilmaisua yksin ja yhdessä. Häntä ohjataan hahmottamaan käsityötä prosessina, johon kuuluu tutustumis- ja suunnitteluvaihe, valmistaminen, sekä tehdyn työn ja tuloksen arviointi.

Opintokokonaisuuden aikana oppilasta ohjataan harjoittelemaan itse- ja vertaisarviointitaitoja niin, että ne tukevat hänen käsityötaitojensa ja itseilmaisunsa kehittymistä. Käsityöprosesseista ja tuotoksista keskustelu sekä niiden arviointi ryhmässä tukevat yhdessä oppimista.

Opetuksessa keskeisessä osassa on monipuolisten käsityön tekniikoiden harjoittelu, käyttö ja soveltaminen. Oppilasta kannustetaan harjaantumaan kädentaidoissa.

Opetuksessa vahvistetaan oppilaan monimateriaalista osaamista. Häntä rohkaistaan soveltamaan materiaali- ja tekniikkatuntemustaan sekä kannustetaan opintojen edetessä hyödyntämään teknologiatietämystään omassa luovassa käsityöilmaisussaan.

Opetuksessa tutustutaan kestävä kehityksen periaatteisiin ja kiertotalouteen käytännön tilanteissa. Käsityötehtävissä oppilasta ohjataan pohtimaan muotoilun, käytettävyyden ja materiaalivalintojen vaikutuksia elinympäristöön sekä tutustumaan tuotteen ja materiaalin elinkaareen. Häntä ohjataan tekemään vastuullisia valintoja omissa käsityöprosesseissaan. Sosiaalinen kestävä kehitys

erilaisissa tiloissa, tilanteissa ja ryhmissä, että hän voi käsityöilmaisullaan vaikuttaa ympäristössään esteettisiin, toiminnallisiin ja hyvinvointia lisääviin asioihin.

Opetuksessa kannustetaan ratkaisemaan havaittuja käsityöllisiä haasteita tuottamalla omia suunnitelmia ja toteuttamalla niitä. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan kokemusta käsityöllisenä vaikuttajana. Opinnoissa voidaan esimerkiksi osallistua vierailuihin, tapahtumiin, näyttelyihin tai projekteihin tai olla tuottamassa itse tilaisuuksia tai tekoja, joilla luodaan esteettistä, elämyksellistä tai sosiaalista hyvinvointia itselle tai toisille.

Opetuksessa tutustutaan myös käsityörittäjyyteen ja kannustetaan oppilasta näkemään käsityörittäjien työn vaikutus omassa elinympäristössä. Häntä tuetaan harjoittelemaan asiakaslähtöisyyttä esimerkiksi suunnittelemalla tuote todelliselle asiakkaalle tai asiakasryhmälle. Opetuksessa oppilasta ohjataan pohtimaan sisäistä yrittäjyyttä. Tuotteen kokonaisvaltainen valmistusprosessi kasvattaa ja vahvistaa sisäistä yrittäjyyttä sekä tukee luottamusta omaan osaamiseen ja laadukkaiden tuotteiden valmistamiseen muille.

Rakennetut ja luonnonympäristöt

Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan viihtyvyyden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Rakennetuissa ja luonnonympäristöissä käsityön vaikutus näkyy esimerkiksi rakenteissa, pinnoissa, yksityiskohdissa tai tilan tunnelmissa. Merkityksellistä käsityön kannalta ovat muun muassa materiaalit ja niiden käsittely, valaistus ja värimaailma sekä tilojen rakentuminen.

Opetuksessa oppilas voi tutustua paikkoihin ja rakennuksiin esimerkiksi kokemuksellisesti paikan päällä kartoittamalla tilaa moniaistisesti ja liikkumalla siellä. Oppilas voi harjoitella rakennekokonaisuuksien ja tilan struktuurin hahmottamiskykyä erilaisia mittakaavoja hyödyntäen, esimerkiksi rakentamalla tiloja omien mittojensa mukaan tai muotoilemalla luonnon paikan pienois-koossa.

Oppilasta innostetaan käsityön menetelmin suunnittelemaan ja tuottamaan luovia ratkaisuja, joilla hän voi vaikuttaa elinympäristöönsä, sen viihtyvyyteen ja yhteiseen hyvinvointiin.

KÄSITYÖN OPINTOKOKONAISUUS 3

Laskennallinen laajuus: 260 ot
Kesto kaksi lukuvuotta
Noin 13–14-vuotiaat

TAVOITTEET

Opintokokonaisuuden tavoitteena on suunnata käsityön opintoja oppilaan oman kiinnostuksen mukaisesti eri tekniikoihin ja materiaaleihin. Niiden kanssa työskennellen syvennetään tietoja ja taitoja käsityössä ja muotoilussa sekä kehitetään omaa luovaa ilmaisua oivalluksien, mielikuvituksen ja tekemisen ilon siivittämänä.

Opetuksessa siirrytään enemmän itseohjautuvuuteen ja käsityölliseen tekemiseen liitetään muiden tieteen- ja taiteenalojen ilmiöiden tutkimista ja hyödyntämistä.

Tavoitteena on, että tieteiden integroituminen käsityöhön tulee esiin konkreettisen tekemisen yhteydessä, ja että oppilas tekee itsenäisesti pohdintoja ja havaintoja sekä soveltaa työskentelyssään aiemmin oppimiaan eri tieteidenalojen tietoja.

Opetuksessa oppilasta kannustetaan syventämään omaa kulttuurisuhdettaan ja hyödyntämään omassa käsityöilmaisussaan dialogia käsityön ja muiden taiteiden välillä.

Tavoitteena on syventää oppilaan tietoisuutta kokonaisen käsityön prosessista, johon kuuluu tutustumis- ja suunnitteluvaihe, tuotteen tai teoksen valmistaminen sekä tehdyn työn ja tuloksen arviointi. Tavoitteena on myös vahvistaa edelleen oppilaan aktiivisuutta käsityökulttuuriin osallistumisessa sekä tutustua yrittäjyyden käsitteeseen.

Tavoitealue taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoite on

- vahvistaa oppilaan teknisiä ja ilmaisullisia taitoja käsityön tekemisessä.
- lisätä oppilaan kykyä asettaa tavoitteita työskentelylleen.
- syventää oppilaan oman käsityöllisen prosessin tuntemusta ja kykyä arvioida tätä prosessia.
- ohjata oppilasta hyödyntämään ja kehittämään materiaalien tuntemustaan sekä tekniikoiden ja välineiden tarkoituksenmukaista ja turvallista soveltamista.
- syventää oppilaan taitoja havainnoida ympäristöään ja tuottaa erilaisia ratkaisuja, tuotteita, teoksia ja palveluita arjen ja ympäristön haasteisiin.
- innostaa oppilasta nauttimaan oman tekemisprosessinsa eri vaiheista.
- lisätä oppilaan arvostusta omaa ja ympäristössä näkyvää käsityötä kohtaan.

Tavoitealue yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa oppilaan kykyä huomioida omassa tuotesuunnittelussaan muotoilun, käytettävyyden, materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren väliset yhteydet sekä niiden vaikutukset elinympäristöön.
- ohjata oppilasta pohtimaan käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja monikulttuurisessa maailmassa.
- lisätä oppilaan omaa aktiivisuutta käsityökulttuurin tekijänä, keskustelijana ja tulkitsijana.
- laajentaa oppilaan tietoisuutta käsityöstä niin

paikallisena kuin maailmanlaajuisenakin toimintana.

- syventää oppilaan tietoisuutta nähdä käsityö elävänä ja kehittyvänä kulttuuriperintönä.
- tutustuttaa oppilasta käsityöyrittäjyyden eri puoliin.

Tavoitealue taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa oppilaan käsitystä käsityön olemuksesta monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä ja elinympäristön laatuna.
- kannustaa oppilasta edelleen ilmiöiden havainnointiin, tutkimiseen ja käsitteellistämiseen.
- lisätä oppilaan kykyä huomioida eri tieteenalojen tuottaman tiedon yhteys käsityöhön ja rakentamaan omaa käsityötään teknologiaa ja luonnontieteitä soveltaen.
- kannustaa oppilasta tutustumaan eri taiteisiin ja hyödyntämään taiteen herättämiä ajatuksia omassa käsityöilmaisussaan.
- rohkaista oppilasta osallistumaan oman tekemisen kautta taiteiden ja tieteiden väliseen vuoropuheluun.
- vahvistaa oppilaan ymmärrystä kestävästä kehityksestä ja kiertotaloudesta liittyen hänen omiin käsityöprosesseihinsa.
- kannustaa oppilasta hänen omaan käsityöhönsä liittyen innovatiivisuuteen ja luomaan uutta tietoa niin itsenäisesti kuin yhteistyössä toisten kanssa.

SISÄLTÖ

Opintokokonaisuudessa syvennetään tietoja ja taitoja valituista materiaaleista ja niihin liittyvistä käsityötekniikoista tuottamalla tuotteita, teoksia ja palveluita sekä itselle että toisille.

Opetuksessa keskeisessä osassa on edelleen monipuolisten käsityön tekniikoiden harjoittelu, käyttö ja soveltaminen. Oppilaita kannustetaan ratkaisemaan havaittuja käsityöllisiä haasteita tuottamalla omia suunnitelmia ja toteuttamalla niitä. Suunnittelu- ja työskentelyvaiheessa oppilas pohtii ratkai-

suja perustuen materiaalin tuntemukseensa, eri tekniikoiden käyttömahdollisuuksiin sekä tuotteiden käytön esteettisiin ja käytännöllisiin ratkaisuihin.

Opinnoissa kannustetaan huomioimaan kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteita ja tekemään vastuullisia valintoja eri tekniikoiden ja materiaalien kanssa työskennellessään. Oppilaita ohjataan huomioimaan esimerkiksi muotoilun, käytettävyyden ja materiaalivalintojen vaikutuksia elinympäristöön sekä tuotteen ja materiaalin elinkaareen.

Opetuksessa tuetaan tekemisen kautta syntyvää itsetuntemuksen kasvua. Tässä auttaa salliva ilma-piiri, jossa ei ole vain yhtä oikeaa tapaa tehdä asioita. Omien taitojen kehittymisestä ja tekemisestä iloitsemisen rinnalla kannustetaan huomaamaan oman ja toisten käsityön arvo.

Opintokokonaisuuden aikana oppilasta ohjataan käyttämään itse- ja vertaisarviointitaitoja niin, että ne tukevat hänen käsityötaitojensa ja itseilmaisunsa kehittämistä ja yhdessä oppimista.

Pukeutuminen

Opetuksessa pukeutumista tarkastellaan fysiologian, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, identiteetin muotoutumisen, yhteisöön kuulumisen ja eri kulttuurien näkökulmista.

Pukeutuminen käsitetään laajasti ja se voi pitää sisällään esimerkiksi vaatetusta, asusteita, jalkineita, koristautumista, asujen varusteita tai yksityiskoh-
tia.

Oppilasta ohjataan huomioimaan tuotteiden suunnitteluun ja valmistukseen vaikuttavia asioita kuten esimerkiksi fysiologiaan, käytettävyyteen tai vaatetusteknologiaan liittyviä näkökulmia. Oppilaita kannustetaan syventämään pukeutumisen sisältöalueelta aiemmin opittuja taitoja, kuten esimerkiksi tarkoituksenmukaisen kankaan valintaa ja kaavan kuosittelua. Opinnoissa ohjataan käyttämään työvälineitä ja koneita tarkoituksenmukaisesti ja työturvallisuus huomioiden.

Pukeutumiseen liittyvien tuotteiden suunnittelulla ja valmistamisella oppilas voi laajentaa pukeutumi-

silmaisuaan, ottaa kantaa erilaisiin muoti-ilmiöihin, tehdä taidetekoja tai luoda ennennäkemätöntä. Opetuksessa huomioidaan pukeutumisen historiaa ja nykyhetkeä sekä voidaan visioida kuvitteellista tai tulevaisuuden muotia. Oppilas voi tutustua esimerkiksi arki-, juhla- tai rooliasuihin ja niiden valmistustapoihin tai valmistaa opintokokonaisuuden aikana esimerkiksi tarvitsemansa juhlapuvun.

Pukeutumisen maailmaan voidaan tutustua eri kulttuurien näkökulmasta niin paikallisesti kuin maailmanlaajuisestikin. Opetuksessa pukeutumis-
ta tarkastellaan sekä yksilöllisestä että yhteisöllisestä näkökulmasta.

Esine- ja tekstiiliympäristöt

Opetuksessa esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan muotoilun, teknologian, toiminnallisuuden, asumisen, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmasta.

Käsityö nähdään kokonaisvaltaisena ja käyttäjälähtöisenä suunnitteluna ja tekemisenä, jossa kannustetaan oppilasta kiinnittämään huomiota tuotteen esteettisiin ja toiminnallisiin ratkaisuihin sekä rohkaistaan pohtimaan itsenäisemmin materiaalien ja eri tekniikoiden tarkoituksenmukaisuutta sekä käyttö- ja soveltamismahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan laadukkaiden tuotteiden luomiseen ja kestävä kehityksen mukaisesti ratkaisuihin. Opetuksessa painotetaan ongelmanratkaisua, visuaalisuutta sekä merkitysten rakentamista.

Oppilaita kannustetaan hyödyntämään teknologiaa omassa luovassa käsityöilmaisussaan, tällöin painottuvat havainnoinnin, ongelmanratkaisun ja keksimisen taidot. Erilaisin tehtävänannon kannustetaan tutkimaan esineen tai ilmiön toimintaperiaatetta ja siihen liittyvää tieteellistä tietoa sekä soveltamaan luovasti näitä tietoja työskentelyssä.

Teknologia käsitetään laaja-alaisesti, se on osa tämän päivän arkea, johon sisältyvät mm. asumukset, vaatteet, liikkumisvälineet, kodinkoneet ja leikkikalut. Lisäksi voidaan käsitellä erilaisia rakenteita, mekanismeja, koneita, elektroniikkaa ja erilaisia kemiallisia ilmiöitä.

Oppilaita innostetaan omiin käsityöprojekteihinsa liittyen laajentamaan käsityökulttuurin tietämystä

tutustumalla niin kansallisesti kuin kansainvälises-
tikin erilaisiin käsityökulttuureihin sekä pohtimaan
esimerkiksi sitä, miten esineitä ja tekstiilejä teh-
dään ja on tehty eri paikoissa ja eri aikoina.

Palveluympäristöt

Palveluympäristöjä tarkastellaan kokemuksellisuu-
den, hyvinvoinnin tai yrittäjyyden näkökulmista.
Käsityön palveluympäristöillä tarkoitetaan esimer-
kiksi erilaisia tapahtumia, tekoja tai vuorovaiku-
tustilanteita, joissa käsityö tai sen tekeminen on
keskeisessä osassa ja oppilaan tekeminen ilmenee
yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina.

Opetuksessa vahvistetaan oppilaan osallisuutta
ja kokemusta käsityöllisenä vaikuttajana. Häntä
innostetaan huomaamaan erilaisissa tiloissa, tilan-
teissa ja ryhmissä, että käsityöllisellä tekemisellä voi
ilmaista itseään, ottaa kantaa asioihin sekä vaikuttaa
ympäristössään esteettisiin, toiminnallisiin ja hyvin-
vointia lisääviin asioihin.

Opinnoissa voidaan esimerkiksi osallistua vierailui-
hin, tapahtumiin, näyttelyihin tai projekteihin tai
olla tuottamassa itse tilaisuuksia tai tekoja, joilla luo-
daan esteettistä, elämyksellistä tai sosiaalista hyvin-
vointia itselle tai toisille.

Opetuksessa tutustutaan yrittäjämäiseen oppimi-
seen ja asiakaslähtöisyyteen, pohditaan sisäisen yrit-
täjyyden käsitettä ja sen merkitystä käsityöllisessä
tekemisessä. Huomioidaan taloudellisen kestävän
kehityksen ja kiertotalouden merkitys käsityöllises-
sä yrittäjyydessä. Tutustutaan myös käsityöyrittä-
jyyteen ja käsityön vaikutukseen eri ammateissa ja

elinkeinoissa. Kannustetaan oppilaita näkemään kä-
sityöyrittäjyyden vaikutus omassa elinympäristössä.

Opintokokonaisuuden aikana voidaan tehdä tila-
ustöitä tai osallistua erilaisiin sitoutumista vaativiin
julkisiin projekteihin. Myös globaaleja yrittäjyyden
käsitteen alle liittyviä asioita voidaan tutkia.

Rakennetut ja luonnonympäristöt

Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan
viihtyvyyden, osallisuuden, hyvinvoinnin ja yhteisöl-
lisyyden näkökulmista. Opetuksessa tutkitaan erilai-
sia luonnonympäristöjä ja rakennettuja ympäristöjä
ja pohditaan niiden merkitystä ihmisen hyvinvoin-
nin lähteenä.

Rakennetuissa ja luonnonympäristöissä käsityön
vaikutus näkyy esimerkiksi rakenteissa, pinnoissa,
yksityiskohdissa tai tilan/paikan tunnelmissa. Mer-
kityksellistä käsityön kannalta ovat muun muassa
materiaalit ja niiden käsittely, valaistus ja värimaail-
ma sekä erilaisten rakennettujen ja luonnontilojen
rakentuminen.

Opetuksessa voidaan tutkia luonnonhistoriaa, erilai-
sia luonnontieteitä, arkkitehtuuria sekä kannustaa
oppilasta pohtimaan erilaisia rakennusten, tilojen ja
paikkojen tulevaisuuden näkymiä käsityön näkökul-
mista. Häntä rohkaistaan hyödyntämään tutkimuk-
sia ja pohdintoja omissa käsityöprosesseissaan.

Oppilasta innostetaan käsityön menetelmin suun-
nittelemaan ja tuottamaan luovia ratkaisuja, joilla
hän voi vaikuttaa elinympäristöönsä, sen viihtyvyy-
teen ja yhteiseen hyvinvointiin.

KÄSITYÖN SYVENTÄVÄT OPINNOT

Syventävissä opinnoissa (500 ot) opinnot laajentuvat ja painottuvat oppilaan valitsemalla tavalla. Opinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille oppilaan valitsemaan ympäristöihin. Opinnoissa hyödynnetään opintoretkeä ja näyttelykäyntejä sekä valmistetaan oppilaan omien tavoitteiden mukainen lopputyö.

Opinnoissa painottuu oppilaan oma havainnointi, pohdinta, arvottaminen, käsitteellistäminen ja kokemusten jakaminen osana käsityöprosessia. Oppilasta ohjataan tekemään päätöksiä, toimimaan

itsenäisesti ja aloitteellisesti sekä ilmaisemaan ja tulkitsemaan kokemuksiaan. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Erilaisten arviointimenetelmien, kuten sanallisen palautteen, arviointikeskustelujen sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla tuetaan niin oppilaan oppimistavoitteiden asettamista kuin reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittämistä.

KÄSITYÖN OPINTOKOKONAISUUS 4 = SYVENTÄVÄT OPINNOT

Laskennallinen laajuus 500 ot
Kesto kolme lukuvuotta
Noin 15–18-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidot ja muotoilu

Opetus

- ohjaa oppilasta yhä itsenäisempään ja eheämpään käsityölliseen prosessiin ideoinnissa, suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa, joiden avulla syntyy ratkaisuja, tuotteita, teoksia ja palveluja.
- vahvistaa käsityön, muotoilun ja teknologian osaamista sekä kannustaa oppilasta löytämään itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ratkaisuja arjen ja ympäristön haasteisiin.
- rohkaisee oppilasta tutkivaan, elämykselliseen ja monipuoliseen materiaalien ja tekniikoiden käyttöön sekä soveltamaan oppimaansa ja

ilmaisemaan itseään yksilöllisissä prosesseissa eri ympäristöissä.

- innostaa oppilasta tiedostavaan välineiden, materiaalien ja tekniikoiden käyttöön omassa ilmaisussaan, mikä luo perustan monimateriaalista osaamista ja ilmaisua kehittäväälle luovalle käsityölle.
- ohjaa oppilasta oivalluksiin, mielikuvitukseen ja tekemisen iloon.
- tukee oppilasta asettamaan omia tavoitteita ja nauttimaan niiden saavuttamisesta.
- ohjaa oppilasta lopputyön tekemisessä sekä tukee oppilasta oppimisen ja oman käsityöilmaisun reflektoinnissa, itse- ja vertaisarvioinnissa.

Tavoitealue yhteiskunta ja kulttuuri

Opetus

- rohkaisee oppilasta toimimaan aktiivisena käsityökulttuurin tekijänä, vastaanottajana, tulkitsijana sekä oivaltamaan vaikuttamisen mahdollisuuksia ympäristössä.
- syventää oppilaan taitoja käyttäen käsityötä osallistumisen välineenä sekä rohkaisee ja auttaa

- kontaktien löytämisessä ja solmimisessa.
- kannustaa oppilasta havainnoimaan, arvottamaan, käsitteellistämään ja jakamaan kokemuksiaan sekä omaksumaan kriittisen ja rakentavan pohdinnan osaksi käsityöprosessiaan.
- ohjaa ja tukee oppilasta soveltamaan muotoilun, käytettävyyden, materiaalivalintojen, teknologian ja tuotteen elinkaaren välisiä yhteyksiä sekä niiden vaikutuksia ympäristöön omassa ja ryhmän työskentelyssä.
- ohjaa oppilasta pohtimaan käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja monikulttuurisessa maailmassa.
- ohjaa oppilasta soveltamaan omassa työskentelyssään sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisesti kestävä kehityksen sekä kiertotalouden periaatteita.

Tavoitealue taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetus

- syventää oppilaan taiteiden ja tieteiden välistä dialogia käsityössä.
- rohkaisee tunnistamaan omia tunteita, ajatuksia ja käsityksiä omaan elämämpiiriinsä kuuluvista ilmiöistä.
- vahvistaa oppilaan itsenäistä havainnointia ja halua rakentaa käsityötä teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen sekä ruokkii oppilaan uteliaisuutta itsenäiseen havainnointiin.
- kannustaa oppilasta uuden tiedon itsenäiseen ja yhteisölliseen tuottamiseen sekä soveltamiseen.
- kannustaa oppilasta tuomaan teoksissaan esiin omia näkemyksiään ja hänelle merkityksellisiä sisältöjä ja arvoja. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaalle merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

SISÄLTÖ

Pukeutuminen

Opinnoissa perehdytään sekä muodin historiaan

että pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen, joita hyödynnetään vaatteiden ja asusteiden ideoinnissa ja suunnittelussa. Oppilas syventää jo aiemmin opittuja taitoja, kuten kuosittelu ja muotoonpömpö ja kokeilee erilaisia tapoja yhdistellä sekä perinteisiä että uusia materiaaleja ja työtapoja.

Opinnoissa pohditaan pukeutumista identiteetin muodostumisen ja yhteisöön kuulumisen näkökulmasta. Oppimisessa keskeistä on visuaalisuuden ja itseilmaisun lisäksi vaatetusteknologia ja fysiologia, jotka määrittelevät tuotteen käytettävyyttä. Työskentelyssä käytettäviä työvälineitä ja koneita ohjataan käyttämään monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä työturvallisuus huomioiden.

Esine- ja tekstiiliympäristöt

Opinnoissa syvennetään käsityö- ja suunnittelutaitoja muotoilun näkökulmasta. Muotoilu käsitetään käsitöiden kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Opinnoissa perehdytään muotoilun historiaan, keskustellaan muoti-ilmiöistä, tuotteiden ja teosten käytettävyydestä, materiaali- valinnoista, elinkaaresta ja kestävästä kehityksestä.

Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan huomioiden toiminnallisuus ja teknologia. Oppilas pohtii mm. asumiseen ja tuotemuotoiluun liittyviä teemoja. Oppilas syventää jo aiemmin opittuja taitoja mm. rakenteista ja pinnankäsittelystä. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Tuotteiden ja teosten suunnittelussa huomioidaan ja pohditaan niiden esteettisyyttä, eettisyyttä ja ekologisuutta.

Opinnoissa korostuu käsityön merkitys, taitojen soveltaminen ja käsityöstä nauttiminen. Eteen tulevia tuotesuunnitteluvaiheita kannustetaan ratkaisemaan luovasti ja kekseliäästi. Oppilaan käsityöilmaisun tuntemuksen syventämistä vahvistetaan esimerkiksi opetuskeskusteluilla. Ymmärryksen lisääminen avaa uusia näkökulmia oppilaan omaan ilmaisuun ja työskentelyyn.

Opintomatkojen ja näyttelykäyntien avulla syvennetään oppilaan tietämystä eri kulttuurien tuottamista teoksista sekä kehitetään oppilaan kykyä vastaanottaa, tulkita ja keskustella niiden herättämistä ajatuksista.

Palveluympäristöt

Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Oppilaan arvostus kädentaitojen moninaisuudesta kasvaa hänen tutustuessaan sekä oman lähipiirinsä että laajemman kontekstin tuotteisiin, teoksiin ja palveluihin.

Opetuksessa tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Tarkastellaan käsityötä hyvinvoinnin ja kiertotalouden edistäjänä arjessa. Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä.

Opinnoissa vahvistetaan oppilaan suhdetta alati muuttuvaan maailmaan, sen tuottamaan uuteen tietoon ja materiaalien kehittämiseen. Oppilas työskentelee ilmapiirissä, jossa ei ole vain yhtä oikeaa tapaa tehdä asioita. Oppilaan omien kokemusten ja oivalluksien karttuminen edesauttaa omaehtoista ilmaisua, tulkintaa ja arvottamista, vahvistaa identiteetin rakentumista, kehittää kulttuurista lukutaitoa, taidekasvua ja kykyä toteuttaa yhteistyötä muiden tahojen kanssa.

Opetuksessa syvennetään yrittäjämäistä oppimista, asiakaslähtöistä työskentelyä ja rohkaistaan näkemään oman tekemisen yhteys ammatillisuuteen ja yrittäjyyteen sekä innostetaan oppilasta toimimaan lokaaleissa ja globaaleissa käsityöyhteisöissä.

Rakennetut ja luonnonympäristöt

Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten ja viihtyvyyden rakentumista.

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä ja rakennettuja ympäristöjä ja pohditaan niiden merkitystä ihmisten hyvinvoinnin lähteenä. Opinnoissa tehdään jokin teos tai teko, jonka tarkoituksena on em. asioiden edistäminen.

Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materi-

aalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä. Tärkeää on myös yhteisökeskeinen ilmapiiri, jonka opettaja ja oppilaat yhdessä muodostavat. Innovatiivinen ja kannustava ilmapiiri luovat pohjaa kasvaa ja kehityä sekä omassa ilmaisussa että kyvyssä reflektoida kokemuksia.

Oppilas vaikuttaa visuaaliseen ympäristöönsä valmistamalla käsitöitä erilaisiin ympäristöihin, esimerkiksi osallistumalla projekteihin ja teemallisiin kokonaisuuksiin yhdessä muiden oppilaiden ja yhteistyöverkostojen kanssa. Oppilaan teoksia on esillä Kuvataide- ja käsityökoulun näyttelyissä. Oppilas osallistuu myös lopputöiden näyttelyn rakentamiseen.

Lopputyö

Oppilas dokumentoi ja reflektoi syventävien opintojen aikaista työskentelyään. Palautekeskustelut, itsearviointi ja vertaisarviointi tukevat oppimisen reflektointia ja tukevat oppilaan ja ryhmän oppimista.

Oppilas valmistaa osana syventäviä opintoja lopputyön. Lopputyö muodostuu tuotteesta, teoksesta tai palvelusta sekä siihen liittyvästä osaamisen dokumentaatiosta, joka sisältää sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia. Oppilas valitsee itselleen merkityksellisen ilmaisutavan, sisällön ja teeman. Tavoitteet ja toteuttamistapa sovitaan yhdessä opettajan kanssa.

Lopputyössä arvioidaan laaja-alaisesti oppilaan kasvua käsityön tekijäksi, ilmaisu- ja käsityötaitojen kehittymistä ja opitun soveltamiskykyä.

Syventävien opintojen oppituntien lisäksi lopputyöhön kuuluu 55 tuntia itsenäistä työskentelyä. Lopputyönäyttelyssä oppilas esittelee työnsä ja osallistuu lopputöiden vertaisarviointiin.

OPPIMISEN ARVIOINTI KUVATAIDE- JA KÄSITYÖKOULUSSA

ARVIOINNIN TEHTÄVÄ

Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää oppilaan kehitystä ja oppimista sekä vahvistaa oppilaan itsetuntemusta ja itseohjautuvuutta. Arviointi ohjaa oppilaan kehittymistä opinnoissaan ja tukee opiskelun tavoitteiden asettamista. Arviointi vahvistaa oppilaan myönteistä ja realistista käsitystä itsestään oppijana ja edistää oppilaan osallisuutta.

Kuvataide- ja käsityökoulussa noudatetaan ohjaavan ja kannustavan arvioinnin periaatteita. Hyvä arviointi määritellään seuraavasti:

- Arviointi on oppimistilanne: se ohjaa oppimaan ja on oppimisen tuki.
- Arviointia ei voi tehdä ilman käsitystä opetussuunnitelmasta, sen ihmiskäsityksestä sekä oppimiskäsityksestä.
- Itsearvioinnin osuus on tärkeä osa arviointia.
- Tulokset ja prosessi ovat samanarvoisia.
- Arviointi tapahtuu vuorovaikutuksessa.
- Arviointi on kannustavaa ja on pohja uuden oppimiselle.
- Arviointi tukee oppilaan itsetuntemusta ja itsetuntoa.
- Opettaja tuntee arvioinnin pedagogisen ja eettisen vastuun sekä arvolähtökohdat.
- Arviointi on monipuolista ja oikeudenmukaista.
- Opettaja ottaa huomioon oppilaan kehitystason.

Oppilaan arviointi pohjautuu pitkäaikaiseen näyttöön ja kohdistuu sekä oppimisprosessiin että prosessin lopputuloksiin, teoksiin ja tuotteisiin. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Taideopetusta arvioitaessa otetaan huomioon, että sen merkitys yksilön elämässä näkyy myös pitkällä aikavälillä.

ARVIOINTI OPINTOJEN AIKANA

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti opinpolun eri vaiheissa. Arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin.

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan ilmaisun, kuvallisen ajattelun, työskentelytaitojen ja itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittymistä.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan aiempaa itsenäisempää työskentelyä, oppimisen tavoitteiden asettamista sekä kuvataiteellisen ja käsityöllisen ajattelun ja ilmaisun syventämistä. Arvioinnilla ohjataan oppilaan osaamisen kehittymistä hänen syventävien opintojensa painottumisen mukaisesti.

Oppilasta perehdytetään kuvataiteen ja käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin

Jatkuva palaute

Oppilaalle annetaan jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan oppimistilanteissa. Jatkuvalle palautteella vahvistetaan oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista, identiteetin rakentumista ja aktiivista toimijuutta.

Keskustelut opettajan, oppilaan ja ryhmän kesken sekä keskeneräisistä että valmiista töistä ovat oleellinen osa oppimista. Arviointi ja palautekeskustelu on vuorovaikutuksellista opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan itselleen valitsevat tavoitteet ja oppisisällöt.

Palautteen tarkoituksena on ohjata oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Palaute innostaa uuden oppimiseen. Näyttelyiden ja muiden esittäytymisten kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta.

Oppilaiden itsearviointi ja vertaisarviointi

Kuvataide- ja käsityökoulussa oppilaita ohjataan itsearviointiin, joka on myös osa oppimista. Itsearviointia harjoitellaan opettajan ja oppilaan välillä palautekeskusteluissa työskentelyprosessin aikana. Lisäksi oppimisprosessia opetellaan kuvaamaan luonnoksin, kuvin, sanoin ja muita ilmaisun keinoja käyttäen. Oppilaita ohjataan opintojen kuluessa dokumentoimaan tavoitteita, työskentelyä, ilmaisua, itsearviointia, edistymistä ja osaamista.

Itsearvioinnissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä.

Vertaisarvioinnissa oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta. Vertaisarvioinnin taitoa kehitetään ja harjoitellaan opintojen edetessä. Vertaisarvioinnin tarkoituksena on edistää oppilaan osallisuutta oman ja toisten oppimisen tukena. Ryhmätilanteissa korostetaan moniarvoisuutta ja monia ”oikeita ratkaisuja”. Opetustilanteissa tapahtuvassa palautteenannossa ei ole kyse eri oppilaiden töiden saattamisesta paremmuusjärjestykseen vaan vuorovaikutteisesta oppimisesta. Opitaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta, arvostamaan omia ja toisten töitä ja näkemyksiä. Samalla opitaan itsearviointia ja nähdään erilaisia taiteellisia ratkaisuja sekä opitaan myös muilta.

Vuosittain kotiin annettava tieto opinnoista

Oppilaan huoltajille lähetetään vuosittain tiedoksi oppilaan opintovaihetta koskevan opintokokonaisuuden kuvaus. Lukuvuoden päätteeksi oppilas arvioi omaa oppimistaan ja saa vastaavasti opettajalta sanallisen palautteen opinnoistaan. Palaute annetaan perus- ja syventävien opintojen oppilaille, lukuun ottamatta päättötodistuksen saavia oppilaita, joita koskevat omat arviointikäytännöt.

Opettaja kertoo arvioinnin käytännöistä oppilailleen syyslukukauden alussa.

Vuosipalautteista vastaavat rehtori ja opettajat. Kukin opettaja arvioi omien oppilasryhmiensä oppilaat.

PERUSOPINTOJEN ARVIOINTI

Perusopintojen todistuksen yhteydessä oppilaalle annetaan sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI

Laajan oppimäärän päättötodistus sisältää sanallisen arvion oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka arvioidaan osana syventäviä opintoja. Oppilaalle ilmoitetaan etukäteen arvioinnin kohteet ja kriteerit ja hänelle annetaan työskentelyä varten lopputyöohjeet.

Laajan oppimäärän arviointi pohjautuu opetussuunnitelmassa määriteltyihin laajan oppimäärän arvioinnin kriteereihin. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut taiteenalan laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteet.

Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

Syventävien opintojen aikana oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Syventävien opintojen aikana oppilas dokumentoi asettamia tavoitteita, työskentelyä, kuvailmaisua/käsityöilmaisua, itsearviointia, oman oppimisensa edistymistä ja saavuttamaansa osaamista.

Kuvataiteessa lopputyö muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin dokumentoinnista ja kirjallisesta osuudesta, jossa oppilas arvioi omaa työtään.

Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan ja hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Käsityössä lopputyö muodostuu tuotteesta, teoksesta tai palvelusta sekä siihen liittyvästä osaamisen dokumentaatiosta. Dokumentaatio sisältää sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.

Lopputyön osalta arvioinnin kohteina ovat taiteellinen työ, työskentelyprosessin kuvaus ja oman oppimisprosessin reflektointi, oppilaan itselleen asettamat tavoitteet sekä oppilaan syventävien opintojen suuntautuneisuus.

Loppuöistä rakennetaan näyttely ja lopputyöt esitellään tähän tarkoitukseen järjestetyssä esittely- ja vertaisarviointitilaisuudessa. Arvioija ja lopputyön tekijä kohtaavat keskustelelevassa arviointitapaamisessa lopputyön esittelyn yhteydessä.

Sanallisen arvion syventävistä opinnoista ja siihen liittyvästä lopputyöstä laatii oppilaan opettaja.

Arvioinnin tavoitteena on kannustaa ja auttaa oppilasta jatkamaan taideharrastustaan ja kehittymään siinä. Arviointi liitetään osaksi laajan oppimäärän päättötodistusta (ks. todistukset). Arvioinnin oikaisemisesta on ohjeet asetuksessa taiteen perusopetuksesta.

OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA

OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

MUISSA KUVATAIDE- JA KÄSITYÖKOULUISSA SUORITETTujen OPINTOJEN HYVÄKSILUKU

Kuvataide- ja käsityökoulussa hyväksiluetaan suoraan muissa visuaalisen alan taiteen perusopetuksen kouluissa suoritettujen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaiset visuaalisen alan opinnot. Hyväksi lukemisen perusteena ovat kyseisten oppilaitosten myöntämät osallistumistodistukset, joista suoritettujen opintokokonaisuudet ilmenevät.

KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN

KOhteet ja arvioinnin kriteerit

KUVATAIDE

Kuvataideopetuksen arvioinnin kohteita ovat tavoitealueet: taidesuhde, visuaalinen lukutaito sekä osallisuus ja vaikuttaminen.

Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista näistä tavoitealueista erikseen asetettujen arviointikriteerien mukaan.

KUVATAITEEN PERUSOPINTOJEN ARVIOINNIN KRITEERIT

Arviointikriteerejä käytetään perusopintojen aikana annettavassa arvioinnissa ja perusopintojen päättötodistuksen yhteydessä annettavassa sanallisessa arviossa. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Kriteerit hyvälle osaamiselle:

Tavoitealue taidesuhde

Oppilas

- hallitsee kuvantekemisen perustekniikoita ja osaa
- käyttää omassa kuvailmaisussaan perusteltuja taiteen tekemisen tapoja.
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti kuvantekemisen perusvälineitä ja materiaaleja erilaisissa tehtävissä, sekä huolehtia työvälineistään.
- osaa ilmaista valitun taiteenalan keinoin omia kokemuksiaan, elämyksiään, havaintojaan, näkemyksiään ja itselleen merkityksellisiä aihesisältöjä.
- pyrkii tavoitteelliseen, tutkivaan ja pitkäjänteiseen työskentelyyn ja osaa tehdä omia ratkaisuja kuvailmaisussaan.

- osaa hyödyntää kuvailmaisussaan tietämystä taidehistoriasta ja erilaisista kuvallisista kulttuureista.
- osaa kuvailla ja arvioida omaa työskentelyprosessiaan ja tunnistaa vahvuusalueitaan.
- arvostaa omia ja muiden teoksia.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Oppilas

- tekee havaintoja visuaalisesta ympäristöstä ja hyödyntää niitä kuvantekemisessä.
- ymmärtää kuvallisen kulttuurin erilaisia tulintoja.
- osaa sanallistaa visuaalista ilmaisuaan, havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta ja kuvallisesta kulttuurista.
- tunnistaa teoksen muodon ja sisällön välisiä yhtäläisyyksiä ja osaa pohtia kuvien merkityksiä.
- osaa tunnistaa ekologisia, eettisiä ja esteettisiä arvoja kuvataiteessa ja kuvakulttuureissa.
- ymmärtää taiteen ja kulttuurin monimuotoisuutta ja moniarvoisuutta.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Oppilas

- tunnistaa visuaalisen ilmaisun merkitysisältöjä ja vaikutuskeinoja ympäristössä, kuvataiteessa, kuvallisessa viestinnässä ja mediassa.
- osallistuu keskusteluun taiteesta, ympäristöstä

ja kuvallisesta kulttuurista.

- osaa toimia erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä.
- osaa pohtia kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yhteiskunnassa ja omassa elämässään.
- osallistuu aktiivisesti koulun järjestämiin opintoretkiin ja näyttelyvierailuihin.
- osallistuu omilla töillään koulun järjestämiin näyttelyihin, tapahtumiin ja projekteihin.

KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KRITTEERIT

Arviointikriteerejä käytetään syventävien opintojen aikaisessa arvioinnissa sekä laajan oppimäärän arvioinnin yhteydessä, päättötodistukseen tulevan sanallisen arvioinnin laadinnassa.

Kriteerit hyvälle osaamiselle:

Tavoitealue taidesuhde

Oppilas:

- soveltaa kuvailmaisun taitojaan perustellusti ja taitavasti omaan ilmaisuunsa.
- käsittelee hallitusti itselleen merkityksellisiä aiheita ja aihekokonaisuuksia.
- asettaa itselleen tavoitteita ja tekee työskentelyssään itsenäisiä, perusteluja ratkaisuja ja valintoja tavoitteisiin pääsemiseksi.
- osaa kytkeä omaa ilmaisuunsa laajemmin kuvataiteen kenttään.
- ideoi, suunnittelee ja toteuttaa itsenäisesti ja viimeistellysti lopputyön taiteellisen osuuden.
- reflektoi ja arvioi oppimaansa ja hyödyntää tässä tekemäänsä dokumentaatiota.
- kehittää omaa kuvailmaisuaan aktiivisesti ja vuorovaikutteisesti.

ilmaisussaan moniaistisia havaintojaan.

- tulkitsee kuvia monipuolisesti ja ymmärtää visuaalisten kuvien eri tasoja ja merkityksiä.
- osaa arvioida kuvallista kulttuuria, kuvallisia muuttujia ja tehdä kuva-analyysiä.
- soveltaa tietoa ja taitoa taiteesta ja kuvallisesta kulttuurista omaan kuvailmaisuuunsa ja tuo esiin omia näkökulmiaan sekä osaa pohtia taiteiden ja tieteiden välistä rajamaastoa.
- osaa tutkia omaa ympäristöään, kuvataidetta ja erilaisia kuvakulttuureja esteettisestä, ekologisesta ja eettisestä näkökulmasta.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Oppilas:

- osaa arvioida taiteen mahdollisuuksia vaikuttajana sekä arvojen ja ajatusten välittäjänä.
- osaa hyödyntää kuvallista ilmaisuunsa osallisuuden ja vaikuttamisen välineenä.
- osallistuu aktiivisesti koulun järjestämiin näyttelyvierailuihin ja opintoretkiin ja osaa analysoida taidekokemuksiaan.
- osallistuu aktiivisesti teoksillaan näyttelyihin, projekteihin yms., ja tuo omia teoksiaan julkisesti esille.
- osaa analysoida kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yhteiskunnassa ja omassa elämässään.
- osaa sanallistaa teoksiaan ja ilmaista, perustella ja arvottaa näkemyksiään taiteesta, ympäristöstä ja kuvallisesta kulttuurista.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Oppilas:

- hyödyntää työskentelyssään ja kuvallisessa

KÄSITYÖN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KOHTEET JA ARVIOINNIN KRITTEERIT

KÄSITYÖ

Käsityöopetuksen arvioinnin kohteita ovat tavoitealueet: taidot ja muotoilu, yhteiskunta ja kulttuuri sekä taiteiden ja tieteiden välisyys.

Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista näistä tavoitealueista erikseen asetettujen arviointikriteerien mukaan.

KÄSITYÖN PERUSOPINTOJEN ARVIOINNIN KRITTEERIT

Arviointikriteerejä käytetään perusopintojen aikana annettavassa arvioinnissa ja perusopintojen päättötodistuksen yhteydessä annettavassa sanallisessa arviossa. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Kriteerit hyvälle osaamiselle:

Tavoitealue taidot ja muotoilu

Oppilas:

- osaa asettaa tavoitteita työskentelylleen, tunnistaa oman käsityöllisen prosessinsa ja kykenee arvioimaan oppimistaan.
- hallitsee käsityön eri tekniikoita, osaa työskennellä useiden eri materiaalien kanssa ja työskennellä ilmaisullisesti.
- osaa havainnoida ympäristöä ja tuottaa erilaisia ratkaisuja, tuotteita, teoksia ja palveluita arjen ja ympäristön haasteisiin.
- arvostaa omaa työskentelyään ja ympäristössä näkyvää käsityötä.

Tavoitealue yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas:

- huomioi muotoilun, käytettävyyden ja materiaalivalintojen vaikutukset elinympäristöön ja osaa pohtia käsityön eettisiä, esteettisiä ja ekologisia arvoja.
- tunnistaa tunne- ja vuorovaikutustaitonsa ja käyttää niitä ollakseen aktiivinen käsityökulttuurin tekijä, keskustelija ja tulkitsija monikulttuurisessa maailmassa.
- ymmärtää käsityön elävänä ja kehittyvänä kulttuuriperintönä niin paikallisesti kuin maailmanlaajuisestikin.
- arvostaa sisäistä yrittäjyyttä ja tietää eri näkökulmia käsityöyrittäjyyteen.

Tavoitealue taiteiden ja tieteiden välisyys

Oppilas:

- osaa tarkastella käsityötä monitieteisenä ilmiönä havainnoiden, tutkien ja käsitteellistään sekä rakentaen omaa käsityöilmaisuaan teknologiaa ja luonnontieteitä soveltaen.
- osaa tarkastella käsityötä monitaiteisena ilmiönä ja hyödyntää taiteen herättämiä ajatuksia omassa käsityöilmaisussaan.
- työskentelee innovatiivisesti luoden uutta tietoa niin itsenäisesti kuin yhteistyössä toisten kanssa ja osallistuen oman tekemisen kautta taiteiden ja tieteiden vuoropuheluun.
- ymmärtää kestäväen kehityksen ja kiertotalouden merkityksen omissa käsityöprosesseissaan.

KÄSITYÖN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KRITTEERIT

Arviointikriteerejä käytetään syventävien opintojen aikaisessa arvioinnissa sekä laajan oppimäärän arvioinnin yhteydessä, päättötodistukseen tulevan sanallisen arvioinnin laadinnassa.

Kriteerit hyvälle osaamiselle:

Tavoitealue taidot ja muotoilu

Oppilas:

- osaa asettaa omia tavoitteita, työskennellä niiden saavuttamiseksi ja kykenee refleктоimaan käsityöllistä prosessiaan.
- osaa käyttää ilmaisussaan tarkoituksenmukaisesti käsityön välineitä, materiaaleja ja tekniikoita sekä kykenee ratkaisemaan arjen ja ympäristön haasteita sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.
- osaa soveltaa oppimaansa ja ilmaista itseään luovassa työskentelyssä.

Tavoitealue yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas:

- toimii aktiivisena käsityökulttuurin tekijänä, vastaanottajana, tulkitsijana ja osaa vaikuttamisen ja osallistumisen taidon ympäristössään.
- soveltaa muotoilun ja teknologian välisiä yhteyksiä sekä kestävän kehityksen ja kiertotalouden periaatteita.
- ymmärtää käsityön eettisiä, esteettisiä ja ekologisia arvoja ja osaa pohtia sekä rakentavasti että kriittisesti omaa käsityöllistä prosessiaan.

Tavoitealue taiteiden ja tieteiden välisyys

Oppilas:

- osaa hyödyntää taiteiden ja tieteiden välistä dialogia käsityössä sekä tunnistaa oman elämänpiirin kuuluvia käsityön ilmiöitä.
- osaa työskennellä teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen ja kykenee uuden tiedon tuottamiseen ja soveltamiseen.
- osaa tuoda esiin omia näkemyksiä, sisältöjä ja arvoja teoksissaan.

KUVATAIDE- JA KÄSITYÖKOULUN TODISTUKSET

Kuvataide- ja käsityökoulussa annetaan oppilaille todistus Opetushallituksen antamien ohjeiden mukaisesti laajan oppimäärän perusopintojen päätteeksi sekä syventävien opintojen päätteeksi.

Päättötodistus on virallinen asiakirja, jonka sisällössä noudatetaan Opetushallituksen vahvistamaa visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Oppilaitos ylläpitää rekisteriä oppilaista ja heidän opintosuorituksistaan, jotta todistusten antaminen on mahdollista.

KUVATAITEEN JA /TAI KÄSITYÖN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN PERUSOPINTOJEN TODISTUS

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot (800 ot).

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä.

KUVATAITEEN JA/TAI KÄSITYÖN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN SYVENTÄVIEN OPINTOJEN PÄÄTTÖTODISTUS

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Syventävien opintojen päättötodistus on samalla todistus taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän suorittamisesta. Päättötodistuksen saaminen edellyttää laajan oppimäärän mukaisia 500 tunnin syventäviä opintoja, mihin tuntimäärään sisältyy lopputyön tekeminen. Jos oppilas ei tee lopputyötä, hän saa opinnoistaan osallistumistodistuksen.

OSALLISTUMISTODISTUS

Oppilaalle annetaan pyydettäessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Opetussuunnitelman tavoitteita voidaan tarvittaessa yksilöllistää, mikäli oppilaalla ei ole edellytyksiä opiskella oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi. Oppilaan erityistarpeet kartoitetaan yhteistyössä huoltajien kanssa henkilökohtaisten tavoitteiden määrittämiseksi.

Yhdessä huoltajan kanssa selvitetään opiskelun mahdollistavat tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely. Opintoja yksilöllistettäessä otetaan huomioon tavoitteiden taiteenalälähtöisyys, opetuksen kasvatuksellisuus ja käytettävissä olevat resurssit. Käytännössä erityisjärjestelyt voivat edellyttää huoltajien osallistumista opetusjärjestelyihin erikseen sovittavalla tavalla. Kuvataide- ja käsityökoulu ei vastaa esimerkiksi avustajan hankkimisesta.

Oppimäärän yksilöllistämisen mahdollisuudet koulun kannalta vaihtelevat, riippuen siitä, millaisia edellytyksiä oppilaalla on toimia ryhmäopetustilanteessa. Koska opetusta on mahdollista järjestää ainoastaan ryhmäopetuksena, on huomioitava myös kyseisen opetusryhmän tilanne suhteessa erityisjärjestelyihin.

Oppilaan opintoja koskevat erityisjärjestelyt ja opintojen yksilöllistäminen kirjataan oppilasrekisterissä olevien oppilastietojen yhteyteen. Opintojen yksilöllistäminen huomioidaan annettaessa todistuksia. Erityisjärjestelyistä päättää koulun rehtori.

OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET

HAKUMENETTELY

Oppilas voi hakea joko kuvataidekouluun tai käsityökouluun tai molempiin.

Kuvataide- ja käsityökoulun uusien oppilaiden haku järjestetään keväisin taiteen perusopetuksen oppilashaun yhteydessä. Hakuajasta ilmoitetaan paikallislehdessä ja koulun verkkosivuilla. Oppilas ilmoitetaan hakujonoon määräpäivään mennessä sähköisellä lomakkeella, joka löytyy koulun nettisivuilta. Koulu ottaa uusia oppilaita vuosittain kyseisenä vuonna perustettuihin uusiin oppilasryhmiin sekä täydentää jatkavissa ryhmissä olevia avoimia oppilaspaikkoja. Oppilaat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä sen mukaan, kun hakijan syntymävuoden mukaisissa opintoryhmissä on tilaa. Avointen ryhmien oppilaspaikkojen täyttyessä oppilas jää ilmoittautumisjärjestyksen määräämälle varasijalle. Koulu voi tarvittaessa täyttää avoimia oppilaspaikkoja syys- ja kevätlukukausien alussa, jolloin etusijalla ovat hakumenettelyssä varasijalle jääneet hakijat. Vapaita oppilaspaikkoja voi tiedustella myös suoraan koulun toimistosta, ellei avoin täydennyspöytä verkkosivuilla ole auki.

Ne oppilaat, jotka ovat hakeutumassa uusina oppilaina kuvataide- ja käsityökoulun syventäviin opintoihin, voivat kysyä oppilaspaikkoja suoraan koulun rehtorilta, joka päättää oppilaaksi ottamisesta tapauskohtaisesti.

JATKOILMOITTAUTUMINEN JA OPINTO-OIKEUDEN SÄILYMINEN

Kuvataide- ja käsityökoulussa opiskelevat oppilaat voivat kevätlukukaudella jatkoilmoittautua seuraavalle lukuvuodelle ja näin taata mahdollisuuden opintojen jatkuvuuteen. Jatkoilmoittautuminen tehdään sähköisesti koulun nettisivuilla. Mikäli oppilas lopettaa opintonsa, mutta päättää myöhemmin hakeutua uudelleen kouluun, tulee hänen hakea oppilaspaikkaa uusien oppilaiden haun yhteydessä. Muista keskeytyksistä, joissa opinto-oikeus säilyy, päättää rehtori tapauskohtaisesti.

Opintopaikan voi menettää maksamattomien lukukausimaksujen vuoksi. Oppilaspaikan voi myös menettää, mikäli tapauskohtaisesti ja harkinnanvaraisesti voidaan katsoa, että oppilaan käyttö vaarantaa työturvallisuutta.

OPISKELUAIKA JA LISÄAJAN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Kuvataide- ja käsityökoulussa voi opiskella 5-vuotiaasta 18-vuotiaaksi asti.

Lisäajan myöntämisestä neuvotellaan erikseen tapauskohtaisesti. Lisäajan myöntämisen perusteita ovat esimerkiksi pitkäaikainen sairaus ja väliaikainen pidempi poissaolo paikkakunnalta mm. vanhempien työkomennuksen vuoksi.

YHTEISTYÖ

YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

Kuvataide- ja käsityökoululla on erilaisia toimintatapoja, jotka tukevat kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Niiden tarkoituksena on luoda sekä ylläpitää yhteyttä oppilaan, huoltajan, opettajan ja koulun kesken.

Koteihin lähetetään vuosittain koulun tiedote, joka sisältää perustietoa koulun toiminnasta ja opintokokonaisuuksista. Koulun toiminnasta tiedottamista tapahtuu sähköpostin lisäksi www-sivujen ja sosiaalisen median kautta. Perus- ja syventävien opintojen oppilaat saavat vuosittain opettajan antaman kirjallisen palautteen lukuvuoden opinnoista. Arvio tehdään yhteistyössä oppilaan kanssa ja annetaan koteihin nähtäväksi.

Huoltajien näkökulmia huomioidaan oppilaitoksen laatu- ja kehittämistyössä muun muassa oppilaitoksen asiakastytyväisyyskyselyiden kautta. Koululle voi antaa myös jatkuvaa palautetta esimerkiksi sähköpostitse. Huoltajat voivat sopia opettajan tai rehtorin kanssa tarvittaessa tapaamisia, joissa voidaan keskustella oppilaan opintojen etenemisestä.

Kuvataide- ja käsityökoulu järjestää vuosittain näyttely- ja tapahtumatoimintaa. Näyttelyiden avajaiset on suunnattu oppilaiden lisäksi huoltajille ja muille vieraille. Näyttelytoiminta esittelee kuvataide- ja käsityökoulussa tehtyjä oppimisprosesseja ja teoksia. Kuvataide- ja käsityökoulun järjestämät tapahtumat, esimerkiksi työpajapäivät tai taidetapahtumat on suunnattu oppilaille perheineen. Huoltajien osallistuminen tapahtumiin tukee lapsen taideharrastusta. Näyttelyt ja tapahtumat kasvattavat yhteisöllisyyttä.

Muita yhteistyömuotoja ovat mm. vanhempainillat, talkoot, palaverit, retkikuljetukset sekä kuvataide- ja käsityökoulun järjestämät muut tapahtumat.

YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Kuvataide- ja käsityökoulun sidosryhmätyöskentely on monipuolista ja aktiivista koulun toimialueen lisäksi myös laajemmissa verkostoissa. Kuvataide- ja käsityökoulu luo lasten- ja nuorten kulttuuria yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Kuvataide- ja käsityökoulun toiminnalle tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat mm. Valkeakosken kaupunki, alueen muut kulttuuritoimijat, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry, taideyliopistot ja korkeakoulut, tiedotusvälineet sekä Opetushallitus ja opetusministeriö.

Toiminnallista yhteistyötä tehdään monien tahojen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi muut taiteen perusopetuksen koulut, päiväkodit, koulut, erilaiset kulttuuritoimijat, kunnalliset tai yksityiset tahot, yhdistykset ja yritykset. Yhteistyö voi olla luonteeltaan toiminnallista, opetuksellista, yhteisötaiteellista, tiedollista, avustavaa tai tukevaa.

Yhteistyötä tehdään oman paikkakunnan sisällä, seudullisesti, valtakunnallisesti sekä kansainvälisesti.

NÄYTTELYTOIMINTA

Kuvataide- ja käsityökoulun toimintaan kuuluu olennaisesti erilaisten oppilastöiden näyttelyiden järjestäminen. Näyttelyitä järjestetään vuosittain. Näyttelyt voivat esitellä valmiiden oppilastöiden lisäksi oppimisprosesseja, opetussisältöjä ja koulun toimintaa. Näyttelyt ovat suurimmillaan koko koulun oppilastyönäyttelyitä, joissa esillä on oppilastöitä jokaiselta koulun oppilaalta. Lisäksi yksittäisillä oppilasryhmillä voi olla pienimuotoisempia omia näyttelyitään. Näyttelyt toimivat oppimisen ja arvioinnin sekä taidekasvatuksen välineenä.

Kuvataide- ja käsityökoulu tekee näyttely-yhteistyötä Voipaalan taidekeskuksen kanssa ja se toimii isompien näyttelyiden näyttelytilana. Lisäksi koulun näyttelytoiminnassa hyödynnetään muita valkeakoskelaisia näyttelytiloja ja julkista kaupunkitilaa.

Kuvataide- ja käsityökoulu voi osallistua myös valtakunnallisiin tai kansainvälisiin näyttelyihin oppilastöillään, jolloin oppilastöitä voi olla esillä muiden kuin kuvataide- ja käsityökoulun itse järjestämässä näyttelyissä sekä Suomessa, että ulkomailla. Tällaisia näyttelyitä voivat olla esimerkiksi Kuvataidekoulujen liiton järjestämät näyttelyt.

Lisäksi näyttelytoimintaa ylläpidetään myös internetsivustoilla.

PROJEKTIT JA TAPAHTUMAT

Kuvataide- ja käsityökoulu osallistuu paikkakunnan kulttuurielämään ja sen kehittämiseen näyttelytoiminnan lisäksi esimerkiksi erilaisin projektein ja tapahtumin. Yhteistyössä eri tahojen kanssa kuvataide- ja käsityökoululla on mahdollisuus osallistua julkisten taideteosten tuottamiseen esimerkiksi julkisissa rakennuksissa tai kaupunkikuvassa. Kuvataide- ja käsityökoulu voi järjestää resurssiensa puitteissa myös muita taidetapahtumia tai esimerkiksi yhteisötaiteen menetelmiin perustuvaa toimintaa.

OPINTOKÄYNNIT MUSEO-, NÄYTTELY- JA MUIHIN KULTTUURIKOHTEISIIN

Opetuksen teemoihin ja aiheisiin liittyvät retket sekä opintomatkat ovat tärkeä osa kuvataide- ja käsityökoulun toimintaa. Retkien ja opintomatkojen avulla koulu pyrkii kasvattamaan oppilaisista aktiivisia kulttuuripalvelujen käyttäjiä ja taiteen ymmärtäjiä. Lähiympäristön tärkeitä retkikohteita ovat mm. Voipaalan taidekeskus, Rapolan linnavuori, Sääksmäen kirkko, Valkeakosken kaupunginteatteri, kirjasto, Emil Wikströmin Visavuori ja Myllysaaren museo. Opintomatkoja tehdään myös muille paikkakunnille, kuten esimerkiksi Tampereen, Hämeenlinnan ja Helsingin museoihin ja kulttuurilaitoksiin. Opintomatkoja ulkomaille voidaan tehdä erikoiskursseina käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

KULTTUURIPOLKU

Kuvataide- ja käsityökoulu järjestää vuosittain Valkeakoskella kuvataiteen kulttuuripolkutyöpajoja päiväkotien 5-vuotiaiden ikäluokalle sekä kaikille peruskoulun toisen luokan oppilaille. Kult-

tuuripolku tukee päiväkotien ja peruskoulun taidekasvatustyötä.

KUVATAIDE- JA KÄSITYÖKOULUN OPINTOJEN HYVÄKSILUKU LUKION KURSSEIKSI

Valkeakosken Lukio hyväksyy kuvataide- ja käsityökoulussa suoritettut opinnot tapauskohtaisesti osaksi omia opintojaan. Hyväksiluvun edellytyksenä on 85 %:n läsnäolo tunneilla kuvataide- ja käsityökoulussa. Kuvataide- ja käsityökoulun opinnot on tehtävä lukion opintojen suoritusajana. Aiempia opintoja ei hyväksiluetä osaksi lukion opintosuorituksia. Hyväksiluku tapahtuu osallistumistodistuksen tai päättötodistuksen perusteella. Oppilas vastaa itse osallistumistodistuksen toimittamisesta lukion kansliaan. Valkeakosken lukio vastaa hyväksilukupäätöksistä.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN YHTEISOPINNOT

Kuvataide- ja käsityökoulu voi halutessaan järjestää yhteisopetuskokonaisuuksia Valkeakosken tai muiden kuntien eri taiteen perusopetuksen yksiköiden kanssa. Opetuksen järjestelyperiaatteista sovitaan yhteistyönä.

TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

TAIDEOPETUKSEN KEHITTÄMISTYÖ

Kuvataide- ja käsityökoulun tehtävänä on kehittää kuvataiteen ja käsityön taiteenalojen osaamista, mikä vaatii jatkuvaa toimintakulttuurin sekä toiminnan tavoitteiden ja sisältöjen kehittämistä. Välineitä tähän ovat muun muassa opetussuunnitelmatyö, erilaiset kehittämishankkeet ja opetus-pilotit, toimintasuunnitelmat sekä yhteistyöverkostoissa toimiminen. Opetussuunnitelmatyö on jatkuvaa ja siitä vastaa koulun rehtori yhteistyössä henkilökunnan kanssa.

Toimintakulttuurin kehittämistyössä tarvitaan avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta sekä koulun sisäisessä, että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Oppilaitoksen toimintakulttuurin kehittämisessä huomioidaan vuorovaikutus ja osallisuus sekä mahdollisuus vaikuttaa oppilaitoksen toimintaan. Toimintakulttuuria edistävät avoin keskustelukulttuuri, jatkuva oppiminen ja luovuus toiminnassa. Opettaja on oman työnsä kehittäjä. Opetustyössä kehitetään oppimisympäristöä, opetussisältöjä, opetusmenetelmiä ja pedagogiikkaa. Kehittämistyö tähtää myös vaikuttavuuden ja hyvinvoinnin lisääntymiseen.

Koulun rehtori vastaa opetuksen taiteellis-pedagogisesta linjasta sekä opetuksen kehittämis- ja laatutyöstä yhteistyössä opettajien kanssa. Kuvataide- ja käsityökoulussa hyödynnetään laaja-alaisesti opettajien eri osaamisalueita koulun toiminnan ja opetussisältöjen kehittämistyössä.

Koulun toiminnan tavoitteellista kehittämistä tukevia rakenteita ovat toimiva johtamisjärjestelmä, säännöllinen kokoustoiminta, erilaiset työryhmät, kehittämisseminaarit sekä mahdollisuus kouluttautua.

Myös kaupungin hallinnossa on useita erilaisia seurantajärjestelmiä, joilla arvioidaan ja kartoitetaan eri toimintoja, jotta niitä voidaan edelleen kehittää. Kuvataide- ja käsityökoulussa osallistutaan esimerkiksi kaupungin yksiköiden työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden seurantaan. Taloushallinto taas ohjaa taloussuunnittelua ja talousseurantaa. Näitä toimintoja hyödynnetään myös Emilin toiminnan kehittämisessä.

Taidekoulun toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä.

Kuvataide- ja käsityökoulu osallistuu aktiivisesti erilaisiin opetuksen kehittämishankkeisiin ja taidekasvatusalaa edistävään koulutukseen. Rehtorin, opettajien ja muun henkilökunnan oman osaamisen kehittäminen, toimiminen erilaisissa taidekasvatusalan verkostoissa sekä ammatti-osaamisen jakaminen edistävät koko oppilaitoksen toimintaa.

Rehtorin ja opettajien työajasta tulee voida osoittaa riittävä osuus opetuksen kehittämistyöhön, jotta opetus pysyy laadukkaana ja vakuuttavana. Opetus on uutta luovaa ja vaatii pitkäjänteistä opetuksen suunnittelua, aktiivista yhteiskunnan, taidekentän, lasten ja nuorten maailman ajankohtaisten ilmiöiden seuraamista, sekä oppilaiden kuuntelemista. Opetusta kehitetään opettajien välisenä yhteistyönä, esimerkiksi teemaopetuksena sekä yhteistyössä muiden taidekoulujen

ja yhteistyötahojen kanssa.

Toiminnan järjestämiseen ja kehittämiseen vaikuttavat käytettävissä olevat resurssit ja toimintaympäristöt

KOULUN ITSEARVIOINTI

Koulun itsearvioinnin tarkoituksena on koulun toiminnan kehittäminen palvelemaan yhä paremmin opetussuunnitelman toteutumista ja taiteen perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista.

Kuvataide- ja käsityökoulussa kiinnitetään huomiota seuraavien laatutekijöiden seurantaan:

1. Taloudelliset resurssit
2. Asiakkaat/oppilaat
3. Opetusjärjestelyt ja opetussuunnitelman toteutuminen
4. Henkilöstö ja osaaminen
5. Johtaminen
6. Yhteistyösuhteet

Oppilaitoksen itsearvioinnissa käytetään taiteen perusopetuksen tarpeisiin kehitettyä itsearvioinnin Virvatuli-mallia. Oppilaitos teettää säännöllisin väliajoin asiakastytyväisyyskyselyitä, joita suunnataan oppilaille ja/tai heidän huoltajilleen. Kyselyissä kartoitetaan muun muassa oppilaiden ja heidän huoltajiensa kokemuksia ja tyytyväisyyttä taideopintojen sisältöihin, opetusjärjestelyihin, resursseihin, oppimisympäristöön ja sen ilmapiiriin. Lisäksi kartoitetaan oppilaiden opiskelumotivaatiota, harrastuksen merkitystä ja annetaan mahdollisuus vapaaseen palautteeseen ja kehittämisideoihin. Kyselyaineistoa hyödynnetään oppilaitoksen kehittämistyössä.

Koulun toiminnasta kootaan vuosikertomuksia, jossa tuodaan esiin kunkin lukuvuoden keskeisimmät tapahtumat ja yhteistyösuhteet. Taloutta seurataan säännöllisesti, esimerkiksi talousarvion, tilinpäätöksen ja muun seurannan yhteydessä. Vuosittain seurataan sekä uusien oppilaiden, että jatkavien oppilaiden lukumäärää. Myös muuta tilastollista tietoa, kuten oppilasrekisteritietoa voidaan käyttää toiminnan laadun seurannassa. Opetuksen sisällön arvioinnin välineenä ovat muun muassa koulun järjestämät oppilastöiden näyttelyt, jotka esittelevät koulun toimintaa. Koulun toimintasuunnitelmassa mainittujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

Kuvataide- ja käsityökoulussa dokumentoidaan koulun toimintaa, opetustilanteita ja valmiita oppilastöitä. Erilaiset julkaisut, esitteet ja www-sivut mahdollistavat koulun toiminnan ja tulosten esittelyn.

Henkilökunnan työtyytyväisyyskysely, osaamiskartoitukset sekä kehityskeskustelut toteutetaan säännöllisesti. Opettajien osaamiskartoituksissa kiinnitetään huomioita ainehallintaan, pedagogiseen ja taiteelliseen osaamiseen, oppilaan kohtaamisen taitoihin, oppilasarvioinnin osaamiseen, opetuksen suunnitteluun, arviointiin ja työyhteisön jäsenenä toimimiseen. Johtamisen arviointialueita ovat strateginen johtaminen, taiteellispedagoginen johtaminen, henkilöstöjohtaminen ja talousjohtaminen.

LIITE 1

KUVATAITEEN LAJEJA JA OSA-ALUEITA

Kuvataiteen opintokokonaisuuksien kuvauksissa viitataan kuvataiteen lajeihin, menetelmiin ja tekniikoihin. Erilaisiin kuvataiteen menetelmiin tutustutaan opintojen eri vaiheissa sellaisinaan, mutta myös soveltavasti ja eri taiteenmuotojen rajapintoja tutkien.

Kuvataiteen laajan oppimäärän opintojen eri vaiheissa voidaan työskennellä esimerkiksi seuraavien kuvataiteen lajien ja osa-alueiden parissa ja luoda uusia menetelmiä näiden pohjalta luovan työskentelyn myötä.

Kuvataiteen lajin/osa-alueen lyhyt kuvaus

PIIRUSTUS

Piirustus on kuvataiteen perusta ja oma taiteen lajinsa. Opinnoissa piirretään erilaisin välinein, kuten esimerkiksi lyijykynä, erilaiset värikynät, tussit, vahaliidut, hiili, öljy- ja kuivapastelliliidut, graffititikkynät, nestemäiset tussit erilaisille papereille ja muille pohjille. Tutustutaan erilaisiin piirustuksen tekniikoihin, työtapoihin ja menetelmiin sekä sovelletaan piirtämistä muihin kuvataiteen ilmaisu-tekniikoihin.

TAIDEMAALAUUS

Maalaus on kuvataiteen yksi päälaaji. Opinnoissa maalataan erilaisin lähestymistavoin, tekniikoin ja erilaisin väreihin kuten akvarellit, guassit, öljyvärit, akryylivärit, nestemäiset tussit, kananmunatempere, silkkivärit, spraymaalit, kangasvärit, pastellit jne. erilaisille pohjille (kuten paperit, kankaat, puu, pleksi jne.) ja pohjustuksille. Värejä voidaan valmistaa myös itse kuten esim. vesivärit tai tempera. Tutustutaan myös erilaisiin maalausaineisiin ja työvälineisiin sekä sovelletaan maalauksen eri tekniikoita kuvailmaisussa. Perehdytään erilaisiin maalaustaitteen suuntauksiin ja mahdollisuuksiin.

TAIDEGRAFIikka

Grafiikassa kuvia (vedoksia) tehdään painolaatan avulla. Tutustutaan kohopainon eri menetelmiin

kuten esimerkiksi linokaiverrus, presssprint, puupiirros sekä erilaiset materiaalipainantamenetelmät. Tutustutaan syväpainomenetelmiin kuten kuivaneula tai carborundum. Painolaattoina käytetään esimerkiksi kartonkia, pleksiä tai kuparilevyjä. Tutustutaan muihin grafiikan menetelmiin kuten kopiografiikka, frottage tai monotypia. Tehdään vedoksia eri tavoin esimerkiksi telaamalla ja painoprässillä. Laakapainomenetelmistä voidaan tutustua esimerkiksi silkkipainoon (serigrafia).

MUUT PAINOMENETELMÄT

Esimerkiksi kankaanpaino sapluunalla tai vahakaaviolla. Painotyöt eri materiaaleilla.

MEDIATAIDE

Mediataide on nykyaikaa, jossa hyödynnetään mediateknologiaa kuten liikkuvaa kuvaa, ääntä ja ohjelmistoja. Kuvailmaisussa käytetään valokuvaa, videota sekä pelien ja valotaiteen keinoja, tutustutaan erilaisiin kuvankäsittelymenetelmiin ja median välineisiin. Kuvailmaisussa voidaan hyödyntää myös esimerkiksi installaation, performanssin jne. mahdollisuuksia.

VIDEO

Videotaiteessa käytetään liikkuvaa kuvaa kuvailmaisun välineenä. Tutustutaan videokuvaukseen ja tekniikkaan studiossa ja muissa ympäristöissä. Tutustutaan videon editointiin ja kuvan ja äänen yhdistämiseen. Hyödynnetään erilaisia teknologioita ja ohjelmia, esim. greenscreen-tekniikka.

VALOKUVA

Valokuvataide on yksi kuvataiteen ala. Opinnoissa perehdytään valokuvaan taiteellisenä ilmaisukeinona. Valokuvauksessa tutustutaan erilaisiin kameran käyttöön, studiokuvaukseen ja kuvaukseen muissa ympäristöissä. Digitaaliseen kuvantekemiseen kuuluu kuvankäsittelyä erilaisilla ohjelmilla. Kameraa voidaan käyttää myös soveltavasti esimerkiksi valomaalaukseen. Perinteistä pimiötyöskentelyä ja

kuvan vedostamista voidaan harjoitella esimerkiksi fotogrammeja tai neulanreikäkameroita (solarigrafia) tehden.

ELOKUVA

Elokuva on oma taidemuotonsa. Elokuvan teossa tutustutaan erilaisiin elokuva tyylilajeihin ja harjoitellaan pienimuotoisen lyhytelokuvaharjoitelmien tekoa studiossa ja muissa kuvausympäristöissä. Tutustutaan käsikirjoituksen tekemiseen, kuvaustekniikoihin. Harjoitellaan kuvan ja äänimaailman yhdistämistä. Elokuvan toteutukseen voi lisäksi liittyä esimerkiksi maskeerausta, lavasteiden ja puvustuksen suunnittelua.

ANIMAATIO

Animaatiossa elokuva toteutetaan kuva kovalta. Tutustutaan animaation tekemiseen esimerkiksi piirrosanimaation, pala-, vaha- ja esineanimaation keinoin ja hyödyntäen kuvankerronnan perusteita

GRAAFINEN SUUNNITTELU

Soveltava taidemuoto. Graafisessa suunnittelussa suunnitellaan visuaalista ilmettä tai ulkoasua esimerkiksi painotuotteille tai sähköisille julkaisuille. Tutustutaan merkkeihin ja symboleihin ja tehdään graafisen suunnittelun harjoituksia kuvan ja kirjaintyyppien visuaalisesta yhdistämisestä. Esim. suunnittelema levynkansia ja mainoksia. Tutustutaan typografiaperinteeseen tutkimalla eri kirjaintyyppisiä. Sovelleta graafisen suunnittelun taitoa esim. mediataiteissa.

KUVITUS

Kuvitus eli illustraatio on kuvataiteen laji, jonka tehtävänä on tuottaa eri tekniikoin kuvituskuvia kirjalliseen teokseen tai tarinaan. Tutustutaan kuvitustyyliin sarjakuvien ja satujen kautta.

SARJAKUVA

Sarjakuva on peräkkäisten kuvien muodostama tarina. Tutustutaan sarjakuvien kuvakerrontaan tutkimalla sarjakuvia ja -albumeita. Perehdytään sarjakuvan käsikirjoituksen tekemiseen ja sarjakuvailmaisun perusteisiin.

KUVANVEISTO

Kuvanveisto on yksi kuvataiteen päälaji. Kuvanveisto on kolmiulotteista taiteellista kuvailmaisua, jossa keskeistä on muoto, materia, valo ja tila. Ku-

vanveistossa käytetään monipuolisesti ja kokeellisesti erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi savea, puuta, metallia, kipsiä, kierrätysmateriaaleja, betonia, kiveä, muovia, paperimassaa jne. (ks. kohta kolmiulotteinen rakentelu). Kuvanveistossa tehdään erilaisia veistoksia, reliefejä, mobileita sekä kolmiulotteisia rakenteita ja muotoja esimerkiksi muotoilemalla, veistämällä, valamalla ja rakentamalla. Tutustutaan erilaisiin kuvanveiston tekniikoihin, materiaaleihin ja menetelmiin. Keraamisessa kuvanveistossa tutustutaan myös erilaisiin saven pintakäsittelytekniikoihin, lasitukseen ja erilaisiin keraamisiin polttoihin. Tutkitaan kuvanveistoa myös esimerkiksi arkkitehtuurin, ympäristötaiteen, valotaiteen ja installaatioiden näkökulmasta. Tutustutaan perinteiseen ja nykyaikaiseen kuvanveistoon.

KOLMIULOTTEINEN RAKENTELU

Kolmiulotteinen rakentelu on keino harjoitella kuvanveistoa sekä ympäristötaiteen, arkkitehtuurin ja muotoilun edellyttämää kolmiulotteisten rakenteiden ymmärtämistä.

Opinnoissa rakennetaan muotoja kolmiulotteisin keinoin erilaista materiaaleista, esimerkiksi puusta, savesta, kanaverkosta, rautalangasta, luonnonmateriaaleista, valmiselementeistä, kipsistä, paperimassasta, papereista, pahveista, langoista, kankaista, erilaisista kiertotalouden materiaaleista jne. Teokset voivat olla yksittäisiä veistoksi tai isompia kokonaisuuksia kuten lavasteita, rakenteita, kokonaisuuksia. Rakenteluun voidaan soveltaa myös teknologiaa kuten valoa tai liikettä. 3D-rakenteita piirretään esimerkiksi 3D-kynillä.

KERAMIikka

Keramiikka tarkoittaa savesta valmistettuja poltettuja esineitä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin saviin: punasavi, paperisavi ja kivitavaramassa. Valmistetaan erilaisia kolmiulotteisia esineitä savimateriaaleista. Tutustutaan esimerkiksi kaiverrus-, nipistely-, makkara- ja levytekniikoihin sekä muihin tapoihin rakentaa, veistää ja muotoilla savesta. Tutustutaan saven pintakäsittely- ja koristelutekniikoihin. Tutustutaan slippauksiin ja lasitukseen sekä erilaisiin keraamisiin polttoihin. Savea materiaalina käytetään monipuolisesti ja kuvataiteessa sovelletaan keramiikkaa kuvanveiston, rakentelun ja muotoilun osa-alueilla ja muussa kuvailmaisussa. Soveltavia menetelmiä esimerkiksi mosaiikki.

SEKATEKNIIKAT

Sekatekniikoissa yhdistellään ja sovelletaan erilaisia tekniikoita ja materiaaleja. Perinteisesti kollaasi on tekniikka, jossa erilaisia materiaaleja yhdistetään samaan teokseen.

INSTALLAATIO

Kolmiulotteinen teos tai teoskokonaisuus, joka on tehty tiettyyn tilaan, tilan ominaisuuksia huomioiden. Opinoissa toteutetaan erilaisiin tiloihin tai paikkoihin kolmiulotteisia taideteoskokonaisuuksia ryhmä- ja yksilötehtävinä. Teokset voidaan tehdä sekä luokkatilassa että julkisessa tilassa. Ne voivat olla hetkellisiä ja pidemmän ajan esillä olevia. Installaatioissa voidaan soveltaa useita erilaisia kuvailmaisun muotoja ja tekniikoita.

PERFORMANSSI

Performanssi on yleisön edessä esitettävä taide-esitys, joka voi yhdistää useita eri taidemuotoja. Esiintyä voi yksin, ryhmässä ja yleisöä osallistaen. Tutustutaan esitystaiteeseen itse kokeilemalla ja esiintymällä. Tehdään itsestä elävä taideteos suunnitellen tai improvisoiden. Harjoitellaan visuaalisen esityskokonaisuuden rakentamista.

YMPÄRISTÖTAIDE

Ympäristötaiteessa tehdään taidetta rakennettuun tai luonnonympäristöön. Ympäristötaideteos voi olla teos, tapahtuma tai prosessimainen jatkumo. Järjestetään esimerkiksi erilaisia ympäristötaidetahtumia kaupunkitilassa ja lähiympäristössä. Tunteilla toteutetaan pienempiä ympäristötehtäviä ja kokeiluja. Dokumentoidaan ympäristötaidetta ja ympäristön muutoksia.

ARKKITEHTUURI

Arkkitehtuuri on rakennustaidetta, jossa yhdistyvät taiteiden ja tieteiden näkökulmat. Arkkitehtuurikasvatuksessa tutkitaan moniaistisesti tiloja ja paikkoja ja rakennettua ympäristöä kuten esimerkiksi kaupunkiympäristöä tai kulttuurimiljöötä. Arkkitehtuuria tarkastellaan kokemuksellisenä tilan taiteena. Arkkitehtuuria voidaan lähestyä myös esimerkiksi eläinten arkkitehtuurin, rakenteiden tutkimisen, lähiympäristön havainnoinnin avulla. Arkkitehtuuria tarkastellaan pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin. Arkkitehtuurin peruskäsitteitä mittakaava, muoto, valo, tila, massa, pinta, struktuuri jne. voidaan tutkia monin eri kuvataiteen tavoin piirtämällä,

rakentamalla, valokuvaten, rakentamalla installaatioita erilaisiin paikkoihin ja tiloihin. Voidaan suunnitella tiloja, rakennuksia, kaupunkeja ja toteuttaa pienoismalleja. Arkkitehtuurikasvatuksessa pyritään myös vaikuttamaan ympäristöön.

YHTEISÖTAIDE

Yhteisötaiteessa taidetta tehdään yhteisön jäsenten kanssa, heitä varten ja heidän ehdoillaan. Tehdään esimerkiksi eri yhteistyökumppaneiden kanssa erilaisia yhteistyöprojekteja, joissa keskeistä on osallisuus, ja taiteen sosiaalinen näkökulma. Yhteisötaiteessa käytetään ja sovelletaan laajasti erilaisia kuvataiteen menetelmiä.

KÄSITETAIDE JA READYMADE

Käsitetaiteessa opetellaan tutkimaan ajatuksia tai käsitteitä, joille voisi löytyä sopiva materiaali tai muoto esimerkiksi valmiista käyttöesineistä tai rakenteista, joiden alkuperäinen tarkoitus ei ole ollut taide tai taideteos. Käsitetaiteen tuottamisen liittyy taidefilosofisten kysymysten pohdintaan: Tärkeintä on taiteen aktiivinen vastaanottaminen ja tulkinta.

KAUPUNKITAIDE

Kaupunkitaide edustaa kuvataiteen toimintakulttuuria, jossa tehdään teoksia kaupunkitilaan kaupunkitilan lähtökohdista. Kaupunkitaide voi olla esimerkiksi julkisissa paikoissa ja tiloissa esillä olevia performansseja, installaatioita tai kaupunkitilaan tehtyjä graffitteja, seinämaalauksia eli muraaleja tai muita taideteoksia (esim. jonkin aikaa esillä oleva veistospuisto) Yksi kaupunkitaiteen käsite on street art. Kaupunkitaidetta voivat olla myös erilaiset kaupunkitapahtumat. Kaupunkitaiteessa käytetään useita eri kuvataiteen menetelmiä.

MUOTOILU

Muotoilu eli design on esine- ja tuotesuunnittelua, jossa kiinnitetään huomiota esineiden muotokieleen, materiaan, käytettävyyteen ja visuaaliseen tyyliin. Tutustutaan muotoiluun osana kolmiulotteista kuvailmaisua. Tutustutaan esineen suunnitteluprosessiin. Sovelletaan muotoilua esimerkiksi keramiikan tai kolmiulotteisen työskentelyn tehtäviin suunnitteleamalla ja muotoilemalla esineitä materiaalilähtöisesti.

KUVATAITEESSA SOVELLETTAVAT KÄSITYÖLLISET MENETELMÄT

Kuvataiteessa voidaan soveltaa kuvailmaisullisissa tehtävissä erilaisia käsityöllisiä menetelmiä kuten esimerkiksi kankaan värjäys, kankaanpainata, huovutus, korunteko, kirjansidonta, marmorointi, decoupage, kuvansiirto jne.

KATOAVA TAIDE

Katoavaa taidetta voivat olla esimerkiksi maa- ja ympäristötaide, performanssitaide ja yhteisötaide, joissa taideteos toteutuu ainutkertaisena ja hetkellisesti tietynä aikana. Katoavaa taidetta ovat myös taideteokset, joiden materiaalina käytetään häviäviä, maatuovia ja muuttuvia materiaaleja, jolloin teokset katoavat. Esim. jää, lumi ja kasvien osat. Teoksia ja niiden muuttumista voidaan dokumentoida.

YMPÄRISTÖNSUUNNITTELU

Ympäristön suunnittelussa tutkitaan ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön suhdetta sekä pyritään kehittämään ympäristöä ekologisia, eettisiä ja esteettisiä arvoja pohtien. Tutkitaan ympäristöjä ja karttoja ja tehdään suunnitelmia rakennettuun ja luonnonympäristöön liittyen. Opinnoissa voidaan

tehdä esimerkiksi erilaisia maisema- ja puutarhasuunnittelutehtäviä tai tarkastella tulevaisuuden, menneisyyden ja nykyhetken ympäristöä sekä ympäristöön vaikuttamista taiteen keinoin. Maisema-arkkitehtuurin soveltaminen.

VALOTAIDE

Valotaide on kuvataiteen muoto, jossa valo toimii teoksen pääelementtinä. Valotaidetta ovat esimerkiksi valoveistokset ja valolla tehdyt tilateokset, joissa käytetään erilaisia valonlähteitä.

NYKYTAIDE

Nykytaide on tämän ajan ja hetken taidetta. Nykytaiteessa käytetään uusia taiteen menetelmiä, tekotapoja, materiaaleja jne. Nykytaide laajentaa kuvataiteen tekemisen muotoja ja heijastaa taiteessa esimerkiksi nyky-yhteiskunnan, tieteen, teknologian, nykyajan ilmiöitä. Esimerkiksi biotaide on taiteen ja luonnontieteen välimaastossa tapahtuvaa luovaa toimintaa. Nykytaiteen ilmaisukeinoina käytetään myös perinteisiä kuvataiteen muotoja, kuten maalausta ja kuvanveistoa uusien näkökulmin. Nykytaiteeseen tutustutaan ja sovelletaan lähestymistapaa uuden taiteen luomisessa.

LIITE 2

KUVATAITEEN TYÖPAJAESIMERKIT

(esimerkkejä opintokokonaisuuksien 3–4 vaihtoehdoisista työpajoista)

KOLMIULOTTEISEN KUVAILMAISUN TYÖPAJA

Työpajassa perehdytään syvemmin ja laaja-alaisesti kuvataiteen kolmiulotteisen työskentelyn menetelmiin monipuolisia materiaaleja ja tekniikoita hyödyntäen. Työpajassa työskennellään erityisesti keramiikan, kuvanveiston, arkkitehtuurin ja ympäristötaiteen lähtökohdista ja tehdään esimerkiksi erilaisia veistoksia, rakennelmia, reliefejä, esineitä ja installaatioita. Opetuksen tavoitteena on syventää oppilaan ilmaisun taitoja ja taidekäsitystä hänelle merkityksellisen taiteen kautta.

Kuvanveistossa ja rakentelussa materiaaleina käytetään esimerkiksi savea, puuta, luonnonmateriaaleja, kierrätysmateriaaleja, betonia, kankaita, kipsiä, paperimassaa ja monia muita rakentelumateriaaleja. Materiaalien tuntemusta ja niiden hallintaa, yhdistämisen taitoa ja luovaa soveltamista erilaisiin menetelmiin vahvistetaan. Tehtävien materiaalina hyödynnetään erityisesti savea, joka on monipuolinen materiaali monenlaiseen rakentamiseen ja muotoiluun. Keramiikan työskentelyssä perehdytään erilaisiin savimassoihin ja syvennetään saven työstötapojen, työvaiheiden, koristelutekniikoiden ja polttoprosessin hallintaa.

Työpajassa työskennellään monipuolisesti kuvataiteen, ajankohtaisten ilmiöiden ja oppilasta itseään kiinnostavien aiheiden lähtökohdista. Teosten ideoinnissa hyödynnetään havaintoja, kokemuksia ja kuvakulttuurin aiheita. Erilaisin tehtävin vahvistetaan kolmiulotteisten teosten valmistamisen prosessin yhä itsenäisempää hallintaa ideointi- ja suunnitteluvaiheesta toteutukseen ja valmiin työn viimeistelyyn. Oppilasta kannustetaan ja rohkaistaan kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja lähestymistapoja omassa kuvailmaisussaan.

Työskentelyn tavoitteena on vahvistaa oppilaan kolmiulotteista ilmaisua, avaruudellista hahmotuskykyä, tilallista ajattelua ja rakenteiden tajuja. Opinnoissa syvennetään ymmärrystä muodon ja erilaisten kuvallisten muuttujien kuten valon, varjon, struktuurin, pinnan, koon, liikkeen, mittasuhteiden ja viimeistelyn vaikutusta lopputulokseen. Työskentelyssä tutkitaan erilaisten materiaalien ominaisuuksia, mutta myös aineettomien tekijöiden havaitsemista osana teosten suunnittelua ja toteutusta. Teosten suunnittelussa, rakentamisessa ja viimeistelyssä kiinnitetään huomiota veistoksellisuuteen, rakenteisiin ja kolmiulotteisen ilmaisun muotokieleen sekä tutkitaan tilan, ajan, paikan ja valon merkitystä teoksen esillepanossa. Samalla vahvistetaan estetiikan tajuja kolmiulotteisten teosten suunnittelussa, toteutuksessa ja tulkinnassa.

Opinnoissa syvennetään kuvanveiston historian ja nykytaiteen tuntemusta ja opetellaan näkemään, erottelamaan ja tulkitsemaan kuvanveistoa. Pohditaan kuvanveiston mahdollisuuksia ja merkitystä yhteiskunnassa, rakennetussa ja luonnonympäristössä ja osana kuvallista kulttuuria eri aikoina. Tutkitaan veistotaidetta osana arkkitehtuuria, rakennustaidetta ja ympäristötaidetta, sekä hyödynnetään veistotaiteessa yhteisötaiteen ja installaatioiden lähestymistapoja. Ympäristötaidelähtöisissä tehtävissä voidaan esimerkiksi vaikuttaa visuaaliseen ympäristöön rakentamalla taideteoksia erilaisiin tiloihin tai paikkoihin. Kaikessa työskentelyssä tutkitaan perinteisten menetelmien rinnalla nykytaiteen ja uusien taidemuotojen mahdollisuuksia sekä sovelletaan erilaisia kuvantekemisen keinoja omaan tekemiseen. Veistos voi sisältää esimerkiksi kuvaa ja ääntä.

Opinnoissa perehdytään myös työturvallisuuteen, jättemateriaalin oikeaan käsittelyyn ja kestävän kehityksen periaatteisiin.

Oppilasta ohjataan hänen omalle kuvailmaisulleen ja käsittelemilleen aiheille sopivien menetelmien, materiaalien ja tekniikoiden löytämisessä ja tuetaan kuvailmaisun syventymistä. Mikäli oppilas esimerkiksi kokee saven itselleen mielekkääksi materiaaliksi, syvennetään ja laajennetaan kuvailmaisua kyseisen materiaalin lähtökohdista.

Työpajan sisällöt vaihtelevat vuosittain. Sisältöihin

vaikuttavat Kuvataide- ja käsityökoulun opetusteemat ja meneillään olevat projektit, hankkeet ja käytössä olevat tilat ja materiaalit.

Työpajaopetuksen yleiset tavoitteet ja sisällöt on kuvattu Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin laajan oppimäärän opetussuunnitelmassa kuvataiteen opintokokonaisuuksissa 3 ja 4.

PIIRUSTUKSEN JA MAALAUKSEN TYÖPAJA

Työpajassa perehdytään laaja-alaisesti piirustuksen, maalauksen ja grafiikan menetelmiin sekä erilaisiin sekateknikoihin. Opinnoissa tutkitaan perinteisten menetelmien rinnalla nykytaiteen ja uusien taidemuotojen mahdollisuuksia sekä sovelletaan erilaisia kuvantekemisen keinoja omaan tekemiseen. Työpaja antaa mahdollisuuksia työskennellä omien tavoitteiden suuntaisesti itselle merkityksellisen taiteen kautta.

Maalauksen opinnoissa syvennetään erilaisten maalaustekniikoiden, välineiden ja menetelmien hallintaa. Työpajassa tehdään kuvia esimerkiksi öljyvärein, akryylein, guassi-, tempera- ja akvarellivärein sekä tussi-, öljy- ja pastelliliitumaalauksen menetelmin. Lisäksi laajennetaan soveltavien maalaustekniikoiden tuntemusta.

Piirtämisen osalta vahvistetaan esimerkiksi liitupiirustuksen, hiilipiirustuksen, lyijykynä- ja tussipiirustuksen tekniikoiden hallintaa. Piirustusmenetelmiä tutkitaan niin perinteisen piirtämisen kuin nykytaiteen, sarjakuvan ja muun populaarikulttuurin näkökulmista. Grafiikan tekniikoista perehdytään koho- ja syväpainon erilaisiin menetelmiin tutkimalla esimerkiksi monotypiatekniikoita, lino- ja puukaiveruksen, kartonkigrafiikan, kuivaneulagrafiikan ja erilaisten grafiikan sekatekniikoiden menetelmiä. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tutustua myös muihin painomenetelmiin.

Työskentelyn tavoitteena on vahvistaa oppilaan omaa kuvallista ilmaisua ja kykyä valita itselleen tärkeitä kuva-aiheita ja sisältöjä. Työpajassa työskennellään monipuolisesti erilaisten kuvataiteen, ajankohtaisten ilmiöiden ja oppilasta itseään kiinnostavien aiheiden lähtökohdista sekä pohditaan

taidehistoriasta nousevia kysymyksiä ja kuvalla vaikuttamisen keinoja. Teosten ideoinnissa hyödynnetään havaintoja, kokemuksia ja eri kuvakulttuureista nousevia aiheita. Oppilasta ohjataan kuvantekemisen prosessin yhä itsenäisempään hallintaan niin ideointi- ja suunnitteluvaiheesta toteutukseen kuin valmiin työn viimeistelyyn.

Oppilasta rohkaistaan edelleen kehittämään esteetiikan tajua ja havaintotarkkuutta sekä tutkimaan ja kokeilemaan erilaisia tapoja tehdä kuvia. Opinnoissa syvennetään taitoa käyttää vaihtelevia lähestymistapoja esimerkiksi ympäristön havaintojen, mielikuvituksen, tilojen, paikkojen, luonnon, henkilöiden, asioiden, tunteiden ja tunnelmien kuvaamisessa.

Teosten ja teossarjojen suunnittelussa, toteutuksessa ja viimeistelyssä kiinnitetään huomiota kuvallisen ilmaisun sisältöön ja muotokieleeseen. Opinnoissa syvennetään ymmärrystä erilaisten kuvallisten muuttujien kuten sommittelun, värin ja viivan, valon, varjon, struktuurin, pinnan, mittasuhteiden ja viimeistelyn vaikutuksista kuvan sisällölliseen ilmaisuun, teoksen muodon kiinnostavuuteen ja lopputulokseen. Työskentelyssä vahvistetaan esimerkiksi kykyä pelkistää tai rikastaa kuvailmaisua.

Työpajassa opetellaan peilaamaan omaa kuvallista työskentelyä suhteessa visuaalisen ympäristön ja taidehistorian kuviin. Opinnoissa syvennetään taidehistorian ja nykytaiteen tuntemusta ja opetellaan näkemään, erottelemaan ja tulkitsemaan maalaustaidetta ja sen erilaisia tyyliuuntauksia.

Pohditaan taiteen mahdollisuuksia ja merkitystä yhteiskunnassa ja osana kuvallista kulttuuria eri aikoina. Opinnoissa tutkitaan kuvataiteen rajapintoja eri kuvataiteen menetelmien välillä ja rohkaistaan kokeilemaan ja hyödyntämään median ja teknologian uusia mahdollisuuksia esimerkiksi valokuva-lähtöisessä työskentelyssä.

Opinnoissa perehdytään myös työturvallisuuteen ja kestäväen kehityksen periaatteisiin. Osana opintoja perehdytään näyttelytoimintaan ja omien kuvien julkisen esittämisen mahdollisuuksiin.

Oppilasta ohjataan hänen omalle kuvailmaisulleen

ja käsittelemilleen aiheille sopivien menetelmien, materiaalien ja tekniikoiden löytämisessä ja tetaan kuvailmaisun syventymistä. Mikäli oppilas esimerkiksi kokee öljyvärimalauksen itselleen mielekkääksi ilmaisumuodoksi, syvennetään ja laajennetaan kuvailmaisua kyseisen menetelmän parissa.

Työpajan sisällöt vaihtelevat vuosittain. Sisältöihin vaikuttavat Kuvataide- ja käsityökoulun opetusteemat ja meneillään olevat projektit, hankkeet ja käytössä olevat tilat ja materiaalit.

Työpajaopetuksen yleiset tavoitteet ja sisällöt on kuvattu Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin laajan oppimäärän opetussuunnitelmassa kuvataiteen opintokokonaisuuksissa 3 ja 4.

MEDIATAITEEN TYÖPAJA

Työpajassa opetellaan tekemään kuvia mediataiteen välineillä. Opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia osaamisen syventämiseen yhdellä tai useammalla mediataiteen alueella. Mediataiteen työpajassa tehdään kuvia esimerkiksi animaation, videon ja valokuvauksen eri tekniikoilla. Opetuksella edistetään oppilaiden osallisuutta ympärivälissä mediakulttuurissa ja muussa yhteiskunnassa. Mediaopinnot kehittävät oppilaan valmiuksia mediasuhteen rakentamiseen, mediakulttuurin tarkasteluun sekä omaan ilmaisuun ja kokeiluun.

Opinnoissa perehdytään mediataiteelle ominaisiin tuotanto- ja esitystapoihin. Esitysympäristöinä/julkaisukanavina hyödynnetään monipuolisesti esim. sosiaalista mediaa, kaupunkiympäristöä sekä perinteisiä näyttelytiloja. Opinnoissa sovelletaan performanssien, installaatioiden ja kaupunkitaiteen mahdollisuuksia mediataiteen esittämisessä.

Videokuvauksen opinnoissa vahvistetaan taitoa käyttää liikkuvaa kuvaa ja ääntä kuvailmaisussa. Videokuvaamisessa vahvistetaan laitehallintaa ja erilaisten kuvausmenetelmien taitoa vaihtelevissa kuvausympäristöissä, tiloissa ja paikoissa. Opinnoissa tutustutaan mm greenscreen-tekniikkaan ja muihin kuvamanipulaation tekniikoihin. Opinnoissa perehdytään elokuvan käsikirjoituksen, visuaalisen

dramaturgian sekä kuvauksen ja editoinnin periaatteisiin. Vahvistetaan taitoa kertoa tarinaa kuvin ja yhdistää kuvaan ääntä. Syvennyttään kuvamateriaalin leikkauksen erilaisiin mahdollisuuksiin ja esimerkiksi kuva- ja äänitehosteiden käyttöön.

Työpajassa syvennyttään valokuvaan taidemuotona. Valokuvauksen osa-alueella perehdytään digitaalisen järjestelmäkameran käyttöön, erilaisiin valokuvaustekniikoihin sekä digitaaliseen kuvankäsittelyyn eri ohjelmin. Työpajassa kuvataan monipuolisesti erilaisia aiheita erilaisissa ympäristöissä, tutustuen esimerkiksi studiotyöskentelyyn. Perinteistä pimiötyöskentelyä ja kuvan vedostamista voidaan kokeilla esimerkiksi fotogrammeja tai neulanreikäkameroita tehden.

Animaatiotyöskentelyssä laajennetaan erilaisten animaatiotekniikoiden kuten pala-, vaha-, esine- ja piirrosanimaation tuntemusta ja hallintaa ja vahvistetaan kuvakerronnan taitoa. Animaation suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään monipuolisesti kuvataiteen erilaisia menetelmiä: animaatiohahmoja ja lavasteita voidaan valmistaa esimerkiksi piirtäen, maalaten ja muotoillen.

Mediataiteen opinnoissa käsitellään myös peli-, ohjelmistotaiteen ja kulttuurihäirinnän traditioita sekä hyödynnetään nykytaiteen menetelmiä, kuten yhteisötaitetta mediataiteen tekemisen muotona.

Työpajassa työskennellään monipuolisesti erilaisten ajankohtaisten ilmiöiden ja oppilasta itseään kiinnostavien aiheiden lähtökohdista. Mediateosten ideoinnissa hyödynnetään havaintoja, kokemuksia ja kuvakulttuurin aiheita. Erilaisin tehtävin vahvistetaan mediateoksen tekemisen prosessin yhä itsenäisempää hallintaa ideointi- ja suunnitteluvaiheesta toteutukseen ja valmiin teoksen tai esityksen viimeistelyyn. Oppilasta kannustetaan ja rohkaistetaan kokeilemaan erilaisia ja uusia tekniikoita, välineitä ja lähestymistapoja omassa ilmaisussaan. Työskentelyn tavoitteena on vahvistaa oppilaan kuvallista ilmaisua ja kykyä valita itselleen merkityksellisiä aiheita mediateosten lähtökohdiksi.

Teosten ja teossarjojen suunnittelussa, toteutuksessa ja viimeistelyssä kiinnitetään huomiota kuvallisen ilmaisun sisältöön, muotokieleen ja esitys-

tekniikkaan. Samalla vahvistetaan visuaalisuuden tajua teosten suunnittelussa, toteutuksessa ja tulkinnassa. Opinnoissa syvennetään ymmärrystä erilaisten kuvallisten ja muiden muuttujien kuten valon, varjon, äänen, rytmin, liikkeen, rajauksen, montaasin, kuvakokojen vaikutuksista kuvan sisällölliseen ilmaisuun, teoksen muodon kiinnostavuuteen ja lopputulokseen.

Opinnoissa syvennetään mediataiteen, valokuva- ja elokuvataiteen historian ja nykytaiteen tuntemusta ja opetellaan näkemään, erottelamaan ja tulkitsemaan mediataidetta ja median kuvastoa. Osana opintoja tutustutaan graafisen suunnittelun periaatteisiin. Työpajassa perehdytään median vaikutukseen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin omassa elinympäristössä ja pohditaan mediataiteen merkitystä yhteiskunnassa ja osana kuvallista kulttuuria. Opinnoissa perehdytään tekijänoikeuksiin. Lisäksi tutkitaan kuvataiteen rajapintoja eri kuvataiteen menetelmien välillä ja rohkaistaan ko-

keilemaan median ja teknologian uusia mahdollisuuksia, mutta myös soveltamaan tekemiseen perinteisiä kuvataiteen menetelmiä.

Oppilasta ohjataan hänen omalle kuvailmaisulleen ja käsittelemilleen aiheille sopivien mediavälineiden ja mediataiteen alueen löytämisessä. Mikäli oppilas esimerkiksi kokee valokuvauksen itselleen mielekkääksi ilmaisumuodoksi, syvennetään ja laajennetaan kuvailmaisua kyseisen menetelmän parissa.

Työpajan sisällöt vaihtelevat vuosittain. Sisältöihin vaikuttavat Kuvataide- ja käsityökoulun opetustee- mat ja meneillään olevat projektit, hankkeet ja käytössä olevat tilat ja materiaalit.

Työpajaopetuksen yleiset tavoitteet ja sisällöt on kuvattu Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin laajan oppimäärän opetussuunnitelmassa kuvataiteen opintokokonaisuuksissa 3 ja 4.

EMIL

KUVATAIDE- JA
KÄSITYÖKOULU